

VÝROČNÍ ZPRÁVA STUDIO YPSILON 2022

POSLÁNÍ A STATUS STUDIA YPSILON

Studio Ypsilon, pod vedením svého zakladatele, režiséra a leadra souboru Jana Schmida, má před sebou oslavy **šedesátého výročí** svého vzniku. Svůj status a poslání v principu nemění, v duchu dneška ho však neustále programově proměňuje a rozšiřuje. Jako **autorské studiové divadlo** se od ostatních pražských divadel liší rozhodně tím, že se systematicky zabývá vývojem samotného divadla, jeho přístupy ke světu i novými možnostmi, jež vyplývají především z reflektování mentální proměny doby. Což znamená hrát i o tom, co už je ve vzduchu, i když zatím není pojmenováno. Tento přístup nikdy nemohl být sázkou na jistotu, přesto se po všech stránkách ukazuje být jako neopotřebovatelný a trvale nosný, pro tvůrce i diváky stále přitažlivý, vzrušující a inspirativní. Zájemem je přitom diváka nejen **bavit**, ale také ho přivádět k **poznání**. A to cestou, aby to byl pro všechny hlavně **zážitek**. Žánrová a stylová pestrost, jež oslovuje diváky napříč generacemi, kontaktnost, blízkost a kolektivní souhra jsou toho jistou zárukou.

Nyní se divadlo nalézá v situaci, kdy dosti nově doplňuje své dřívější plány. Co inscenovat se domlouvá s různými režisérskými osobnostmi různého věku (blízkost a vzájemnost může být i v kontrastnosti názorů). Právě navazování takové spolupráce může vést k naplňování vize, jak stále divadlo obohacovat a **zpřítomňovat**. Přitom daleko více je dnes v hledáčku samotný **člověk**, jeho způsoby počínání a rozhodování, a také co mu dělá starosti, trápí ho, nebo se mu naopak líbí a těší ho, prostě co ho v konkrétní přítomnosti umí rozesmát, ale i dojmout.

Studiu Ypsilon je už delší dobu vlastní, že je divadlem **vícegeneračním**. To se netýká jen samotného souboru, vzácně vnitřně propojeného, ale také jeho zaměření na diváky různého věku, sice různě rozlišeně, ale vždy se společným jmenovatelem **kulturnosti** a **sounáležitosti**. Toho docílují jak volbou témat, tak vlastní živostí projevu a komunikace na jevišti, ale hlavně způsobem, jak se konkrétní tituly vytváří, nebo zvolené starší texty vykládají. Příkladem takto navozené cesty je už inscenace z doby těsně předcoronavirové *Spálená 16*, která zrovna tímto způsobem navádí a pro všechny je zároveň zážitkem.

Nazírání světa v jeho pohybu a neustálé proměnlivosti vede Studio Ypsilon k dalšímu metodickému rozvíjení **týmové improvizace**. Jako určitý tematický rámec lze nahlížet i nedávná inspirující Schmidova slova: „Zajímá mě téma strachu, téma moci, téma pravdy a lži a jejich ambivalentnosti, téma pokrytectví a přetvářky, téma údělu umělce ve společnosti, téma povrchnosti a neuvěřitelné atomizace lidského jednání, téma mravnosti, téma člověka, který je smýkáán dějinami, i téma jedince, který se naopak podílí na jejich pohybu.“

Studio Ypsilon představuje coby „legenda v srdci Prahy“ novodobou tradici. Je jednou z předních českých divadelních scén, jež má své nezastupitelné místo ve vývoji současného divadla. Styl a poetiku Ypsilonu utvářejí kromě pověstné **múzičnosti** především tyto znaky: **syntéza, výraz, komunikativnost, autenticita**. Programově se pracuje s řízenou náhodou a neukončeností, vyznává se **poetika otevřeného díla**. To se stále přítomným **humorem**, který vždy osvobozuje a přivádí k **nadhledu**, což výrazně spoluurčuje povahu a charakter tohoto nestárnoucího divadla. Základem ypsilonské divadelnosti je **vizualita**, dominantní roli však zastupuje zároveň i hudba, na jevišti živě provozovaná, uchopovaná jako součást celku, v rovnocennosti a součinnosti s ostatními výrazovými složkami divadla.

Sídlem Studia Ypsilon je raně funkcionalistický palác Olympic v centru Prahy ve Spálené ulici, v jehož architektonicky působivých prostorách je úspěšně naplňována a koncepčně dále rozvíjena Schmidova prvotní **vize divadla jako volně pěstěné zahrady**, již lze chápat i jako zmenšený model světa se vši jeho pestrostí a rozmanitostí, ovládaného nejen zákonitostmi přírody, ale i pravidly, jež ctí každé společenství slušných lidí, fungující i přes jinakost jednotlivců v příbuznosti a vzájemnosti.

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE

Opakuji, že Studio Ypsilon se ještě více než dříve stává z podstaty **studiem**, laboratoří, dílnou, kde se buď vědomě vracíme k elementární divadelnosti s vlastní mírou opravdovosti, nebo ji v krizové současnosti podvědomě už rovnou nalézáme jako něco objevného, nového, či alespoň v povaze odlišného. Jsme znovu daleko víc experimentální.

Takové je naše uvažování a přemýšlení skoro až na hranici mezi praxí a teorií, uměním a vědou. Z tohoto rozšířeného vědomí a dění v Ypsilonu ovšem nečiníme nějaký aparát, ale spíš posun k novým objevům a zkušenostem, s pokorou a uměním čist z toho, co kolem sebe vidíme, nebrat rozum až příliš vážně, ale čist více duchovně, citově a skrze srdce. Všechno souvisí s výrazem a smyslem pro improvizaci, tedy i s tím, co nečekaného se do umění vejde. Navíc všechno je v umění spojeno s láskou.

K tomu už jen připisuji poznámku napsanou pro Zpravodaj Studia Ypsilon do nového roku 2023 a nazvanou:

CO VŠECHNO VÍME OPROTI TOMU, CO VŠECHNO NEVÍME

Když chceme tvůrčím způsobem pracovat, máme sklony všechno nejdříve logicky rozebrat, abychom se vyznali, což je záležitost především rozumu. Ale rozum má pravdu vždycky jen do jisté míry. Do podvědomí se neumí dostat, ale právě tam je možná ta nejdůležitější část té pravdy, která je běžně dokonale zcela skrytá, jelikož rozum má k dispozici právě jen limitované logické otázky a jiné, ty z vyššího nadhledu, ho napadají, když tak pouze hodně výjimečně a náhodou. Zachránit tento stav může snad jen oživující fantazie. Žel právě v rozumovém světě samo fantaskno z přirozenosti a otevřenosti nepřichází, takže i ono se musí zase jen vymyslet. Takováto jednostrannost většinou svědčí o určité polovičatosti, nebo i nedostatečnosti talentu, jelikož zde chybí schopnost pracovat právě s vlastním podvědomím, zkrátka s tím, co je za samotným, třebaže důkladným poznáním ještě skryto. K tomu by byla dobrá intuice, která vždy souvisí s tušením a větší představivostí, zkrátka s citovou i duševní stránkou člověka. S něčím, co se zdánlivě podobá skoro až nesmyslu.

S něčím, co si tvůrce také může dovolit, tedy držet se více svého pocitu a naladit se na to, co přichází opravdu zevnitř, co nejspíš máme hlavně v srdci. Tam se rodí a začíná opravdová tvořivost bez jakékoli spekulace. Až by nás to mělo vyvádět trochu z míry. Ovšem z hlediska předpokladů je to možná ještě jinak. Totiž na všem, co se nám kdy nejvíc povede, až se sami divíme, se zřejmě „někdo“ nebo „něco“ podílí mimo nás a hlídá si nás, anebo jsme to my sami, kteří si neseme cosi nepoznané, ale v sobě určující jako dar shůry. Začínat tím by byla nejlepší cesta. Teprve pak přicházejí nápady organicky kumulované, jež se mohou propojovat, když to přeženu, skoro samy. Takto jsme například objevovali na jevišti Franze Kafku, jehož některé věty najednou začaly fungovat jako aforismy. Bylo to úplně tak, jako už jednou kdosi řekl: Aforismus je jeden řádek, jehož smysl se čte mezi řádky. A najednou tu byl klíč, jak hrát Kafku ještě více nadčasově. I to souvisí s všestranností a trochu i s předpokladem umět ze všeho, co je kolem a co stále nově přichází, dobře číst. A to spíše z maličkostí než z celku, neboť právě maličkosti mají k celku nejbližší, a pak náš obraz skutečnosti může být i velkým originálním překvapením. Je přitom žádoucí zacházet s protimluvy všeho, aby nakonec ve výsledku mohlo být navíc obsaženo jak určité varování, tak především radost a naděje. Hlavně aby to byl pro všechny zážitek.

Jan Schmid

prof. Jan Schmid

*Uvidíš, že nic není jenom tak,
jak se vidí.*

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Organizační struktura:

Ředitel: prof. Jan Schmid

Vedoucí ekonom, zástupce ředitele: Ing.Bc. Blanka Pechová

Art Manager: MgA. Ondřej Zicha

Theatre Curator: Mgr. Eva Kulová, Ph.D.

Vedoucí umělecko-technického a technického provozu: Zuzana Měsíčková

Organizační členění:

Umělecký soubor

Umělecko-technický a technický provoz

Administrativa a správa

Rozpis počtu pracovníků (přepočtených zaměstnanců) na jednotlivá střediska:

Umělecký soubor: 28,5

Umělecko-technický provoz a technický provoz: 14,3

Vedení, administrativa a správa: 10,1

Popis funkčních míst k 31. 12. 2022

číslo	funkce / pracovní zařazení	platová třída	platový stupeň	úvazek	poznámka
umělecký soubor					
1	herec/herečka	11	11	1	
2	herec/herečka	11	7	1	
3	herec/herečka	12	11	0,9	
4	herec/herečka	12	10	0,95	
5	herec/herečka	11	12	1	
6	herec/herečka	13	12	1	
7	herec/herečka	11	7	1	
8	herec/herečka	11	12	0,6	
9	herec/herečka	13	12	0,6	
10	herec/herečka	11	12	0,8	
11	herec/herečka	12	11	0,4	
12	herec/herečka	11	12	0,6	
13	herec/herečka	12	4	1	
14	herec/herečka	13	11	1	
15	herec/herečka	7	3	0,2	
16	herec/herečka	11	9	1	

číslo	funkce / pracovní zařazení	platová třída	platový stupeň	úvazek	poznámka
17	herec/herečka	11	4	1	
18	herec/herečka	11	6	1	
19	herec/herečka	10	11	0,225	
20	herec/herečka	12	12	0,41	
21	herec/herečka	11	11	1	
22	herec/herečka	11	10	1	
23	herec/herečka	11	10	1	
24	herec/herečka	13	12	1	
25	herec/herečka	10	1	0,37	
26	herec/herečka	11	12	1	
27	herec/herečka	10	8	1	
28	herec/herečka	11	2	0,5	
29	herec/herečka	10	1	0,15	
30	korepetitor + herec	10	12	1	kumulovaný PP
31	korepetitor	10	12	1	
32	dramaturg	13	2	0,4	
33	asistentka režie	9	7	0,85	
34	inspicientka	6	10	0,3	
35	inspicient	6	10	0,3	
36	lektorka dramaturgie	11	12	1	kumulovaný PP k řádce č. 61
37	hudebník	11	9	0,56	
38	režisér	12	6	0,4	
umělecko technický a technický provoz: (UTP + TP)					
39	mistr jevištní techniky	10	12	1	+ další kumulované funkce, vedení
40	mistr zvuku, vedoucí stř. zvuku	9	12	1	vedení
41	mistr zvuku	9	10	1	
42	mistr osvětlení, vedoucí stř.osvět.	9	10	0,5	vedení
43	mistr osvětlení	9	10	1	
44	mistr osvětlení	9	9	0,975	
45	mistr osvětlení	9	10	0,125	
46	garderobiérka, vedoucí stř. gard.	7	12	1	+ další kumulované funkce, vedení
47	garderobiérka	7	12	1	+ další kumulované funkce
48	technický pracovník - údržba	8	12	1	+ další kumulované funkce
49	mistr techniky scény	9	11	1	+ další kumulované funkce, vedení

číslo	funkce / pracovní zařazení	platová třída	platový stupeň	úvazek	poznámka
50	mechanik jevištní technologie	8	12	1	+ další kumulované funkce, rekvizity apod.
51	mechanik jevištní technologie	8	11	1	+ další kumulované funkce, rekvizity apod.
52	mechanik jevištní technologie	8	8	1	+ další kumulované funkce, rekvizity apod.
53	technický pracovník	9	12	1	správa budov + další kumulované funkce
54	kustod hudebních nástrojů	8	6	0,188	+ další kumulované funkce, rekvizity apod.
55	praní prádla	3	12	0,125	
56	krejčí	6	12	0,125	
57	údržbář	8	9	0,125	– údržba světelných zař.
58	údržbář	7	10	0,125	- rekvizity, scéna
Vedení, administrativa a správa					
59	ředitel	13	12	1	vedení
60	vedoucí ekonom, zástupce řed.	12	12	1	vedení + další kumulované funkce
61	art manager	11	12	0,8	vedení + další kumulované funkce
62	vedoucí odd. SKaV				kumulovaný PP k č. 35 + dkf
63	vedoucí UTP a TP	11	12	1	vedení + další kumulované funkce
64	tajemnice US + asistentka ředitele	11	10	1	+ další kumulované funkce
65	propagační referent + zásobovač	7	12	1	+ další kumulované funkce
66	vedoucí obchodního oddělení	10	10	1	+ další kumulované funkce, vedení
67	obchodní referent + PR	10	8	1	+ další kumulované funkce
68	obchodní referent + PR	10	9	1	+ další kumulované funkce
69	obchodní referent	10	12	0,5	+ další kumulované funkce
70	obchodní referent	10	11	0,6	+ další kumulované funkce
71	obchodní referent – soc. sítě	8	5	0,125	

V roce 2022 tvořili umělecký soubor:

herci a herečky: Martin Bohadlo, Jan Bradáč, Martin Dejdar, Martin Janouš, Jan Jiráň, Jiří Lábus, Miroslav Kořínek, Kryštof Mende, Roman Mrázik, Oldřich Navrátil, Pavel Nový, Dominik Renč, Daniel Šváb, Petr Vacek, Jan Večeřa, Petr Vršek, Jan Schmid, Kamila Frumertová – Kikinčuková, Jaroslava Kretschmerová, Paulína Novotná – Labudová, Lenka Šebek Loubalová, Zuzana Měsíčková, Markéta Častváj Plánková, Lumíra Přichystalová, Barbora Skočdopolová, Veronika Soumarová, Renata Rychlá, Jana Synková, Jana Šteflíčková, Jiřina Vacková, Miroslav Novotný

hudebníci a korepetitoři: Miroslav Kořínek, Jan Noha, Dominik Renč

dramaturg: prof. Jaroslav Etlík

lektorka dramaturgie: Mgr. Eva Kulová, Ph.D.

režisér: MgA. Martin Tichý

asistenka režie: MgA. Pavla Nohýnková

Spolupracovníci v rámci OON

Dohody o pracovní činnosti a Dohody o provedení práce – byly ve většině případů uzavírány na divadelní sezónu – tedy na období od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku. Jejich prostřednictvím je zajištěn provoz divadla: šatnáři, uvaděči, vrátní, dohled PO, prodavač obchodního zboží a propagačních materiálů, inspekce hlediště, vedoucí hledištního personálu. Dále byly v rámci OON odměňovány drobné umělecké, technicko-umělecké a provozní práce, specializované práce a krátkodobé výpomoci za nemocné zaměstnance apod. K 31. 12. 2022 bylo uzavřeno 28 dohod.

Ostatní osobní náklady – plnění: SR 386,2 % / UR 99,99 %

Vysoká odchylka v plnění u SR byla způsobena tím, že v rámci SR nemohly být rozpočtovány skutečně potřebné náklady, protože na ně v době stanovování SR nebyly prostředky. Důvodem bylo snížené NIP na rok 2022 (dle roku 2021, kdy došlo ke snížení o téměř 4 miliony oproti roku 2020). Rozpočet byl následně navýšením NIP (úspora z roku 2021 a mimořádné navýšení NIP) upraven dle skutečné potřeby na 772,4 tisíc Kč. (V roce 2019 – poslední normální rok před COVIDEM-19, tato částka činila 750 tisíc Kč.)

Spolupracující externí umělci v roce 2022:

Hostující externí umělci v jednotlivých inscenacích – herci, zpěváci, hudebníci, tanečníci a bývalí kmenoví herci Studia Ypsilon: Zuzana Kronerová, Maxime Mededa, Miroslav Chloupek, Andrej Polák, Jiří Korn, Ondřej Ruml, Roman Janál, Arnošt Goldflam, Petr Hojer, Milena Šajdková, Romana Sittová, Jan Vala, Jitka Zelenková, Jitka Vrbová, Petr Hasman, Lilian Malkina, Romana Sittová, Jana Šrejma Kačírková, Michaela Šrůmová, Jiří Štědroň, Jan Onder, Aleš Benda, František Uhlíř, Tomáš Víšek, Ondřej Zicha, Petr Koura, Václav Helšus, Máša Málková, Marie Durnová, Dana Batulková, Antonín Procházka, Jakub Šafr, Dája Šimičková, Lumíra Přichystalová, Radim Linhart, Petr Pospíšil, Jan Greifoner, Marta Marinová, Taťana Roskovcová, Petra Ernyeiová, Rudolf Musil, Mikuláš Čížek

Externí umělci spolupracující při premiérových inscenacích – inscenátoři v roce 2022:

Arnošt Goldflam, Petra Goldflamová Štětínová, Aleš Benda

VÝZNAMNÉ TVŮRČÍ POČINY ROKU

(chronologicky)

Rok 2022, který byl stále výrazně poznamenán dopady pandemie a nově také všemi projevy a následky nečekaně a nesmyslně rozpoutané války na Ukrajině, uvedl Jan Schmid v lednovém čísle Zpravodaje Studia Ypsilon docela příznačně s tím, že „se ocitáme v obtížně definovatelném, přechodném období, kde chytré a plnohodnotné věci sice existují, ale velice špatně se registrují.“

Také v tomto smyslu se už na přelomu roku 2021 / 2022 začala zkoušet inscenace **LET DO NEBE ANEB FATA MORGANA**, kterou pro Studio Ypsilon nastudoval Arnošt Goldflam a jež se dočkala premiér 4. a 6. března. Autorkou výpravy je Petra Goldflamová Štětínová, hudby se ujal Dominik Renč. Z kmenových herců byli obsazeni Pavel Nový, Oldřich Navrátil, Petr Vršek, Jiřina Vacková, Paulína Labudová, Barbora Skočdoplová, Jan Bradáč, Veronika Soumarová, Kryštof Mende, Dominik Renč.

Od ledna a dále po celý rok byly s pravidelností natáčeny a publikovány **PODCAST(Y) STUDIA YPSILON**.

Ve čtvrtek 3. února od 19.30 hod. a v pátek 4. února od 10 hod. se uskutečnilo **televizní natáčení ČT inscenace SEŽEŇTE MOZARTA!** Na Čt art byl záznam inscenace odvysílán 31. října.

Ve čtvrtek 17. března v malém sále divadla proběhl po odkladech způsobených covidovou pandemií **slavnostní oficiální křest knihy YPSILONKA PRÍTOMNOSTI aneb Divadlo vzájemnosti**, s fotografiemi převážně od Jiřího Kottase. Křtilo se vesele, s vyprávěním, živou hudbou a zpěvem v osvobozeném rytmu swingu a bossa novy. Od samotných kmotrů, jimiž byli Jan Dvořák, Jan Jiráň a Jiří Lábus, nakonec ke knize už jen svorně zaznělo: „*Je krásná!*“ Kniha byla poprvé představena na Světu knihy 2021.

SLAVNÉ NAROZENINY A MY ANEB VEČERNÍ JAZZ JE LÁSKY ČAS. 26. května se v koncepci a režii Jana Schmida uskutečnil mimořádný improvizovaný večer, který se pro velký divácký ohlas opakoval také 8. listopadu a ještě potřetí 5. března následujícího roku.

Poslední červnové pondělí 27. 6. uspořádalo Studio Ypsilon ve spolupráci s Naivním divadlem Liberec celodenní **FESTIVÁLEK PRO DĚTI**. Program 1. ročníku *Festiválku*, lákavě poskládaný ze tří divadelních představení, domácích *Hudbajek* a *Vosičky* a hostujícího *Lišáka Renarda*, byl určený především pro předškoláky a žáky prvního stupně základních škol. Atraktivním doplňkem byly také zábavné pohybové taneční dílny pro malé návštěvníky, vedené populárním tanečníkem a choreografem Janem Onderem.

V pátek 4. listopadu se podařilo uvést v **obnovené premiéře** inscenaci **BABIČKA SE VRACÍ**, v titulní roli nově s Milenou Šajdkovou. V režii Arnošta Goldflama dále hráli Lenka Š. Loubalová, Jiří Lábus, Lilian Malkina, Pavel Nový, Petr Vršek, Jan Jiráň, Jiřina Vacková, Barbora Skočdoplová, Jana Šteflíčková, Romana Sittová, Martin Janouš, Kryštof Mende, Martin Bohadlo, Dominik Renč.

V pátek 2. prosince od 19.30 hod. se v malém sále divadla konala premiéra inscenace pro děti **AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU**. Příběh z knihy Jana Wericha *Fimfárum* zrežíroval Jan Večeřa, výpravy se ujal Ondřej Zicha, autorem hudby je Jan Bradáč. Hrají: Miroslav Novotný, Veronika Soumarová, Lenka Š. Loubalová, Renata Rychlá, Kryštof Mende, Jan Bradáč.

Pravidelně vycházel **Zpravodaj Studia Ypsilon**, poskytující důležité informace o aktivním dění a uvažování uvnitř divadla.

ukázkový na dolních branách

ÚVODNÍK 58

DO NOVÉHO ROKU

Vybráme z naší nové knihy **YPSILONKA PRÍTOMNOSTI** aneb Divadlo vzájemnosti, s přísahou do minulosti, aby nám budoucnost neutekla z úvodního textu Jana Schmidta. „Společně se oclíme v obtížné deflacionářské, předchozí období, kde chytře a plínotvorně něco sice existují, ale velice špatně se registrují. Jako by pro les nebylo vidět, že v něm rostou a vypínají se jednotlivé stromy a stáje že je cosi, co platí a ten les drží pohromadě. Navíc každý strom je jiný, což dává celému lesu jeho charakter, kterým se liší třeba i od velmi podobného lesa kousek vedle, jinak namíchaného. Nakonec na každém stromě a stáji i lesa může být něco výjimečného a hlavně svého. A právě to nás má na každé skutečnosti zajímat. Vidět, slyšet, rozlišovat, orientovat se. Tak bychom se měli dobírat přítomnosti divadla (stejně jako všeho v něm). Na jevišti by přítomnost neměla být nic z toho klíkávalé mediálně nápadného, co nás v životě obvykle obtěžuje. Divadlo by se naopak mělo vrátit k tomu, co je oním obtěžujícím smogem překrytý, čeho stojí za to si povšimnout, jelikož tam (za tou clonou) jsou ještě ukrývá mnohá překvapení, nové hloučky i výsky. Tam jsou ještě lehká vkřikání...“ K čemuž ještě připojme: „Proto **YPSILONKA PRÍTOMNOSTI** aneb Divadlo vzájemnosti, s přísahou do minulosti, aby nám budoucnost neutekla a v našem divadle to bylo i v nové další přítomnosti (stejně jako dříve) také o **údelu**. Způsob improvizace a nastavení na náhodou, s níž lze řízené zacházet, setrvalý, podobně jako že všeobecná všímavost, bystrost a orientace jsou vždy nasnadě. Mít dobrý cit, být stopatelný doby a snad i jistým směřováním, který se pokouší šlapat čas na paty. Čin vše radostné a věrohodné.“

A také v tomto smyslu se u nás začala zkoušet i další inscenace nazvaná **LET DO NEBE** aneb **Fata morgana**, již v Ypsilonce připravuje Arnošt Goldflam, který k ní následně dodává: „V této bláznivé době při mně stoji, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak tak občas děláme bláznivé věci. A tak jsem se rozhodl připravit scénář z mých oblíbených autorů K. Poláčka, I. Vermische, D. Chamose a též z jedné mé autorky. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také tam bude malá opera, několik písní i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice. Doufám, že to bude herce a herečky bavit a potažmo hlavně diváky.“

Premiéry, když vše půjde, jak má, se uskuteční 4. a 6. března 2022. Už se těšíme nedočkavostí. O ostatním přistě. —ek—

Z Goldflamovy zkoušky nové inscenace (právě chybí jen O. Navrátil)

58

YPSILONKA

Vladimíra Justa mad. pamou. Šestáho

Milý pane Vladimíre, mnohé už jste o Studiu Ypsilonka napsal, jste teatrolog a kritik, ale svým zájmem zkušeností také tvůrčí divadelník, rovněž pamětník, proto se chceme zeptat, jakou roli sehrává Ypsilonka v 60. letech 20. století a vůbec jak to dnes lze pojmenovat nejen v kontextu divadla, ale i v širších souvislostech. Je možné to ve zkratce charakterizovat? Nebo napíšete, co je Vám líb.

Kdykoli uslyším ta dvě slova „Studio Y“, zaplaví mě automaticky hejřivý pocit. Takové pocity vždy hřály o to víc, když jejich zdrojem bylo něco nesamozřejmého, vzácného, co se prodírá skrze nějaké mraky, to pak za takovým světem a trochou života dárých paprsků utíkám karmolkou a vyhledávám je. Na Saňahu zajiště budu mít ze slunce menší líbost, spíš nelibost, a budu před ním zase utíkat do stínu. A právě takovým vzácným zdrojem, vyukukujícím uprostřed mraků, je pro mne už jen to slovo Ypsilonka. Neřeknu, že jsem si ho v 60. letech vůbec nevšiml, ale v 60. letech jsem byl v režimě a vůbec jakékoliv nesvobodě, autoritářské páry. A Ypsilonka (podobně, i když úplně jinak než pár let předtím Semafar a pár let poté třeba Divadlo (Husa) na provázku, Cimrman, Hadivada a další malé scény) byla tím hřejivým zdrojem, kam si člověk chodil v mrazu, plněn zákazů, příkazů, perzekucí i manipulací pro paprskové naděje. A hlavně pro radost ze spontánní kolektivní hry na divadlo i na svět, hry tónů, slov, situací i obrazů. A ovšem, chodil jsem si tam i pro divový, proč v tom tehdejšímarasmu (který kolem nás bohužel dodnes zcela nezmizel) nadále vůbec žít, pracovat a neemigraci. Slovem emigrace myslím emigraci jak vnější, tak vnitřní. Ta pro mne už souzní s rýpnutím se slovem rezignace a tvrdím, že právě ta byla a je pro duši daleko zhoustnější, podobně jako je zhoustnější vnitřní (auto) cenzura než cenzura vnější, zjevná, otevřená a všem viditelná.

Nevidím jsem v Ypsilonce úplně všechno, ale myslím, že od druhé poloviny šedesátých let minulého století do počátku desátých let století našeho jsem slyšel zhlédnout všechno podstatné. Od obou *Encyklopedických hesel XX. století*, *Carmen nejen podle Bizeta*, *Nádivky na výstavě 1968*, *O tom jak ona... plis*, *Večery pod lampou*, *Vánoční večery*, *Swingové večery*, *Pánské jedy* až po další slavné operní opusy po ypsilonku, *namátkou Orfeus v podzemí*, *La Traviata*, *Rigoletto Král se baví*, *Lazebník sevillský*, *Prodáváná nevěsta*, *Rusaika*, *Mozart v Praze*, *Faust a Markéta*, *Sedláček Mozart*... a dále přes slavné *Michela*, *Donamitro*, *Třináct vln*, *Život a smrt K. H. Máchy*, *Outsidera*, *Voni sou hodnej chlapec aneb anabáze Jaroslava Hlávky*, *Sebevraha*, *Ameriku*, *Hlavu Meduzy*, *Babuku*, *Drama v kostce* a desítky dalších. A to všechno vždycky málo, co já pamatuji, jednoho společného jmenovatele: bytostná ypsilonková kolektivní hravost, jakoby neholovost, otevřenost k divákům a jejich interpretacím – a především přirozenou muzikalnost většiny aktérů při hraní všech na všechno. (Tím „na všechno“ nemyslím jen hudební nástroje). Vždy jsem si říkal při pohledu na neumělecké zpodobnění nejumělejších vrcholů v operě, ale i činoherní literatury (Mozart, Smetana, Dvořák, Gounod, Shakespeare, Kafka) a při celovečerních kolektivních pokusech o Vánoční a jiné mše: ano, takhle nějak fungovala občanská, a nejvíce od baroka, spontánní lidová muzikalnost, takto nějak vypadaly sousedské večery, příležitostní besedy, domácí amatérské koncertování i činoherní chování městských i venkovských obyvatel. To bylo vždy jen nápodobou „vysokého“ umění, ale vždy i radikálním přetvořením s neopakovatelnou přidanou hodnotou poezie jako kouzla nechtěného. (Ostatně i z amatérské nápodobы vysoké hudby – ale i dechovky včetně pochody – se zrodil před sto, sto padesáti lety v Americe jazz, ragtime, dixieland, swing, stejně jako z přetváření mší vznikly užasné rituály a také nekonečný smutek dvacíti taktových blues, bezedný jako Atlantik, přes který byl černoši kdysi nedobrovolně odpravováni do Nového světa). Občiovám se za tu dlouhou obdobu, ale právě obdobu byly tím, co mne na ypsilonkové poetice vždy nejvíce fascinovalo. Ypsilonka znamená pro mne tedy především zrození divadla z ducha hudby, a zroze-ní hudby, hudby tónů i hudby slov a obrazů, z **ducha hravosti**. Kde není hravost, vznikne třeba pocitová, dobrá představení, ale zánik Ypsilonka. Vím, ostatně už od Friedricha Schillera i od Václava Havla, že umění není jenom hra. Ale chce-li být čím-koli dalším, třeba mravní pravdou a krásou, „musí být především hrou. Nebude-li dobře hrou, nebude dobře ničím jiným, a zůstane nakonec jen hrou, ke všemu špatnou. A jako špatná hra nemůže být dobrým uměním...“ (Václav Havel, 1967). Tato slova byla sice vyslovena obecně, ale domnívám se, že dvojnásob platí pro Ypsilonku. Vladimír Just

K PREMIÉRE SHAKESPEAROVA SNU

Foto z tiskové besedy k premiéře *Snu* na svatojánské, jak se nám zdá, uskutečněné 2. prosince v Café Ypsilonka a koncované slovy Pavla Nového: „*Shakespeare by byl spokojen.*“ To premiéřích i prvních reprízích můžeme dodat, že my a jevně i diváci také.

V pátek 3. 12. a v neděli 5. 12. 2021 se úspěšně odehraly obě premiéry naší adaptace slavné Shakespearovy komedie, kterou uvádíme pod názvem **SEN NOCI SVA-TOJÁNSKÉ, JAK SE NÁM ZDÁ (poněkud i jako Sváté ošle)**. Z prvních diváckých reakcí jsme měli velkou radost. Napsali nám například: „(...) libilo se mi jak byl poněkud rozkošatý Shakespeare oskán na to podstatné, milostná balabíle Moc se mi líbil Puk Jiřího Vackové, ale vůbec rostou nám nové osobnosti.“ (J. Just) „(...) představení se mi moc líbilo a dýchá na mě zván „staré“ Ypsilonky, pamatují představení v Liberci a pak skoro všechna v Praze.“ (M. Andriješková) „Bylo to skvělé, blbě se podíval.“ (H. Draxlerová Studová) „Dnes již jsem byla potluhá a znovu jsem se smála.“ (S. Kubíčková) „Zdravím všechny v Ypsilonce, byly jsme včera a moc se nám líbilo herci skvělí, dámy okouzlení i rozpuštění Puk paní Vackové a panové prodáv elegantní Také poklonka i vyprávě. Dneska jsem Vás v ulicích „poklala“ na zastávkách, jste po celé Praze: Vřesovic, Muzeum i Praha 6 Veleislav. Děkujeme i za dáreček. Ať se všem daří, hodně zdaru a kupu spokojených diváků a diváček. Permíček čeká na moji juniorku, která se těší na Rusaiku 7. 1.“ (H. Címan Malátová) „Večer se nese v duchu hravosti, snivosti, nuditosti, ale ze všeho nejvíce je večerem dobré zabývání.“ (J. a V. Hamploví) Zdá se, že diváky už teď obdivuje inscenace má dobře naslápnuto. Moc nás přitom potěšilo, jak příznivou odezvu měla i naše předpremiérová, téměř dvoumístní facebooková soutěž **DOTKNĚTE SE LÁSKY**, v níž někteří dokonce i veršovali. Například na otázku: „Petra Vřska alias Thease: Antický Theosus měl více žen. Jednu z nich ale nikdy nezískal. Byla to za a) Diana, za b) Faidra, nebo za c) Hippolytu?“ přišlo i toto vtipné šestverší:

„Diana či Antigonu / ty pro Vřsku ne-
jsou doma / ať to zkusi s Hippolytou /
navnadí ji velkou kytkou / přemluví /
Faidru / když koupí sklenku cideru /
(H. Címan Malátová). Pro účastníky soutěže byla ještě velkým lákadlem možnost vyhrát lístky na jednu z prvních tří repríz *Snu*, který byl poprvé představen ve fragmentech jako veřejná zkouška už během letošních **NOCI DIVADEL**. 21. tradičně pořádané třetí listopadovou sobotu 20. 11. Ten večer se divadlo na rozdíl od minulého online ročníku opět a velkou natírkou otevřelo věrným

58

YPSILONKA

divákům i náhodně kolemjdoucím, kteří byli ve foyer nejvíce přivítáni ředitelem Ypsilonu Janem Schmidtem, který také řekl: „Je pěkné, že dobrá nálada, porozumění a vzájemnost, které v současnosti ve společnosti tlak chybí, se nám do divadla takto po skupinkách s vámi vrací.“ Hned poté, co proběhlo krátce zasvěcené do pozoruhodné historie místa, kde Ypsilonka už léta sídlí a o němž také naslouchávo představení SPÁLENÁ 16, následovalo pozvání do velkého sálu. Tam mohli návštěvníci po krátkém slově režiséra Martina Tichého vidět s předstihem ukázkou právě ze *Snu*, během kterých se na jevišti za asistence Puka (Jiřího Vacková) a Vily (Veronika Soumarová) předvedli ve sváru z lásky zejména Titanie (Renata Fyčálá) s Oberonem (Petr Vřšek), či Helena (Barbora Skočdoplová) s Demetriem (Kryštof Mandel). Další se program ve velkém sále nesl ve spontánním duchu, a to především v rytmu swingu během hudebně tanečních čísel z představení *Swing se vrací* a *Kostky jsou vrženy*, po nichž byli diváci, jak už je v Ypsilonce zvykem, přivzváni na jeviště ke společnému fotografování. Nálada všeobecně vřící. Zveme na tato i další představení. —red—

SLYŠEL JSTE?

Během listopadu a prosince jsme přišli hned s troji „pozorností“, kterou diváci pokázali při svých nasloucháních: **Podzimní listokobraní v Ypsilonce**, **Ypsilonka nejen pro slavné** a **Malé mikulášské překvapení**. Jedna divácká reakce za všechny: „To bude PO CERTECH skvělý MIKULÁŠ!“ (L. Minaříková) A on skutečně byl...

Misto čísla 57 začínáme psát 58. Právě tolik let uplynulo od uvedení první inscenace Studia Ypsilonka, kterou bylo *Encyklopedické heslo XX. století* (1. díl) s premiérou v únoru 1964.

200. repríza inscenace Drama v kostce, pokus 2, která je už pro mnohé „srdcovka“, se v úterý 9. listopadu opravdu povedla. Podívat se přišel také režisér Jiří Havelka a radost byla velká nejen ze hry samotné, ale i z příležitosti znovu se takto v Ypsilonce sekat.

Ve středu 10. listopadu se **podávalo** natobit televizní záznam inscenace *Swing se vrací* neboli *O štěstí*.

Ypsilonka ve stávce 89: 17. listopadu jsme si na sociálních sítích připomněli znovu nálezem revolučním dvacíti let starým videoflipem z vernisáže fotografií od Petra Násice. Vystava byla, věnovaná divadelní stávce a jmenovala se *Ypsilonka v postavení mimo hru*.

Hostem v Interview CT24 byl 22. listopadu Jiří Lábus.

Hostem Lucie Vybíralá na Radiožurnálu byl 22. listopadu Jan Jiřán.

V den premiéry *Snu* na svatojánské, jak se nám zdá 3. prosince byli hosty Muzikly na Ro Vitava režisér inscenace Martin Tichý a ředitel a umělecký šéf Studia Ypsilonka Jan Schmidt.

Stále platná nabídka: dárek z kouzla a Malé předplatné.

Vynikající vzpomínkou bylo 7. listopadu na ČT3 vyláčení vydaného pořadu Ypsilonka se baví: *O lásce z roku 1978* v režii Jana Schmidta a Pavla Vantucha.

Poděkování a přání od diváků: „Ypsilonko, děkují za výhrul Představení *Národní tragédie* se mi moc líbilo a ovace všech přítomných diváků byly na místě. Hodně dalších úspěchů!“ (V. Sodomková s ne-těší Štáhl)

Přání od diváků: „*Hlava Meduzy* je TOP. Přál bych si to vidět ještě alespoň jednou. Takže... Milý Ježíšku...letos chci Lábusa!“ (P. Dokulil)

Přišlo nám fotot Od 30. listopadu do 13. prosince jsme svítili po celé Praze. Děkujeme za „ulovky“!

V únoru slavi pólukalutiny Jan Jiřán a kulatiny **Lenka Šebek Loubalová**. A menší pólukalutiny už v lednu oslaví **Petr Vřšek**. Gratulujeme! Na fotografích všechny tři vidíme v kostýmech z inscenace *Spálená 16*.

Takže: Přespi, zdraví a hok dále... nřsm.

PODCASTY: **YPSILONKA** SE PTA. Koho už jste si také mohli poslechnout: M. Durnová, D. Huňátová, B. Skočdoplová, S. Špiňar.

Náš hroš

Cabaret Calemhour / PLETVÁK / 28. února v 19.30 hod.
na **Malé scéně Studia Ypsilonka** / Komedie Milana Šolka o boji o sedm obrátů / režie: M. Šolík

Divadlo VOSTOS / SLZY OŠLEHANYCH MUŽŮ / 31. ledna v 19.30 hod.
na **Malé scéně Studia Ypsilonka** / Osudový příběh neupřímného žesného lyžaře Bohumila Hanby a jeho přítele Václava Vrbaty / režie: O. Čihlák

Čínská ZAJEZDY ZAJEZDY ZAJEZDY
na **Malé scéně Studia Ypsilonka** / 19. ledna v Novém Jičíně v 18.00 hod., a 20. ledna ve Frydku-Místku v 9.00 hod

Vratká přikva 7. února v Brně v 19.00 hod.
Národní tragédie aneb Překrásný nadhazník pražský
11. února v Kolíně v 19.00 hod., a 21. ledna v Jablonci nad Nisou v 19.00 hod.

58

YPSILONKA

lednový 22

PREMIÉRY ROKU PODROBNĚJI

STUDIO YPSILON
Zřizovatel hlavní město Praha
Arnošt Goldflam

LET DO NEBE aneb Fata morgana

autorsky ještě podle Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charmse

Režie **Arnošt Goldflam**
Výprava **Petra Goldflamová Štětinová**
Hudba **Dominik Renč**

H R A J Í
Pavel Nový, Oldřich Navrátil, Petr Vršek, Jiřina Vacková,
Paulína Labudová, Barbora Skočdoplová, Jan Bradáč,
Veronika Soumarová, Kryštof Mende, Dominik Renč

„Takže v nekorektní době nekorektní kus.“ (A. G.)

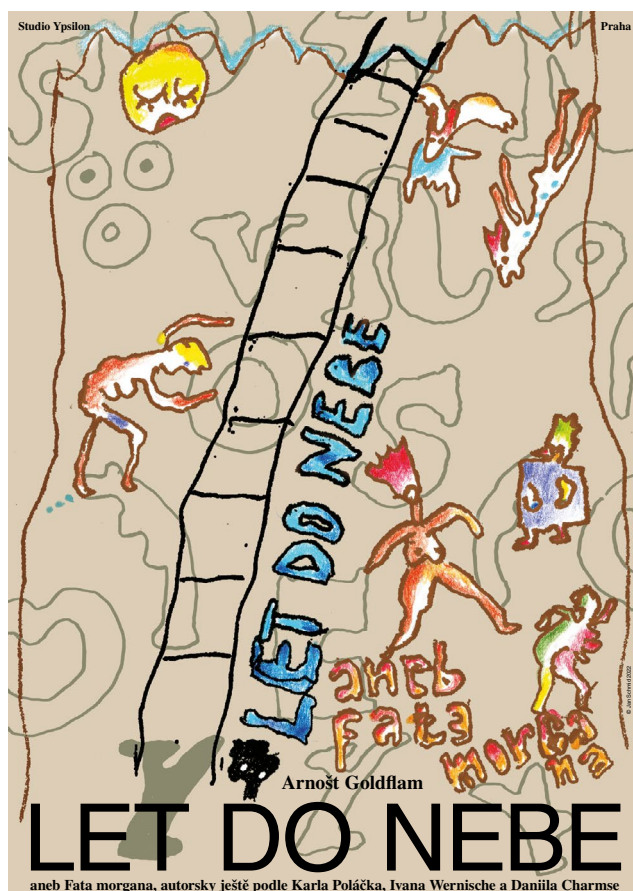
V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak se Arnošt Goldflam rozhodl připravit scénář ze svých oblíbených autorů Karla Poláčka, Ivana Wernische, Daniila Charmse a též z jedné své aktovky. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také malá podivná operka, několik hravých písní i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice. Trošku absurdní, nepříliš uctivé, crazy. Něco úplně jiného, než s čím se teď diváci setkávají v divadlech.

Premiéry: 4. a 6. března 2022

www.ypsilondpra.cz

PRAHA
PRAHA
PRAHA

STUDIO YPSILON

LET DO NEBE ANEB FATA MORGANA

První premiérou roku 2022 se stala inscenace **LET DO NEBE aneb Fata morgana**, již originálně nastudoval Arnošt Goldflam vycházející z textů svých, Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charmse. Výpravy se ujala Petra Goldflamová Štětinová, hudby Dominik Renč. Z kmenových herců byli obsazeni Pavel Nový, Oldřich Navrátil, Petr Vršek, Jiřina Vacková, Paulína Labudová, Barbora Skočdoplová, Jan Bradáč, Veronika Soumarová, Kryštof Mende, Dominik Renč. **Premiéry proběhly 4. a 6. března 2022 od 19.30 hod. ve velkém sále Studia Ypsilon.** Třetí **Přidaná premiéra pro Ukrajinu** se výjimečně uskutečnila **7. března**. Za velké podpory diváků bylo na pomoc Ukrajině za tento jediný večer vybráno 18 020 Kč. Tento obdivuhodný příspěvek od diváků byl darován do veřejné sbírky *Pomozte Ukrajině s Pamětí národa*, kterou založila nezisková organizace Post Bellum.

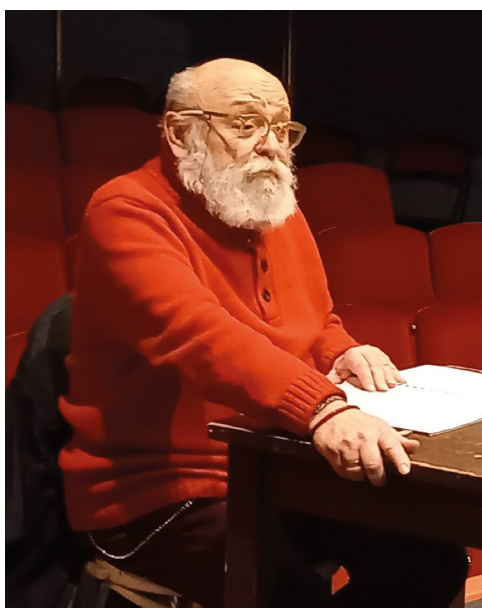
Anotace k inscenaci:

V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak se Arnošt Goldflam rozhodl připravit scénář ze svých oblíbených autorů. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Živá hudba a zpěv (dokonce i malá podivná operka), několik hravých písní i hudební podkresy, herecké exhibice. Trošku absurdní, nepříliš uctivé, crazy. Něco úplně jiného, než s čím se teď diváci setkávají v divadlech. „Takže v nekorektní době nekorektní kus.“ (A. G.)

Tiskovou besedu 3. 3. v Ypsilon Café k premiéře inscenace *Let do nebe aneb Fata morgana* ukončil režisér Arnošt Goldflam s humorem: „Jste srdečně zváni, i když se tam mluví neslušně.“ Brzy po premiérách se v jednom z rozhovorů vyjádřil následovně: „Psal jsem to s vědomím, že nepůjde o klasický dramatický text, respektive že to bude text, který si pohrává s poetikou a výkladem situací v duchu ypsilononského přístupu, hravosti, specifických hereckých i muzikantských dovedností souboru. A byl jsem rád, že herce zkoušení od začátku bavilo. (...) *Let do nebe* je citací z textu a *fata morgana* značí vizi, fantazii, přelud, což vlastně dohromady vytváří divadlo.“ (Právo, 14. 3.)

Let do nebe je už několikátým Goldflamovým počinem v Ypsilonce. Poprvé v ní režíroval už v roce 1986 Dostojevského *Krokodýla*, následovalo *De Amicisovo Srdce* (1997) a v současnosti jsou stále na repertoáru jeho inscenace *Babička se vrací* (2010), *Vratká prkna* (2011) a *Proměna* (2015). Na začátky spolupráce zavzpomínal v podcastu *Ypsilonka se ptá* takto: „Ono to bylo tak, že když jsem byl ještě v HaDivadle, tak jsme hrávali v Praze *Na Chmelnici* a chodilo tam hodně lidí, hodně známých, bylo tam hodně plno a chodil tam taky Honza Schmid se Zdeňkem Hořínkem. A oni viděli nějaké představení, které se jim zamlouvalo, a protože Honza občas bral do Ypsilonky hosty, tak mě oslovil, jestli bych tady nechtěl něco dělat. A já jsem samozřejmě byl nadšen, protože Ypsilonka bylo jedno z divadel, ke kterým člověk jako mladý vzhlížel, a tak jsem řekl, že ano. No a od té doby jednou za čas tady hostuju.“

Z recenzí:

„Divák, který přišel na laskavé židovské anekdoty, které zná z Goldflamova vyprávění, vidí najednou úplně jiné divadlo. Nekorektní kus v nekorektní době. (...) Scéna je navržena téměř dokonale. Kostýmy výborně reflektují dobu, která se zrovna odehrává na jevišti. (...) Hudba je nedílnou součástí a je na vysoké profesionální úrovni. (...) Herci vytvořili jednotlivý kolektiv, mladí dobře zapadli mezi osvědčené bardy.“ (Jaromír a Věra Hamplovi, Pražský magazín, 9. 3.)

„O imaginativní kreativitu divadelníka a spisovatele Arnošta Goldflama se můžeme přesvědčit v jeho novém projektu *Let do nebe aneb Fata morgana*, který realizuje na jevišti Studia Ypsilon. Z textů vlastních, ale také s použitím slovesné tvorby svých oblíbenců Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charmse připravil sled příběhů a situací s atmosférou bizarně surreálnou, absurdní, ba funerální. (...) Inscenace pamětníkovi připomene Goldflamovy autorské projekty v HaDivadle, také wernischovskou koláž v Huse na provázku *Kominické lodě*? Ó kdežpak! Ale soubor ze *Spálené ulice* má trochu jinou průpravu než zmiňovaná moravská seskupení, přestože všechny patří k průkopníkům tradice studiových divadel u nás, jejichž tvorba činila snesitelnějším prožívání minulého režimu. Ale i temnější poetika inscenace se s muzikantsky dovádívyými dispozicemi Ypsilonky docela úspěšně snoubí, sluší

„veteránovi‘ Pavlu Novému i ‚uječeným‘ a dobře zpívajícím dívkám (Paulína Labudová, Barbora Skočdoplová, Veronika Soumarová), také nadějným posílám pánské šatny Janu Bradáčovi a Kryštofovi Mendemu. To platí i o ztvárnění charakterově propracovaných partů (Vacková, Navrátil, Vršek). Sympaticky působí i to, že bizarní večírek s pěknou retro výpravou Petry Goldflamové Štětinové a hudebním vkladem Dominika Renče (nechybí ovšem režisérova ‚erbovní‘ melodie, Toselliho Serenáda) nekončí žádným hurá finále. Vítězí melancholická nálada, jež nasměřuje poslední minuty představení kamsi do ztracena.“ (Jan Kerbr, Lidové noviny, 18. 3.)

„Jevištní podoba Letu do nebe se poněkud liší od monotematických dramát, protože se skládá z řady příběhů a situací plynule na sebe navazujících, přičemž herci zcela přirozeně přecházejí z role do role, což je jistě poměrně náročné.(...) Pokud jde o herce, ztvárňují často postavy naprosto odlišného charakteru. Jiřina Vacková je v úvodní rodinné večeři noblesní domácí paní, aby se o něco později představila jako ‚šlapka‘ se slovníkem odpovídajícím této kategorii. Kryštof Mende je oním manipulátorem, který vyvolá sebevraždy svých společníků, za což pyká v závěru hry jako otloukánek HuHa. Podnikatel a otec rodiny z úvodního příběhu a pan XY jsou spořádaní občané v podání Oldřicha Navrátila, jehož ovšem v závěru první poloviny vidíme jako veselého návštěvníka vykřičeného domu a ničitele jeho vybavení. Jeho spoluvýtržníkem je Pavel Nový, což je role stojící v protikladu k postavě sympatického číšníka v sebevražedném příběhu. Na scéně se často objevuje Petr Vršek, který vedle drobných vstupů představuje onoho narušitele poklidné rodinné večeře, ale také nekrofilního návštěvníka hřbitova Bambulína. Výborný je Jan Bradáč, úžasná jsou všechna děvčata jak v rolích rozjuchaných, tak vážných, a herecky se vedle svých muzikantských úkolů projevuje i Dominik Renč. Sympatické je, že některá dění na jevišti jsou navíc věcným způsobem glosována, což zvyšuje jejich komický účinek.“ (Ivan Kott, Jonáš č. 7, roč. 2021 až 2022)

„Inscenace se odehrává na výtvarně nápadité scéně Petry Goldflamové Štětinové s dominujícím ‚božským okem‘ (...) a doprovází ji působivá hudba Dominika Renče. Rovněž je pečlivě režijně propracována a výkony všech herců – Pavla Nového, Oldřicha Navrátila, Petra Vrška, Jiřiny Vackové, Paulíny Labudové atd. – jsou virtuózní.“ (Jan Kolář, Divadelní noviny, 22. 3.)

„Hra Arnošta Goldflama Let do nebe aneb Fata Morgana, s níž přijelo do našeho města Studio Ypsilon Praha, nese v popisku, že jde o dílo, plné nekorektního humoru v nekorektní době. Že je plné zpěvů, tance a hereckých exhibic. Že vychází z děl oblíbených autorů autora, a to Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charmse. Že je dvouhodinový program plný žertovných, hravých, trochu bizarních momentů s lehkým podtónem smutku. Možná právě tento popis nalákal do místního kulturního stánku řadu těch, kteří rukopis Arnošta Goldflama příliš v malíku nemají. Hra, složená z několika povídek, totiž přesně zapadala do jeho tvorby a Goldflamův autorský podpis v ní byl jasně patrný. Dočkali jsme se tedy vtípků dotažených ad absurdum, smáli se židovským anekdotám a snažili se pochopit často nepochopitelné. A jak už to u podobně originálních počínů bývá, někdo je nadšen, jiný otráven. A tak zatímco se první mohli utleskat a smáli se jako o závod, druzí se již po přestávce na svá místa nevrátili. Já bych ovšem chtěla pochválit perfektní výkon herců, jimž jednoznačně vévodil Pavel Nový. Jeho cit pro goldflamovskou poetiku byl uchvacující a velice osvobozující. Nutno dodat, že po přestávce měl Let do nebe o poznání větší spád a nabídl bujařejší zábavu, zatímco první polovina přinesla víc chvil k zamyšlení. Dostačující scéna a skvělé kostýmy atmosféru povídek nikterak nerušily. Momentem, kdy jsem netušila, zda šlo o režisérský záměr či zjednodušení hraného, byla chvíle, kdy se jedlo i pilo ‚na prázdko‘ a kdy z lahve do sklenek netekla ani voda. Každopádně i v tomhle poznávám Arnošta Goldflama, a tak mu za sebe musím vyseknout poklonu. Do puntíku totiž splnil má očekávání.“ (Irena Malá Svatá, nasejablonecko.cz, 11. 12. 2022)

SLAVNÉ NAROZENINY A MY

aneb Večerní jazz je lásky čas

Mimořádnou událostí premiérového rázu se 26. 5. 2022 stal velkolepý narozeninový večer hudebně tanečního charakteru SLAVNÉ NAROZENINY A MY aneb Večerní jazz je lásky čas, s (nejen) květnovými oslavenci, které spojuje láska k hudbě a jazzu zvlášť. V průběhu večera se významně připomněla jména májových zrozenců, ke kterým má Ypsilonka buď odjakživa blízko – Benny Goodman, Irving Berlin, Bing Crosby, Fred Astaire, anebo kteří v ní jsou stále doma jako její členové nebo hosté – Jiří Korn, Jiří Štědroň, Miroslav Kořínek, Luděk Sobota, Tomáš Víšek, Jana Šteflíčková či Maxime Mededa. Energii a svižné tempo si večer, který byl zároveň natáčen, udržel po celé tři hodiny svého trvání od 19.30 do 22.30 hod. Nemalou měrou k tomu přispělo v Ypsilonce vůbec poprvé hostující Jakub Šafr Trio (Jakub Šafr – klavír, Petr Pospíšil – kontrabas, Rudolf Musil – saxofon) se zpěvačkou Dájou Šimíčkovou, a samozřejmě také zpěvačka Jitka Vrbová, v Ypsilonce swingující už léta jako host v inscenacích *Swing se vrací* a *Spálená 16*. Představení se uskutečnilo v koncepci a režii Jana Schmida, ve spolupráci s Alešem Bendou, Evou Kulovou, Martinem Tichým, Janem Jiráněm a Ondřejem Zichou. Představení bylo pro velký úspěch a i na přání diváků zopakováno ještě 8. listopadu 2022 a 5. března 2023, čímž **se tato původně jednorázová událost stává pravidelně opakovatelným představením**, za účasti celého souboru a hostů.

Z tiskové zprávy:

Slavnostní večer uvedl Jan Schmid (jemuž v projekci za zády šuměly tříštící se vlny) vzpomínkou, která se prý stala vůbec prvotní inspirací k tomu, aby se představení tohoto druhu ve Studiu Ypsilon jednou uspořádalo. Přes třicet let stará vzpomínka se vztahovala k výletu Ypsilonky lodí do oblasti Tisíc ostrovů na řece Sv. Vavřince v Kanadě, k zastavení u jednoho z nich, na němž stál letní dům Irvinga Berlina, před kterým si všichni společně potichu zazpívali jeho *Alexander's Ragtime Band*. Tehdy se zrodil nápad věnovat Berlinovi někdy v květnu v Ypsilonce narozeninový jazzový večer... Moderátorů večera bylo hned několik. Kromě Jana Schmida se odborného a zároveň vtipného slova průběžně ujímal hudební publicista Aleš Benda, který spolu s Janem Jiráněm pobavil diváky nejednou historkou ze života slavných jazzových legend. Oba si v průběhu večera také zazpívali. Role stále přítomného průvodce byla přidělena Petru Vackovi, který lehce a pohotově jednotlivá vystoupení uváděl a glosoval. Podle situace ovšem hovořili i jiní.

Jazzových a swingových šlágrů zaznělo během výjimečně bohatého večera opravdu mnoho. Některé mohli diváci znát z ypsilonských představení, např. píseň *I've Got Rhythm*, kterou ve hře *Swing se vrací* zpívá Paulína Labudová, na narozeninovém večeru doprovázená divokou improvizovanou klavírní čtyřhrou Jakuba Šafra a Dominika Renče a saxofonem Rudolfa Musila (taktéž květnového), anebo *Sweet Sue* v podání Jiřího Štědroňe (letos v květnu slavicího kulatiny), jiné písně pak byly třeba z inscenace *Varieté Freda A.*, z níž Jan Onder zazpíval česky *Noc a den*, Kamila Kikinčuková jazzový valčík *Open Your Eyes*, Bára Skočdoplová *Continental*, nebo Martin Bohadlo *Top Hat*. Perličkou bylo, když píseň z téhož představení *Cheek to Cheek* zazněla po sobě hned dvakrát, ale v rozdílnosti, jednou po ypsilonku tanečně a sborově, podruhé ji za doprovodu Jakuba Šafra a jeho Tria zazpívala Dája Šimíčková, která publikum dále potěšila hitem rovněž májové Jiřiny Salačové *Říkej mi to prosím potichoučku*, postupně i českým swingem Běhounka a Kozla *Ráda zpívám hot*, anebo hodně veselým *Goody Goody*. První polovina představení připomněla narozeniny také Jiřího Korna, který před přestávkou skvěle zazpíval *Bei Mir Bist Du Schön*.

Všudypřítomnou živost a radost umocňovala také překvapení typu absurdní přednášky Ludka Soboty o vzniku swingu na Moravě, anebo hororová hřbitovní historka Jiřího Lábuse, který se narodil v lednu, takže do představení přinesl i Vánoce a padající sníh. V jiném momentě rád připomněl píseň *Sheik of Araby*, kterou v roli Osgooda Fieldinga léta zpíval v Kořínkově úpravě v představení *Horké to někdo rád*. Ovšem potěšily také skoky do vážné hudby, zejména vystoupení klavírního koncertního mistra Tomáše Víška, který osvětlil vazbu mezi vážnou hudbou a jazzem na příkladu Ervína Schulhoffa, od něhož na ukázkou také něco zahrál, stejně jako od Jaroslava Ježka např. *Tanec loutky* z představení *Kostky jsou vrženy*, na který spolu s Janem Onderem a v jeho choreografii i zde zatančili Lumíra Přichystalová a Petr Vršek. Anebo operní duet *Pa-, pa-, pa-, Papageno* v podání Jiřího Korna a Kamily Kikinčukové tak, jak jej v rolích Papagena a Papageny zpívají v inscenaci *Sežeňte Mozarta!*, z níž si Jiří Korn na večeru s chutí zazpíval také *Anything Goes*, zcela v ypsilononském duchu: všechno jde k sobě, když se nám to hodí. Latinské rytmy během večera zastoupila skladba kontrabasisty Františka Uhlíře na počest Karla Velebného, kterou spolu s ním zahrál na kytaru Jan Jiráň. A zapomenout nelze ani na *Sklepní blues*, které zazpívala Jaroslava Kretschmerová za doprovodu Jakuba Šafra a jeho Tria, nebo na *Deed I Do* Jany Šteflíčkové a také na opravdu podmanivé vystoupení Jitky Vrbové, která za klavírního doprovodu Radima Linhartu zazpívala *St. Louis Blues* a *Stars fell on Alabama*.

Byl to divadelně hudební večer, někdy víc koncertní, jindy taneční, ale vždy atraktivní svou bohatou obrazovou projekcí, která vše výtvarně doprovázela. Samozřejmě s patřičnou improvizací, ale i s encyklopedickou informací, nebo i skoro nahodilými nápady. To celé v živosti a vydatně nakažlivé energii. Závěr slavnostního narozeninového večera v Ypsilonu patřil společně zazpívanému zjazzovanému *Happy Birthday to You*, dokonce s dortem a hořícími svíčkami, který po jejich sfouknutí během krátkého ponoření celého sálu do tmy záhadně zmizel. Jako přídavek následovala *Ja-Da* na česká slova Jana Schmida, zazpívaná všemi na jevišti i v hledišti. Inspirace. Více takových večerů. (publikováno 28. 5. 2022)

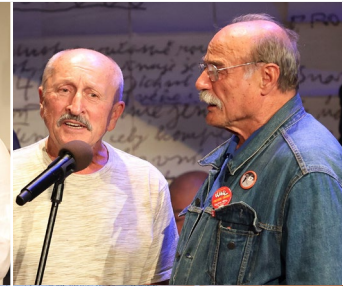
Z recenzí:

„Na scéně Studia Ypsilon došlo ve čtvrtek 26. května k velkému jam session, nazvanému Slavné narozeniny a my aneb Večerní jazz je lásky čas. Připomínali se tu slavní jazzmani narození v květnu, ale samozřejmě nejen oni. Programem provázeli režisér Jan Schmid, herec Petr Vacek a hudební publicista Aleš Benda. Ten k některým uváděným skladbám připojil zajímavou informaci o jejich autorovi a uvedl je do dobové souvislosti, ale také si s chutí zazpíval. K hudebně vyspělému souboru divadla plnému výrazných pěveckých a instrumentalistických osobností se tentokrát připojila i řada hostů. Bylo to především vynikající trio pianisty Jakuba Šafra se zpěvačkou Dájou Šimíčkovou, prezentující skvělý swing, což byla parketa i pro stálého spolupracovníka divadla Jiřího Štědrone. Aby nebyla opomenuta další tvář jazzu mezi muzikanty stručně zvaná latina, o to se staral především Jan Jiráň s kontrabasistou Františkem Uhlířem. Zajímavé je, že se na scéně sešlo celkem pět klavíristů, když domácího Miroslava Kořínka a Dominika Renče doplnili hostující Jakub Šafr a Radim Linhart. Ten doprovázel zpěvačku Jitku Vrbovou, jejíž úžasný minirecitál byl vyvrcholením večera, na nějž pak navázalo finálové sborové zpívání písně Ja-Da. Pokud jde o klavíristu pátého, je to jeden ze stálých spolupracovníků Ypsilonky, klavírní virtuos doc. Tomáš Víšek, jehož žánrový rozsah je neobyčejně široký. Vedle klasického repertoáru ho zajímají také mladí evropští autoři, jejichž tvorbu ovlivnilo po 1. světové válce pronikání amerického jazzu do Evropy. Z našich skladatelů to byl především Jaroslav Ježek, jehož dílo zná pan Víšek do poslední noty, ale i osobnosti další. Publiku se dostalo k tomuto tématu několik důležitých informací doplněných hudebními ukázkami. Vedle jazzu a jím ovlivněné hudby tu zazněly i ukázky jiných žánrů, když například Jiří Korn připomenul W. A. Mozarta. Celý program samozřejmě provázal humor, ať už slovní, kde hrál prim Jiří Lábus, ale i situační a hudební, kam patřila čtyřruční klavírní hra Dominika a Jakuba. Taneční ztvárnění některých jazzových standardů nemohlo samozřejmě chybět, zvláště když je v souboru takový taneční mistr, jakým je Jan Onder.“

(Ivan Kott, Jonáš 10, roč. 2021 až 2022)

AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU

STUDIO YPSILON
Zřizovatel hlavní město Praha

Jan Werich

AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU

„Kdo se umí smát sám sobě, má právo se smát všemu ostatnímu, co mu k smíchu připadá.“ (J. W.)

Režie a úprava: Jan Večeřa
Výprava: Ondřej Zicha
Hudba: Jan Bradáč

OSOBY A OBSAZENÍ:

ANTONÍN ČUPERA	Miroslav Novotný
JULINKA (jeho žena), JENÍK (jeho syn)	Veronika Soumarová
MOJŽÍŠOVÁ (hostinská), VYPRAVEČKA	Lenka Loubalová
POMPADŮRKA	Renata Rychlá
ČERT, 1. SOUSED	Kryštof Mende
EDA PAMATOVÁK, 2. SOUSED	Jan Bradáč

Komediální příběh z oblíbené knihy Jana Wericha *Fimfárum* o tom, jak si sedlák Čupera musel projít peklem při cestě za „nepitím“. A stálo to za to. Jak je ve Werichově díle zvykem, hrdinovu nápravu sledujeme s laskavým pohledem, nadhledem a smyslem pro humor. A hodně se při tom muzicíruje.

Premiéra: 2. prosince 2022

www.ypsilonpra.cz

PRAHA
PRAGUE
PRAG

Třetím titulem roku 2022 se stala inscenace pro děti **AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU**. Příběh z knihy Jana Wericha *Fimfárum* zrežíroval Jan Večeřa, výpravy se ujal Ondřej Zicha, autorem hudby je Jan Bradáč. Hrají: Miroslav Novotný, Veronika Soumarová, Lenka Š. Loubalová, Renata Rychlá, Kryštof Mende, Jan Bradáč. **Premiéra proběhla 2. prosince v 19.30 hod. v malém sále divadla.**

Anotace k inscenaci:

Komediální příběh z oblíbené knihy Jana Wericha *Fimfárum* o tom, jak si sedlák Čupera musel projít peklem při cestě za „nepitím“. A stálo to za to. Jak je ve Werichově díle zvykem, hrdinovu nápravu sledujeme s laskavým pohledem, nadhledem a smyslem pro humor. A hodně se při tom muzicíruje.

Moto: „Kdo se umí smát sám sobě, má právo se smát všemu ostatnímu, co mu k smíchu připadá.“ (Jan Werich)

Z recenzí:

„V hlavní roli Čupery je výborný Miroslav Novotný, jeho ženu Julinku dobře ztvárnila Veronika Soumarová. Lenka Š. Loubalová se velmi dobře zhostila své dvojrole vypravěčky a hostinské. Pompadůrku skvěle zahrála Renata Rychlá. Své dvojrole velmi dobře zahráli i Kryštof Mende – Čert a 1. Soused a Jan Bradáč – Eda Pamatovák a 2. Soused. Výborná inscenace, která potěší svým laskavým pohledem a humorem nejen malé diváky, ale i jejich rodiče.“
(Jaromír a Věra Hamplovi, Cysnews, 20. 12. 2022)

„Pokud jde o herecké obsazení, vybral si režisér velmi dobře. Lahve s alkoholem, ale také důležité informace přináší na scénu paní hostinská Mojžíšová v podání Lenky Loubalové, a ústřední dvojici manželů Čuperových hrají velmi věrohodně Miroslav Novotný a Veronika Soumarová. Moc pekelnou ztělesnil Kryštof Mende, jehož vysoká figura důstojně reprezentuje toto centrum zla. Že lze i tohoto elegána přechytračit, to dokazuje postava Pompadůrky, jejíž podoba ovšem není tak odpudivá, jak je popsána v textu pohádky. O svém hříšném počínání v mladých letech spíš vypráví, než aby ho připomínala zruinovanou vizáží, což je zcela logické, protože ji hraje Renata Rychlá. Oproti originálu tu je navíc ještě postava nazvaná Eda Pamatovák, což je Antonínův spolutrpiteľ z protialkoholické léčby prezentující se neustálým opakováním nějakého textu a výborným žonglováním s míčky. Hraje ho Jan Bradáč, který je také autorem hudby použité v představení.“

(Ivan Kott, Do Ypsilonky za pohádkou, Jonáš č. 6, roč. 2022 až 2023)

Reakce diváků:

„Milé Studio Ypsilon, ráda bych vám touto cestou poděkovala za perfektně provedené představení Až opadá listí z dubu, které jste hráli u nás v jabloneckém divadle včera, tj. 21. 3. ve dvou dopoledních časech. Jednoduchá, ale skvěle vymyšlená a praktická scéna, bravurní herecké výkony včetně žongléřských ‚etud‘, nádherné kostýmy, kouřové efekty... Příběh sedláka Čupery vidělo u nás téměř 700 dětí a publikum skvěle spolupracovalo, zpětné reakce dětí i učitelů jsou velmi pochvalné. Nejen, že je to Werichova povídka, a samotný Werich je velké školní téma, ale přináší dětem velké ponaučení, a to je dnes velmi vzácné. Takže ještě jednou velké díky a přejeme i vám hodně spokojeného publika.“

(Mgr. Radka Slížová, dramaturgyně Městského divadla Jablonec nad Nisou, 22. 3. 2023)

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (festivaly)

SVĚT KNIHY PRAHA '22

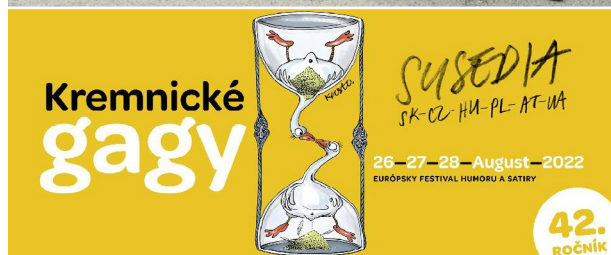
Ve dnech **9. až 12. června** se Studio Ypsilon (jako téměř každý rok) zúčastnilo **27. ročníku Mezinárodního knižního veletrhu a literárního festivalu Svět knihy Praha**, jehož motem byl tentokrát citát z díla Umberta Eca, jehož rodná země Itálie byla představena jako čestný host: *„Žijeme pro knihy a je to sladké poslání ve světě upadajícím a zmítaném nepořádkem.“* Na veletrhu byly prezentovány knihy a plakáty z produkce Nakladatelství Studia Ypsilon, o které byl stejně jako o vstupenky na divadelní představení Studia Ypsilon velký zájem. Pozornost byla věnována také malým návštěvníkům, jelikož Studio Ypsilon, které má už tradičně na repertoáru i dětské tituly, zároveň uvádělo na své půdě 1. ročník *Festiválku pro děti*. Součástí programu byly také autogramiády. Dlouhé řadě fanoušků se během nich postupně podepsali a někdy i něco nakreslili Jan Schmid, Pavel Nový, Petr Vršek, Arnošt Goldflam a Jan Jiráň.

KREMNICKE GAGY

Evropský festival humoru a satiry

Významnou zahraniční akcí Studia Ypsilon bylo pozvání na **42. ročník Evropského festivalu humoru a satiry Kremnické gagy**, kde byla **26. srpna** v Šapitó Európa ve 21 hod. uvedena inscenace Arnošta Goldflama *Vratká prkna*, v hlavní roli s Jiřím Lábusem, který 42. ročník festivalu slavnostně otevřel jako nově zvolený prezident Akademie humoru.

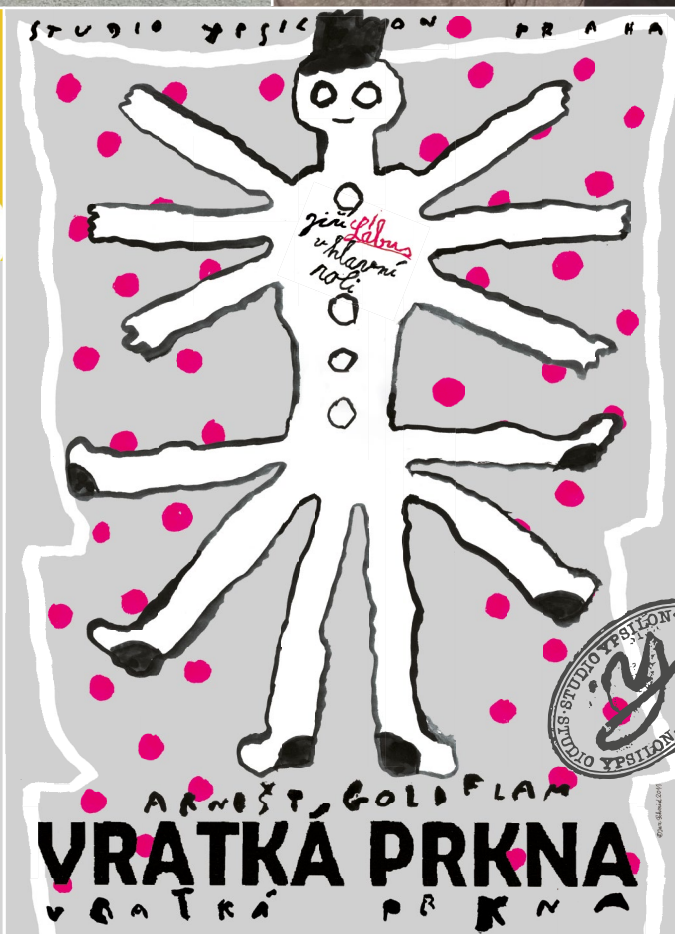
Vratká prkna

STUDIO YPSILON / ČESKO

Komédia Arnošta Goldflama odohrávajúca sa v divadelnom prostredí. Groteska máličko zlá, ale snáď nie bez lásky. Koniec koncov, dosky, ktoré znamenajú svet, sú niekedy tak nečakane vratké. A predsa stále príťažlivé. My divadelníci sa preto musíme pochváliť! A to niekedy aj robíme. Tak sa aj vy bavte, tak trochu škodoradosťne, na náš účet. A keď sa vrátite domov, pochváľte si svoje vlastné životy a buďte šťastní! Prajeme vám to, ale asi by sme sa s vami vymeniť nechceli. Alebo áno? Možno.

Účinkujú: Jaroslava Kretschmerová, Jiří Lábus, Lenka Loubalová, Roman Mrázik, Barbora Skočdoplová, Daniel Šváb, Petr Vršek, Miroslav Chloupek

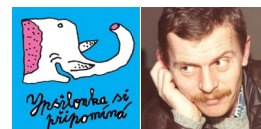

DOPROVODNÉ, EDUKAČNÍ, MOTIVAČNÍ, PODPŮRNÉ A JINÉ AKTIVITY

PODCAST(Y) STUDIA YSILON

Po celý rok 2022 (včetně letních prázdnin) byly pravidelně natáčeny a publikovány **Podcast(y) Studio Ypsilon**. V rámci série **Ypsilonka se ptá** bylo odvysíláno celkem 12 rozhovorů, vedených moderátorkou Kateřinou Kubalovou. Zpovídáni byli herečka Jiřina Vacková, teatrolog a kritik Vladimír Just, herečka a moderátorka Lenka Novotná, matematicka a kmenová divačka Jaroslava Kottasová, režisér Jiří Havelka, architekt Vladimír Adamczyk, redaktorka, spisovatelka a dramaturgyně Alena Zemančíková, herec, moderátor a hudebník Marek Eben, bankovní manažer František Hlaváč, historik umění Richard Biegel, herečka a písničkářka Jana Šteflíčková, režisér, dramatik, spisovatel a herec Arnošt Goldflam. V rámci vzpomínkové série **Ypsilonka si připomíná**, jež čerpá převážně z archivních materiálů divadla, byl odvysílán 1 díl: *Japonec Jiřího Schmitzera*.

Celkem bylo během roku 2022 publikováno 13 dalších podcastů. Všechny jsou k dispozici na webových stránkách divadla a na podcastových aplikacích Spotify, Apple Podcasts a Google Podcasts. Režie: Jan Schmid, dramaturgie: Eva Kulová, art manažer: Ondřej Zicha, zvukový mix: Josef Pecha, vizuál Jan Schmid. Znělka k podcastové sérii *Ypsilonka se ptá*: Jan Bradáč.

22. Tentokrát Jiřiny Vackové

26. Tentokrát Jiřího Havelky

30. Tentokrát Františka Hlaváče

23. Tentokrát Vladimíra Justa

27. Tentokrát Vladimíra Adamczyka

31. Tentokrát Richarda Biegela

24. Tentokrát Lenky Novotné

28. Tentokrát Aleny Zemančíkové

32. Tentokrát Jany Šteflíčkové

25. Tentokrát Jaroslavy Kottasové

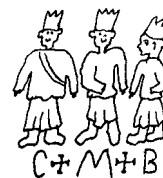
29. Tentokrát Marka Ebena

33. Tentokrát Arnošta Goldflama (podruhé)

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

Začátkem roku 2022 se také Studio Ypsilon stalo místem, kde bylo možné se zapojit do největší dobročinné sbírkové akce v České republice, kterou je **Tříkrálová sbírka**. Během jejího trvání divadlo uspořádalo **12. ledna** v Ypsilon Café **Malý tříkrálový koncert**, kde pásmo z vánočních písní Karla Steckera přednesli malí i velcí koledníci ze spořilovské ZUŠ Vadima Petrova pod vedením Anny Vršinské a za klavírního doprovodu Marie Mesršmídové. Poté, co proběhlo sčítání výtěžku z kasiček, přišlo do divadla krásné poděkování: „Dobrý den, v kasičce bylo 11 148 korun, skvělý výsledek, největší ze všech statických kasiček, které jsme měli po Praze rozmístěné. Ještě jednou děkujeme za skvělou spolupráci a pomoc. Myslím, že zpráva o Vaší podpoře veřejnost zaujala, měli jsme pěkné ohlasy na sociálních sítích i mezi lidmi, s kterými jsme se potkávali. S přáním všeho dobrého Jarmila Lomozová, Arcidiecézní charita Praha.“ Patrony sbírky byli za Studio Ypsilon Jan Jiráň, Pavel Nový a Jiří Lábus.

TELEVIZNÍ NATÁČENÍ ČT INCENACE SEŽEŇTE MOZARTA!

Ve dnech **3. a 4. února** se podařilo uskutečnit náročné **televizní natáčení ČT inscenace Sežeňte Mozarta! Na Čt art** byl záznam inscenace odvysílán **31. října**. Režie: Jan Schmid, adaptace hudby a dirigent: Miroslav Kořínek, scéna a kostýmy: Jaroslav Malina, filmové dotáčky: Braňo Holiček. Hráli: Roman Janál, Petr Vršek, Michaela Šrůmová, Jiří Korn, Máša Málková, Oldřich Navrátil, Jan Jiráň, Pavel Nový, Lenka Š. Loubalová, Kamila Kikinčuková, Veronika Soumarová, Martin Janouš, Renata Rychlá, Kryštof Mende, Miroslav Kořínek, Dominik Renč. Režie televizního záznamu: Roman Prorok.

PŘIDANÁ PREMIÉRA PRO UKRAJINU

Dnem **7. března**, kdy byla u příležitosti premiéry inscenace *Let do nebe aneb Fata morgana* uspořádána třetí *Přidaná premiéra pro Ukrajinu*, se Studio Ypsilon zapojilo do veřejné sbírky *Pomozte Ukrajině s Pamětí národa*, do níž jen za tento jediný večer přispělo díky divákům obdivuhodnou částkou 18 020 Kč. Kromě účasti na sbírce, kterou založila nezisková organizace Post Bellum, divadlo vyjadřuje svou solidaritu i dále. Tak bylo např. dne **31. března** představení Kafkovy *Proměny* věnováno charkovskému divadlu Berežil k jeho 100. výročí založení, čímž byla vyjádřena pocta nejen charkovským divadelníkům, ale všem ukrajinským hercům, které válka donutila vyměnit divadelní prkna za válečná bojiště a zapojit se do obrany své země. Další podobnou akcí bylo **1. června** ke Dni dětí nainstalování speciální výlohy a připojení se tak k mezinárodní akci na památku dětí zabitých na Ukrajině.

Podporujeme Ukrajinu!

KŘEST KNIHY YPSILONKA PŘÍTOMNOSTI *aneb* *Divadlo vzájemnosti*

Ve čtvrtek **17. března** se po odkladech způsobených covidovou pandemií dočkala **slavnostního křtu fotografická kniha Ypsilonka přítomnosti aneb Divadlo vzájemnosti**. Autorem většiny fotografií je Jiří Kottas. Typograficky upravil Vladimír Vimr, kresbami doprovodil Jan Schmid. Na křest, který se konal v malém sále divadla,

navázalo ve velkém sále od 19.30 hodin kmenové představení *Spálená 16*, jež obrazově celou knihu uzavírá. Veselé vyprávění během křtu provázela živá hudba a zpěv v podání ypsilonkých herců. Úvodního slova se ujal Jan Schmid, dále např. promluvil teatrolog, editor a nakladatel Jan Dvořák, další z kmotrů knihy vedle Jana Jiráně a Jiřího Lábusa, který nejen pro připomenutí složitosti doby, jíž divadlo během své mnohaleté existence procházelo, ale i v kontextu současného znepokojivého dění na Ukrajině, přečetl vzpomínku na udání (jakoby zmrtvýchvstalou stopu minulosti), jež se týkalo slavného představení Ypsilonu ještě z doby totality, Erdmanova *Sebevraha*, s nímž byla Ypsilonka pozvána v dubnu 1988 na přehlídku studiových scén v Hradci Králové: „*Tato inscenace je v rozporu s kulturně politickou linií naší strany (...). Vedle laciných narážek na Kreml (...) urážlivě působilo trapné předvádění řečníků za rudě potaženým pultem v den okresních stranických konferencí (...). Obdobně vyznívaly ‚kritické úvahy‘ o diktatuře proletariátu, (...) o rozpínavosti Ruska na úkor dalších národů (...).*“

SRDCE S LÁSKOU DAROVANÉ

Dne **20. června** Studio Ypsilon pogratalovalo všem vítězům **8. ročníku soutěže Srdce s láskou darované**, které je od počátku patronem. Slavnostní předávání cen se po dvouleté pauze mohlo opět konat v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Oceněným dětem poblahopřáli také předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Markéta Pekarová Adamová a ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka. Studio Ypsilon zastoupili Jan Onder, Jiřina Vacková a Ondřej Zicha. Také letos zasedali v odborné porotě i herci Studia Ypsilon – Martin Dejdar, Jiří Lábus, Jan Jiráň a ředitel divadla Jan Schmid, který je jejím předsedou. Vybíralo se ze stovek soutěžních týmů, tisíců dětí z celého Česka i z českých škol v zahraničí. Odměnou pro malé výherce bylo také pozvání do Studia Ypsilon na 1. ročník *Festiválku pro děti*. Vyjádření Jana Schmid k soutěži: „*Myšlenka soutěže Srdce s láskou darované se mi líbí hned z několika hledisek. Jednak jde o tvorbu a přirozenou tvořivost, která dnes v životě absentuje. Dále jde o to, že chceme druhého obdarovat, udělat mu radost a dát najevo svůj vztah. Za třetí je pro mě nejzajímavější to, že nejde o záležitost jednotlivce, ale že chceme něco vytvořit společně, v týmu, což vyžaduje shodu všech a dobrý nápad, na němž bude mít každý svým způsobem podíl. Čili předpoklad je umět se domlouvat na vzájemnosti. Právě v tom jsem našel společný jmenovatel se Studiem Ypsilon. Bylo by ideální, kdyby zkušenost, kterou mladí účastníci soutěže získají ze vzájemného respektu, měla smysl i do jejich dalšího života.*“

Na podzim 2022 vstoupil celostátní projekt Srdce s láskou darované do devátého ročníku a jako každý rok zasedají v odborné porotě také herci Studia Ypsilon, ředitel divadla Jan Schmid je jejím předsedou.

FESTIVÁLEK PRO DĚTI

Hravý konec školního roku si děti užily v pondělí **27. června**, kdy se ve Studiu Ypsilon konal 1. ročník **Festiválku pro děti**, určený pro předškoláky a žáky prvního stupně základních škol. Program byl lákavě poskládán ze tří divadelních představení, z domácích *Hudbajek* a *Vosičky* a hostujícího *Lišáka Renarda*, marionetového představení Naivního divadla Liberec o největším lupiči všech dob v režii Martina Tichého. Součástí byly také zábavné pohybové taneční workshopy, vedené v pasáži divadla populárním tanečníkem a choreografem Janem Onderem. Nápad uspořádat pro děti v Ypsilonce nově celý

festiválek, osvětlil Jan Schmid také v krátké reportáži pro Prahu 1 online, mj. i jako přirozenou návaznost už na liberecké počátky Ypsilonu s kořeny zapuštěnými v loutkovém divadle: „*Děti se zabýváme od samého založení Studia Ypsilon, protože hrát pro děti znamená vědět, jací diváci k nám do divadla budou chodit příště. Na nich vidíme, co nás čeká v budoucnu.*“

SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ SEZONY 2022 / 23

Tradičním **Malým koncertem** v pasáži Olympic **zahájilo Studio Ypsilon** v pondělí **12. září** ve 12 hodin **novou sezonu 2022 / 23**, kterou Jan Schmid posvětil slovy: „Právě divadlo dnes (ale i ostatní kultura) by mělo být za všeobecného stavu okolností daleko víc pro lidi, k jejich potřebě, radosti a smyslu, jako životní budič s tím, že umí rovněž přinášet i to, o co nás právě současnost nejvíc ochuzuje.“ Poté následovalo každoroční fotografování celého souboru včetně hostů a autogramiáda. Prvním večerním představení sezony byla kmenová *Spálená 16*. U příležitosti slavnostního zahájení byla v divadelním baru nainstalována **nová galerie portrétů všech členů hereckého souboru Studia Ypsilon**. Autorem většiny portrétů je fotograf Dušan Dostál.

ZAŽÍT MĚSTO JINAK Janoslav Jeřábek: „Každý musí sám o sobě muset mít vyjádření všech.“

V sobotu **17. září** se Studio Ypsilon již podruhé zapojilo svým doprovodným programem do celorepublikových sousedských slavností **Zažít město jinak**, jejichž hlavním cílem je oživit zájem o veřejný prostor. Součástí programu Studia Ypsilon byly dvě komentované procházky, dopolední s historikem umění doc. PhDr. Richardem Biegelem, Ph.D. a odpolední s historikem doc. PhDr. Petrem Kourou, Ph.D. Obě procházky byly vedené Spálenou ulicí a okolím, tentokrát po stopách avantgardy, to i v návaznosti na letošní heslo „bez zábran“. Z dopolední procházky *Po stopách avantgardy I.* byl také natočen vydařený video dokument (autor: Martin Bohadlo, délka: 11 min). Novinkou byl podvečerní živý vědomostní *Ypsilon Pub Quiz*. Celodenní atraktivní program vyvrcholil večerním „osvobozeným“ představením *Kostky jsou vrženy* k počtě Jaroslava Ježka.

NOC DIVADEL '22

V sobotu **19. listopadu** se také Studio Ypsilon opět zapojilo do **Noci divadel 22**, jejíž jubilejní 10. ročník byl zasvěcen tématu HRDINOVÉ v nejrůznějším slova smyslu. Na programu divadla byly už tradiční oblíbené a pokaždé plně obsazené prohlídky zákulisím, doplněné živými výstupy herců ve velkém sále i na malé scéně a ukončené jako každý rok společným fotografováním s návštěvníky. Heslo ypsilonké „noci“ znělo: HRDINSTVÍ SOUVISÍ S ODVAHOU, s navazujícím komentářem: *„Hrdinství a odvaha mají různé podoby, vždy ale jistě souvisejí s překonáváním sebe sama a rovným postojem. Stát si za svým, i když se bojíme. Hlavní je nenechávat strach vyhrát. Hrdinství jako srdnatost, stálost povahy a uskutečňování pravdy a svobody, v Ypsilonce odjakživa úzce provázané s principem tvorby, s živostí, věrohodností, přesvědčivostí a vzájemností. I proto každé letošní setkání začne symbolicky písní David a Goliáš od V+W+J.“*

Z ohlasů: ■ „Velmi děkuji za krásnou fotografii, mám z ní radost. Prohlídka byla pěkná, nejvíc mě potěšila srdečnost a lidská hřejivost všech protagonistů. Vše dobré celé Ypsilonce.“ (Ivana Karásková) ■ „Poděkování za perfektní pojetí Noci divadel, moc jsme si to u vás užili.“ (Ilona Krejčí) ■ „Bylo to moc fajn. Zajímavě připravený program. Obměnil se ansámbl, omladil... Hodně zdar!“ (Radek Frýdl)

PŘEHLED DIGITÁLNÍCH AKTIVIT ZA ROK 2022

Studio Ypsilon	počet akcí	datum uskutečnění akce / volně k puštění	délka akce*	název platformy, kde byla akce uveřejněna	počet návštěvníků**	
Podcasty:		leden				
Ypsilonka se ptá	12	až		Spotify, Apple		
Ypsilonka si připomíná	1	prosinec		podcasts Google,		
Celkový počet podcastů: 46				podcasts, www SY		
Posluchovost podcastů celkem za rok 2022			cca á 00:20:00		5977	
Celková poslechovost podcastů: 18.724						
Líbej, ach líbej mě dál – valentýnská videomontáž	1	14.02.2022	0:01:21	FB	3.800	
Světový den divadla – videomontáž	1	27.03.2022	0:07:45	Fb	1.700	
Evropský den hudby slaví 40 let – videomontáž	1	21.06.2022	0:03:19	FB	2.500	
Studio Ypsilon startuje – videodokument ze zahájení nové sezóny 2022/2023	1	18.09.2022	0:01:26	FB, YouTube	10.031	
Trailer– Vratká prkna – videomontáž z představení	1	27.09.2022	0:01:12	FB, YouTube	3.940	
Trailer– Let do nebe – videomontáž z představení	1	10.10.2022	0:03:20	FB, YouTube	1.816	
Slavné narozeniny a my – videomontáž z představení	1	4.11.2022	0:01:13	FB, YouTube	1.081	
Trailer– Spálená 16 – videomontáž z představení	1	19.10.2022	0:11:07	FB, YouTube	1.632	
Po stopách avantgardy I. – videodokument z komentované procházky s doc. R. Biegelem – Zažít město jinak	1	12.11.2022	0:02:03	Youtube, FB	10.414	
Listopadová revoluční ypsilonká montáž	1	17.11.2022	0:01:08	Youtube, FB	301	
Video k Poctě hejtmana Libereckého kraje 2022 – Jan Schmid						
Název akce, zprostředkované jiným subjektem (Dramox, televize, rozhlas, apod.)						
ČT 3 – 45. let Ypsilonky – záznam představení	1	03.01.2022	1:44:00	ČT	15.000	

Studio Ypsilon	počet akcí	datum uskutečnění akce / volně k puštění	délka akce*	název platformy, kde byla akce uveřejněna	počet návštěvníků**	
ČT 3 – Ypsilonka se baví – Takzvaný večer na přidanou – záznam představení	1	22.01.2022	1:13:00	ČT	27.000	
Praha Tv – reportáž z Ypsilonky – představení Hlava Medúzy	1	28.01.2022	0:03:00	Praha Tv, Fb, Ytb	1.199	
ČRo – Region – Jan Jiráň, rozhovor v pořadu: ALEX A HOST	1	01.03.2022	0:31:28	ČRo	71.058	
ČRo – Dvojka – Arnošt Goldflam, rozhovor v pořadu Terezy Kostkové: Blízká setkání – herec a režisér SY	1	18.03.2022	0:25:40	ČRo	126.000	
ČRo – Vltava – Osudy Františka Uhlíře, 5.dílů – hudebník SY	1	13.04.2022	cca á 00:28:00	ČRo	12.000	
ČRo – Vltava – Osudy Jana Schmida, 10.dílů – ředitel SY	1	18.04.2022	cca á 00:28:00	ČRo	12.000	
ČT Art – Ypsilonka se baví: Kdo nevěří, ať tam běží – premiéra – záznam představení – natočeno v roce 2021	2	7. a 9.5 22	1:21:00	ČT Art	36.000	
ČRo – Dvojka – Vyprávění Jiřího Lábusa v pořadu Legendy zábavy	1	18.05.2022	0:55:00	ČRo	57.000	
Praha 1 Online – reportáž ze Studia Ypsilon – Festiválek pro děti	1	02.06.2022	0:02:25	FB + YouTube	439	
ČT – Děčko – Zprávičky – reportáž – Festiválek pro děti	1	23.06.2022	0:01:27	ČT – Zprávičky	23.000	
ČRo Dvojka – Legendy zábavy – Luděk Sobota – herec SY	1	16.07.2022	0:55:10	ČRo	57.000	
ČT1 – Úsměvy Lenky Termerové – bývalá herečka SY	1	20.07.2022	0:37:00	ČT	210.000	
ČT art – Prodaná nevěsta – záznam představení	1	08.08.2022	1:39:00	ČT Art	78.000	
ČRo Dvojka – Noční Mikrofórum – Jiří Lábus – herec SY	1	15.08.2022	0:59:21	ČRo	11.000	
Dramox – Vánoční večery živě z Ypsilonky – záznam z představení (natočeno 2021)	1	od 27.11.22	2:30:00	Dramox	97	15.778,84
ČT – Životní styl první republiky – natáčený píše z inscenací v SY s herci SY v SY	6	26.10.2022	á 00:53:00	ČT + iVysílání	414.000	
ČT art – Sežeňte Mozarta! – záznam představení – premiéra – natočeno v roce 2022	1	30.10.2022	2:06:13	ČT Art	22.000	
ČRo Dvojka – Legendy zábavy – Martin Dejdar – herec SY	1	19.12.2022	0:55:00	ČRo	75.000	
CELKEM	48				1.300.641	15.778,84

* Není určena minimální doba trvání akce. Do akcí se ale nezapočítávají upoutávky na akce.

** Účastníci metriky zhlédnutí: Facebook od 1 minuty zhlédnutí videa, Youtube 1 minuta zhlédnutí, Soundcloud přehrání, Zoom unikátní návštěvníci, Instagram počty zobrazení

Komentář: eventuální shrnutí dosahu digitálních aktivit

Komentář je uveden v rozboru činnosti.

Studio je vzácný prostor přenosu našich myšlenek a zážitků, protože je živým setkáním člověka s člověkem bez bariéry obrazovek a displejů.

Všichni stojíme na divadle našeho světa a cokoliv se v něm děje, týká se nás všech, protože my všichni na planetě jsme jedna rodina, jeden dům.

Člověk člověku je nejlepším divadlem. Proto musí existovat prostor, kde se spolu pravidelně setkáváme.

Kde jinde si člověk může říkat pravdu než v divadle? A kde jinde tak snadno pozná lež?

Hledejme prameny...

DRAMATURGICKÝ VÝHLED 2023 S PŘESAHEM K ŠÍŘEJI SMĚŘOVANÉ VIZI

Tak trochu osobní osvětlení základního přístupu: Naše základní tápání má vždy smysl. / Jsme tu proto, abychom v divadle spolu s diváky nalézali nečekané. Anebo alespoň cosi. / Stále je třeba nové předvídat. / Když víme, co chceme, je dobré umět pracovat s náhodami. / Když něco děláme, dělejme to rádi. / Jsme lidé – musíme vnímat čas. / A také nezapomínejme na paměť. / Pozornost by měla člověku fungovat, i když nevidí, ani neslyší. To je základ. / Všechno je v rytmu, ale jen něco může být událostí nebo zázrakem, jenž s námi hne. / Rád pěstuji díry v nekonečnu, ale vždycky se to nedaří. Když ano, spatřuji v tom změnu, nebo posun v poetice, anebo rovnou jinou novou formu. / Je dobře být stále trochu napřed, ale současně tam, kde se zrovna nacházíme, snažit se být pořád na středu, mít to kamkoli jakýmkoli směrem stejně daleko a o věcech mít rychle přehled. / To vše, jak zde předznamenujím, spatřuji v umění. Například v hudbě Leoše Janáčka, případně i v jedné z mých nejoblíbenějších skladeb Tomasa Albinoniho, ve výtvarnu asi nejvíce na stěnách Altamíry, či podobně jinde, anebo jak jsem to už dříve vyjádřil v inscenaci o Michelangelovi, který, když v jedné scéně jako by tesal své sochařské dílo do pramínku vody tekoucí z jednoho džbánu do druhého, s údivem k sobě pronesl: „Marnost?“ A tesal dál.

Jan Schmid

Výhled na rok 2023:

1. Prvním velkým titulem roku 2023 bude **ČERNÁ VODA** od Rolanda Schimmelpfenniga, jednoho z nejvýraznějších německých dramatiků své generace. Hra se odehrává ve dvou časových rovinách a proud poetického textu unáší diváky k vlastním vzpomínkám na události, které se mohly stát a nestaly: Když prší, tak provazce vody strhávají do kanalizace nánosy minulosti. Černá voda se valí a v ní jsou vzpomínky na to, co bylo, na možnosti, které se nestaly, na budoucnost, která se nenaplnila. Když černou hladinu vody na prázdném koupališti prorazí mladé tělo, zůstanou všechny spory a hádky nad hladinou. Dvě nesourodé skupiny mladých lidí, které se jedné letní noci vkradly na bazén, teď mají jedinečnou možnost zjistit, jestli jsou jejich osudy pevně dané, nebo spíš tekutě proměnlivé. Během jednoho deštivého večera se vynoří vzpomínky na letní noc před dvaceti lety, na to, co přinesla a co mohla přinést. Voda proudí kolem, neuchopitelná přírodní síla dávající život i strhávající do neproniknutelných hlubin. Režie Tereza Říhová, dramaturgie Patrik Boušek, hudba Matěj Štrunc, výprava Jana Hauskrechtová. Hrají Paulína Labudová, Barbora Skočdoplová, Markéta Plánková, Kryštof Mende, Jan Večeřa, Petr Vršek. Premiéry: 16. a 18. června 2023.

2. Druhým plánovaným titulem je autorská inscenace **NENÍ HOUBA JAKO HOUBA (Kdo nevěří, tak je trouba)** od Daniela Petra a Martina Tichého. Pod tímto názvem lze si představit ledacos, zvlášť když je to název pro divadelní představení.

Člověk odjakživa neví, co ví, natož aby věděl, co doopravdy neví. Ale kdo ví? Když začneme houbami, možná se z nich cosi vyklubou. Jsou přeci živé. Dopředu si však nepředstavujeme, že se z nich vyklubou kuřátka. Ačkoli i kuřátka jsou houby. Ovšem ne od slepice. I když možná se budeme divit. Zkrátka takový je širší název, který považujeme za závazný, a jsme zvědaví, jaký zázrak z toho houbám po dešti vyroste. V tomto duchu se připravuje nová inscenace o houbách. Měla by působit jako docela žhavá kolektivní improvizace, která bude vycházet ze společného hloubání o houbách. Třeba v nich najdeme i mystérium života na zemi. Nechme se překvapit. Avšak docela živě si představujeme, že kdo se vydá do Ypsilonky na houby, určitě neodejde s prázdnou. Režie Martin Tichý, scéna Ondřej Zicha, hudba Dominik Renč a Jan Bradáč, dramaturgie Jaroslav Etlík. Hrají Jan Bradáč, Martin Janouš, Roman Mrázik, Veronika Soumarová, Jiřina Vacková, Jan Večeřa. Předpokládaná premiéra 1. polovina října 2023.

3. Velkým a náročným titulem bude na konec roku posunutý a už delší dobu rozpracovaný autorský text, který plánujeme jako hlavní a také výroční inscenaci k šedesátinám Studia Ypsilon. Pojednává o skladateli a virtuózním klavíristovi Rudolfovi Frimlovi, jehož světový význam není u nás stále doceněn. V inscenaci si připomeneme a budeme objevovat jeho dětství, jinošství a umělecké začátky jak v Praze, tak poté i ve světě, když v Evropě a také v Americe doprovázel světově známého houslového virtuóza Jana Kubelíka. A odhalovány budou i další zapomenuté události Frimlovy doby i jeho života. Osou představení bude Frimlova proslulá opereta **ROSE-MARIE**, u nás s podtitulem **Jak neznáme Frimla**, v kompozici Jana Schmida, se soustředěním právě na Frimlovy pražské začátky, na jeho ranou vážnou tvorbu, dokonce i na samotnou Prahu té doby a možná i okolní svět, což bude pojata jako encyklopedické heslo přelomu devatenáctého a dvacátého století a bude asociativně do průběhu operety vstupovat. Samotná *Rose-Marie* by měla fungovat spíš jako atraktivní zážitek navíc. Také si tím zároveň připomeneme, že Rudolf Friml, původem český skladatel, je dnes považován za zakladatele amerického hudebního divadla. Režie Jan Schmid. Téměř celosouborová záležitost s několika hosty. Předpokládaná premiéra prosinec 2023.

4. V závěru roku plánujeme začátek zkoušení hry podle Karla Poláčka **HLAVNÍ PŘELÍČENÍ** v režii Arnošta Goldflama, který o tomto svém úmyslu napsal: „*Poláček zná svůj svět a své lidi. Ne darmo psal dlouhá léta soudničky. Hlavní přelíčení je jeho první, 'vážný' román z třicátých let. Vybral si všedního člověka, obyčejného železničáře z pražské periferie a ukazuje na něm typický proces, jak se ze slabocha stává zločinec. Inspiruje se pohádkou i předměstskou odrhovačkou, kramářskou písní i anekdotou, sentimentální kalendářovou povídkou i detektivkou, lidovým čtením. Pro Poláčka je charakteristická práce s jazykem, svérázný jazykový humor, zájem o tzv. malého člověka, blízký až sociologické studii života založeného na vnitřní chudobě a prázdnotě, neschopnosti pozitivního činu, sebestřednosti dovedené až do krajnosti. Všechno je zasazeno do prostředí a času třicátých let první republiky jako zdánlivě malebný obrázek, idyla směřující ke katastrofě, kterou dlouhou dobu ani netušíme. Vlastně to bude lidový románek, zdánlivě idylický, o tom, jak malý člověk Maršíkova typu nezná svět a nerozumí mu, což vede až k špatným koncům.*“ Výpravy se ujme Petra Goldflamová Štětínová. Záležitost téměř celého souboru. Předpokládaná premiéra na jaře 2024.

V rámci širší vize se hodláme programově zabývat všemožným, co souvisí s naší podstatou, češtvím, jazykem, národností, povahou, zvyklostmi a podobně. Budeme se pokoušet nalézt postavy, které všechny tyto rysy nesou, anebo se jimi samy zabývají. Napadá nás obrátit pozornost pro začátek na někoho méně známého, ale v důkladnosti příkladného, byť trochu naivního, což také české povaze odpovídá. Pro zpracování tohoto úkolu hledáme vhodné autory osobním kontaktem, zároveň však za tímto účelem zamýšlíme vypsát soutěž.

REPRÍZOVANÉ TITULY

Boris Vian

HLAVA MEDÚZY

V roce 2022: 15 představení (dosud 353)

Nejveselejší hra o impotenci, jakou si lze představit. Znamení groteskní komedie milostných víceúhelníků. / překlad: E. Kulová a J. Etlík / hrají: J. Lábus, J. Kretschmerová, P. Vacek, M. Janouš a M. Kořínek / režie a úprava: M. Lasica / výprava: M. Melena / hudební adaptace a nastudování: M. Kořínek / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 2. a 4. 2. 1996**

Antonín Dvořák, Jaroslav Kvapil, Jan Schmid **RUSALKA NEJEN PODLE DVOŘÁKA** **aneb Kdo je stará Háta?**

V roce 2022: 7 představení (dosud 197)

Ypsilonská travestie na téma problematického světa mytických postav i komplikovaného světa lidí. / hrají: J. Lábus, B. Skočdopolová, M. Dejdar, J. Synková nebo M. Plánková, L. Loubalová, P. Vacek, J. Jiráň, O. Ruml, P. Vršek, Z. Měsíčková, J. Šteflíčková, R. Rychlá, J. Bradáč, J. Vacková a M. Kořínek / režie: J. Schmid / scéna: M. Melena / kostýmy: J. Sováková / hudební úprava a nastudování: M. Kořínek / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 28. a 30. 3. 2003**

Jiří Havelka a kol.

DRAMA V KOSTCE, **pokus 2 – Mystérium skutečnosti**

V roce 2022: 12 představení (dosud 215)

Divadlo je vždy něco mezi barem a estetickým tvarem. Jenomže hranice divadla a baru přestaly být zřetelné. / hrají: P. Vršek, J. Vacková, D. Šváb, A. Polák a M. Bohadlo / režie: J. Havelka / výprava: V. Němeček / kostýmy: J. Smetanová / dramaturgie: O. Cihlár / **premiéra: 4. 4. 2008**

Studio Ypsilon a hosté

VÁNOČNÍ VEČERY

V roce 2022: 4 představení (dosud 223)

Rituál přípravy štedrovečerního hodování, které vrcholí provedením Paschovy Vánoční mše F dur s podkrkonošským betlémem. Každoročně pouze v předvánočním čase. / hrají: herci Studia Ypsilon a hosté / režie: J. Schmid / výprava: M. Melena / hudební nastudování: M. Kořínek / **premiéra: 28. 11. 1972**

Božena Němcová, Arnošt Goldflam

BABIČKA SE VRACÍ

Dichtung und Wahrheit čili Vybásněná a pravdivá

V roce 2022: 6 představení (dosud 127)

Babiččin příběh ve třech variantách, jak ho viděla Božena Němcová, jak se s největší pravděpodobností skutečně udál a jak ho vidíme dnes. / hrají: J. Synková nebo M. Šajdková, J. Lábus, L. Malkina, P. Nový, J. Jiráň, J. Vacková, B. Skočdopolová, L. Loubalová, J. Šteflíčková, R. Sittová, P. Vršek, M. Janouš, K. Mende, M. Bohadlo a D. Renč / režie: A. Goldflam / výprava: P. Goldflamová / hudební adaptace: M. Kořínek / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 11. a 12. 3. 2010**

Arnošt Goldflam

VRATKÁ PRKNA

V roce 2022: 13 představení (dosud 152)

Groteska maličko zlá, ale snad ne bez lásky. Herecký svět i život zmenšené do divadelního vzorku, lehce ironický, ale i sebeironický pohled zvenku či zevnitř. / hrají: J. Lábus, J. Kretschmerová, P. Vršek, D. Šváb, L. Loubalová, R. Mrázík, B. Skočdopolová nebo J. Vacková a M. Bohadlo nebo M. Chloupek / režie: A. Goldflam / výprava: P. Goldflamová Štětínová / hudba a hudební adaptace: M. Potoček / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 8. a 10. 4. 2011**

Studio Ypsilon

PÁNSKÁ ŠATNA

aneb Improvizace v Ypsilonce

V roce 2022: 14 představení (dosud 117)

Úspěšné písničky, řeči, atrakce a nápady. Pohled klíčovou dírkou do pánské šatny ypsilonských herců. Spontánní atmosféra, improvizáční nápady, jedinečné propojení herců a diváků i trochu kolegiální škodolibosti. / hrají: M. Dejdar, J. Lábus, J. Jiráň, P. Vacek, M. Janouš a P. Hojer / režijní vedení a výprava: M. Dejdar / **premiéra: 12. 11. 2012**

Jan Schmid

ŠKAREDÁ STŘEDA aneb Teta z Halifaxu

V roce 2022: 9 představení (dosud 91)

Trochu zběsilá komedie o absurdnostech dnešního života. Příběh dvou rodin, který se proplete a řeší se groteskně nesmyslným nápadem. Jenomže ono je vždycky všechno trochu jinak a blbost se stěhuje... a hodně se muzicíruje a zpívá. V jedné vile se sejdou: J. Lábus, J. Synková nebo L. Loubalová, M. Dejdar, R. Rychlá, M. Bohadlo, O. Navrátil, J. Vacková, P. Labudová nebo M. Málková, M. Janouš, L. Malkina a D. Renč / režie: J. Schmid / výprava: J. Malina / hudba a hudební adaptace: M. Kořínek, M. Bohadlo a D. Renč / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 26. a 28. 4. 2013**

Wolfgang Amadeus Mozart, Jan Schmid
SEŽEŇTE MOZARTA!
Hudební kratochvíle kolem flétny,
která je kouzelná

V roce 2022: 7 představení (dosud 60)

V Ypsilonu opravdová senzace. Rituální komedie. Hudební divadlo s výsostným objevem, jenž souvisí se vznikem opery Kouzelná flétna. Jak to tenkrát bylo a kdo za vším stál, kdo nejspíš vyprovokoval W. A. Mozarta k napsání několika uměleckých hitů, jež zůstávají nezapomenutelné pro příští časy a jsou srovnatelné vždy s tím nejlepším. Tento fakt dává ráz i našemu představení. Z hlediska tématu a tohoto našeho výkladu je to inscenace aktuální, do dnešní doby jak dělaná. / hrají: R. Janál, P. Vršek, J. Korn, J. Synková nebo M. Málková, M. Šrůmová nebo J. Šrejma Kačirková, O. Navrátil, J. Jiráň, P. Labudová nebo V. Soumarová, P. Nový, L. Loubalová, K. Kikinčuková nebo V. Soumarová, M. Janouš, R. Rychlá, K. Mende, M. Kořínek D. Renč / režie: J. Schmid / výprava: J. Malina / hudební adaptace a nastudování: M. Kořínek / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 18. a 19. 1. 2015**

Franz Kafka, Arnošt Goldflam
PROMĚNA
aneb Řehoř už toho má dost
(variace na téma)

V roce 2022: 5 představení (dosud 61)

Řehoř Samsa pracoval, živil rodiče a sestru a jednoho dne už ho to přestalo bavit. Franz Kafka ho proměnil v brouka, nepotřebný hmyz, ale my jsme to vzali jako podobenství a zpracovali jsme to po svém, ovšem v úctě a s láskou! Ovšem pozor! O brouka překvapivě nepřijdete! / hrají: P. Vršek, J. Kretschmerová, O. Navrátil, P. Labudová, D. Šváb, B. Skočdoplová, K. Mende, M. Bohadlo a J. Vacková / režie: A. Goldflam / výprava: P. Goldflamová Štětínová / hudba a hudební adaptace: M. Buzzi / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry 5. a 7. 6. 2015**

Jan Schmid a kol.
SWING SE VRACÍ NEBOLI O ŠTĚSTÍ

V roce 2022: 5 představení (dosud 74)

Swing je vynikající muzika, která přináší oživující a omlazující zážitek. Pro mladé je objevem a trendem, pro starší nestárnoucí záležitostí. Swing je svižnou harmonií pro život, poskytuje uvolnění a potěšení, přináší nadhled a štěstí. Swing chytne za srdce a hýbá tělem. / hrají: P. Labudová, B. Skočdoplová, K. Kikinčuková nebo L. Přichystalová nebo V. Soumarová, M. Plánková, J. Jiráň, J. Štědroň, R. Rychlá, J. Vacková, K. Mende, J. Bradáč, M. Bohadlo, M. Janouš, J. Večeřa, D. Renč, M. Kořínek, P. Hasman, J. Noha, F. Uhlíř a hosté J. Vrbová nebo J. Zelenková, J. Korn a další / režie: J. Schmid / výprava: J. Malina / hudební adaptace a nastudování: M. Kořínek, J. Jiráň, M. Bohadlo a D. Renč / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 15. a 17. 1. 2016**

Jan Schmid
VARIETÉ FREDA A.
aneb Chytání větru

V roce 2022: 6 představení (dosud 49)

Tanečně hudební divadlo. Přišli jsme na to, že slavný americký tanečník Fred Astaire, kterého v Ypsilonu hraje a zpívá Jan Onder, má kořeny v Praze. Naši hlavní inspirací jsou vzpomínky Astairovy taneční partnerky Ginger Rogers. Zní zde mnoho slavné muziky. Zkrátka vydáváme se po opomíjených cestičkách, když ty hlavní jsou už tak vyšlapané. / hrají: J. Onder, J. Synková nebo D. Batulková, B. Skočdoplová, O. Navrátil, P. Vršek, K. Kikinčuková nebo V. Soumarová, P. Nový, R. Rychlá, M. Bohadlo, K. Mende, J. Bradáč, M. Janouš, J. Vacková, J. Večeřa, R. Mrázik, J. Noha, D. Renč / režie: J. Schmid / výprava: O. Zicha / hudební adaptace: V. Šrámek a D. Renč / choreografie: J. Onder / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 12. a 15. 1. 2017**

Jan Schmid etc.
KOSTKY JSOU VRŽENY
aneb Don Juan
a hlavně Pocta Jaroslavu Ježkovi

V roce 2022: 5 představení (dosud 41)

Hudebně taneční revuální večer, kterým seriálovým způsobem probíhá příběh Dona Juana a jiné zábavné atrakce, vždy s nejrůznější hudbou Jaroslava Ježka. Inscenace modelově vychází ze dvou představení Osvobozeného divadla, tzv. Silvestrů, které ve třicátých letech pořádalo jako speciální jednorázové atrakce, plné scének, hudebních a tanečních čísel, vždy ovšem s pozvanými hereckými osobnostmi, známými z jiných divadel. / hrají: P. Vršek, J. Onder, M. Bohadlo, K. Kikinčuková nebo B. Skočdoplová, J. Kretschmerová, J. Vacková, L. Loubalová, O. Zicha, J. Večeřa, J. Bradáč, D. Renč, J. Noha, T. Víšek, P. Hasman, K. Mende a L. Přichystalová nebo V. Soumarová / režie: J. Schmid / výprava: O. Zicha / hudební aranžmá a nastudování: M. Kořínek, D. Renč, J. Bradáč / choreografie: J. Onder / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 15. a 17. 12. 2017**

Jan Bradáč, Kryštof Mende
HUDBAJKY
aneb Skrytý život nástrojů
V roce 2022: 9 představení (dosud 33)

Již dlouho převládá názor, že nástroje mají duši. Je téměř faktem, že mají svůj charakter a dlouhé příběhy. Většina hráčů vám potvrdí, že dokonce umí trápit lidi. Je znepokojující, že mají něco za lubem! Pojďme se tomu společně dostat na kobytku! / hrají: J. Bradáč, K. Mende / režie a hudba: J. Bradáč, K. Mende / výprava: O. Zicha / **premiéra: 15. 1. 2019**

Florimond Hervé, Ľubomír Feldek
UTÍKEJTE, SLEČNO NITUŠ!

V roce 2022: 6 představení (dosud 42)

Komorní adaptace slavné Hervého operety Mamzelle Nitouche, v níž je původní nápad s převleky, nejrůznějšími změnami a dvojím životem postav dotažen téměř do absurdních rozměrů. Večer se nese v duchu hravosti, humornosti a duchaplnosti, ale ze všeho nejvíc je večerem nespoutané a dobré zábavy, tak typické pro jedinečnou poetiku Ypsilonky. / hrají: L. Přichystalová, P. Vršek, J. Kretschmerová, K. Mende, R. Rychlá, B. Skočdopolová, J. Bradáč, M. Bohadlo, J. Večeřa a D. Renč / režie: P. Oravec / výprava: O. Zicha / hudební nastudování: D. Renč / pohybová spolupráce: J. Onder / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 18. a 20. 1. 2019**

Jan Schmid
SPÁLENÁ 16

V roce 2022: 12 představení (dosud 24)

Oslava domu, v němž hrajeme, a překvapivá historie naší ulice. Svět je nám dnes otevřen, zato doma se už ani pořádně nevyznáme. Místo, na němž stojíme, má své dějiny. Dům, v němž hrajeme, má své fluidum, už si něco zažil jako i celá ulice a my nevíme, na co z toho třeba navazujeme. Takové otázky si klademe. / hrají: J. Jiráň, R. Janál, J. Synková nebo P. Labudová, P. Vršek, L. Přichystalová nebo R. Sittová, R. Mrázik, P. Nový, M. Bohadlo, M. Janouš, A. Goldflam, J. Vrbová, B. Skočdopolová, J. Vacková, K. Mende, R. Rychlá, L. Loubalová, J. Večeřa, J. Bradáč, V. Soumarová, T. Višek, D. Renč, J. Noha, P. Hasman, F. Uhlíř a P. Koura / režie: J. Schmid / výprava: O. Zicha / hudební adaptace: M. Kořínek, J. Krček, D. Renč / projekce: E. Bartoš / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry 10. a 12. 12. 2019**

Iva Peřinová
NÁRODNÍ TRAGÉDIE
aneb Překrásný nadhasič pražský

V roce 2022: 10 představení (dosud 16)

Příběh je inspirován skutečnou událostí, požárem Národního divadla. Tragédie! Co čert nechce, vznikla z toho znamenitá komedie, ve které se zřetelně zrcadlí i česká povaha. Zároveň hodně muziky! / hrají: J. Vacková, V. Helšus, K. Mende, M. Novotný, M. Janouš, L. Loubalová, R. Rychlá, M. Bohadlo, L. Přichystalová nebo P. Labudová, V. Soumarová, J. Bradáč, J. Večeřa, D. Renč / režie: P. Oravec / výprava: O. Zicha / hudba: M. Kořínek / hudební spolupráce: D. Renč / dramaturgie: J. Etlík / **premiéry: 10. a 14. 9. 2020**

Michal Čunderle, Jan Večeřa
VOSIČKA
aneb Jak byla vosa Marcelka ráda, že je

V roce 2022: 3 představení (dosud 6)

Malá inscenace o vosičce, která se narodila bez křídelek, a přesto si nezoufá. Představení plné hudby a písniček, akcentující prvek přátelství a sounáležitosti. I bez křídel můžeme doletět daleko. / hrají: L. Přichystalová, K. Mende, J. Bradáč, V. Soumarová, M. Novotný / režie a dramaturgie: J. Večeřa / výprava: O. Zicha / hudba: J. Bradáč, J. Večeřa / dramaturgická spolupráce: J. Etlík / **premiéra: 13. 6. 2021**

Jan Večeřa etc.
ŠKOLA YPSILON

V roce 2022: 2 představení (dosud 3)

Zábavné naučné představení pro děti – škola hrou! / hrají: J. Večeřa, L. Přichystalová, J. Bradáč / režie: J. Večeřa / výprava: O. Zicha / hudba: J. Večeřa a J. Bradáč / **premiéra: 26. 9. 2021**

William Shakespeare
SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ,
JAK SE NÁM ZDÁ
 (poněkud i jako Svátek osla)

V roce 2022: 11 představení (dosud 16)

Nejhranější komedie největšího dramatika všech dob. Hra o bláznivých proměnách lásky, které se můžeme smát, zoufat si, nebo se z ní radovat. Přijďte se naočkovat láskou, a přitom se skvěle pobavit. / hrají: P. Vršek, R. Rychlá, J. Bradáč, P. Labudová, K. Mende, B. Skočdopolová, J. Vacková, V. Soumarová, P. Nový, J. Večeřa, L. Loubalová, M. Bohadlo, M. Novotný / režie: M. Tichý / výprava: O. Zicha / hudba: D. Renč / projekce: E. Bartoš / pohybová spolupráce: B. Skočdopolová / dramaturgická spolupráce: J. Etlík / **premiéry: 3. a 5. 12. 2021**

Arnošt Goldflam

LET DO NEBE aneb FATA MORGANA

V roce 2022: 11 představení (dosud 11)

V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak se Arnošt Goldflam rozhodl připravit scénář ze svých oblíbených autorů K. Poláčka, I. Wernische, D. Charmse a též z jedné své aktovky. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také malá podivná operka, několik hravých písni i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice. Trošku absurdní, nepříliš uctivé, crazy. / hrají: P. Nový, O. Navrátil, P. Vršek, B. Skočdoplová, P. Labudová, J. Bradáč, V. Soumarová, K. Mende, J. Vacková, D. Renč / režie: A. Goldflam / výprava: P. Goldflamová Štětínová / hudba: D. Renč / **premiéry: 4. a 6. 3. 2022**

Jan Werich

AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU

V roce 2022: 4 představení (dosud 4)

Pohádka z knihy pro děti i velké „děti“ Fimfárům, která je o tom, jak sedlák Čupera musel projít peklem při cestě za nepitím. A stálo to za to. Jan Werich: „Kdo se umí smát sám sobě, má právo se smát všemu ostatnímu, co mu k smíchu připadá.“ / hrají: J. Bradáč, L. Loubalová, K. Mende, M. Novotný, R. Rychlá, V. Soumarová / režie: J. Večeřa / hudba: J. Bradáč / výprava: O. Zicha / **premiéra: 2. 12. 2022**

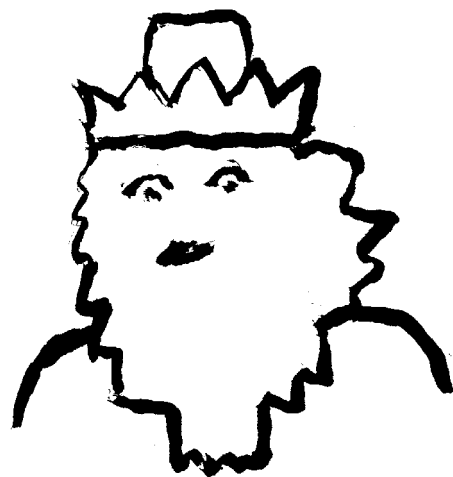
Jan Schmid a kol.

SLAVNÉ NAROZENINY A MY aneb Večerní jazz je lásky čas

(původně jednorázové představení, které se pro velký úspěch opakuje a stává se repertoárovým číslem)

V roce 2022: 2 představení (dosud 2)

Improvizovaný večer plný jazzu a vtipných historek nejen s květinovými, ale i dalšími oslavenci, které spojuje láska k hudbě. Benny Goodman, Irving Berlin, Fred Astaire a jiní velikáni v podání Jakuba Šafa a jeho Tria, Jitky Vrbové, Jiřího Korna, Jiřího Štědrone, Jaroslavy Kretschmerové, Jana Jiráně, Miroslava Koříňka, Tomáše Víška, Prime Time Voice v sestavě Dája Šimíčková, Marta Marinová, Taťána Roskocová, a dalších vynikajících hudebníků. Večerem provázejí hudební publicista Aleš Benda, režisér Jan Schmid, Jan Jiráň a Petr Vacek. / hrají: herci Studia Ypsilon a hosté / koncepce a režie: J. Schmid / spolupracovali: A. Benda, M. Tichý, E. Kulová, O. Zicha / **premiéra: 26. 5. 2022**

STUDIO YPSILON

OHLASY V TISKU A NA INTERNETU

RECENZE, ROZHOVORY, ČLÁNKY

(výběr, v plném znění)

K inscenaci *Let do nebe* aneb *Fata morgana*

Goldflam zkouší v Ypsilonce Let do nebe

Dramatik a režisér Arnošt Goldflam zkouší v pražském Studiu Ypsilon svou novou hru *Let do nebe* aneb *Fata morgana*. Dvě premiéry jsou naplánované na 4. a 6. března.

„V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písničce. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak jsem se rozhodl připravit scénář ze svých oblíbených autorů Karla Poláčka, Ivana Wernische, Daniila Charmse a též z jedné mé aktovky,“ říká o své nové hře autor Goldflam.

„Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také tam bude malá opera, několik písní a i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv a herecké exhibice,“ přibližuje dále charakter inscenace.

První čtená zkouška proběhla v prosinci loňského roku. Na snímku Arnošt Goldflam s herci inscenace.

Goldflama pojí se Studiem Ypsilon letitá spolupráce. Poprvé v něm inscenoval už v roce 1986

hoř už toho má dost a Vratká prkna. Na jevišti Ypsilonky vystupuje také jako herec.

„Když jsme s HaDivadlem hrávali v Praze na Chmelnici, chodil na nás taky Honza Schmid a Zdeněk Hořínek. Viděli nějaké představení, které se jim zamlouvalo, a tak mě oslovili, jestli bych tady nechtěl něco dělat. A já jsem byl samozřejmě nadšen, protože Ypsilonka bylo jedno z divadel, ke kterým člověk jako mladý vzhlížel, a tak jsem hned řekl, že ano. No a od té doby jednou za čas tady hostuju,“ vzpomíná na zrod své spolupráce s legendární scénou Goldflam.

V inscenaci jeho hry *Let do nebe* se na jevišti objeví Pavel Nový, Oldřich Navrátil, Petr Vršek, Paulína Labudová, Jiřina Vacková a další herci souboru. (rh)

Právo 17. 2. 2022

Goldflamovo ypsilonské Z povídky do povídky aneb Arnošt vystřídal Williama

Téměř na den tři měsíce po premiéře hry *Sen noci svatojánské*, jak se nám zdá se na scéně Studia Ypsilon objevuje další inscenace. Jejím autorem i režisérem je Arnošt Goldflam, oceňovaný rovněž jako herec, pedagog a spisovatel. Ten svůj nový kus nazval *LET DO NEBE* aneb *Fata Morgana* a při jeho psaní se vedle využití jedné své povídky inspiroval také dílem Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charmse. Připomenutí tohoto ruského surrealistického básníka, spisovatele a dramatika, narozeného roku 1905, je na místě, protože 2. února uběhlo osmdesát let od jeho neobjasněného úmrtí na psychiatrickém oddělení leningradského vězení č. 1. V první polovině představení zazní jeho báseň *Ovečka* výborně zhudebněná Dominikem Renčem.

Jevištní podoba *Letu do nebe* se poněkud liší od monotematických dramát, protože se skládá z řady příběhů a situací plynule na sebe navazujících, přičemž herci zcela přirozeně přecházejí z role do role, což je jistě poměrně náročné.

Dá se říci, že v první polovině představení předkládá autor divákovi určité momenty charakterizující vývoj moderní lidské společnosti. V úvodu jsme svědky slavnostní rodinné

večeře, při níž se všichni chovají distingovaně, vše probíhá podle pravidel etikety a zdá se, že nic nemůže tuto skvělou atmosféru narušit. Problém nastane, když pán domu pozve ke stolu podivného, údajně hladového muže, jehož neomalené a hrubé chování vyvrcholí slovním napadáním hostitele. Zpochybňování úspěšnosti a solidnosti jeho podnikání vede až k vážným zdravotním komplikacím napadeného. Ale to už se děj posouvá dál, shodou okolností rovněž k večernímu posezení, ovšem v prostředí restaurace, kde u stolu sedí dva přátelé a partnerka jednoho z nich. Je čas na poslední objednávku a starý číšník hýřící bonmoty přináší objednanou láhev šumivého moku. V té chvíli jeden z mužů začíná vést podivné řeči o smrti a sebevraždě, což doplní pistolí položenou na stůl. Vše je tak sugestivní, že zbývající tři s využitím pistole přítele předběhnou, zatímco on výstřelem do vzduchu oslavuje svoji zdařilou pomstu a prchá do neznáma. Mezitím se na jevišti objevují dráždivě oblečené, nebo spíše neoblečené dámy, aby tu po veselém reji zanechaly jednu svoji kolegyni přezdívanou Šeherezáda. Ta se marně snaží ulovit zákazníka, ale zachrání ji průvodce skupiny turistů ve žlutých nepromokavých pláštích hledajících hotel, k němuž je lehká děva za příslib výdělku dovede.

Jakési zklidňující intermezzo přináší četba dopisu, z něž se přes spoustu slov a opakujících se banalit adresát ani divák vlastně nic nedozví. Autor se zřejmě inspiroval především určitou částí úřední korespondence.

Závěrečný příběh přivádí na scénu dva ostřílené dobrodruhy v tropických helmách oslavující své setkání nekonečnými přípitky na zdraví a zpívající si k tomu operní árie zkomponované pro tuto příležitost Dominikem Renčem, autorem veškeré hudby. V rozverném náladě pak oba pánové zamíří do vchodu, nad nímž září nápis Bordel. Tam způsobí velký rozruch končící letem „hanbince“ do oblak a destrukcí jeho mobiliáře s chutí a náruživostí oběma „lišáky“ realizované. Když autor psal tuto pasáž, jistě ho nenapadlo, že se s podobnou ukázkou bezohlednosti a surovosti setkáme v době uvedení hry v neobyčejně tragické podobě v reálném světě.

Druhou polovinu představení otevírá příběh muže, jenž pod uměleckým jménem Bambulíno vypráví v nočním podniku anekdoty, ale jeho vášeň ho táhne jinam – na hřbitov. Tam u hrobu jistě Amálie dochází k hororovým výstupům, jejichž vyvrcholením byla smrt někdejšího skutečného partnera této ženy vystupující z hrobu ve svatebních šatech s dlouhou vlečkou. Závěr představení zastihuje pana XY cestujícího v tramvaji za zvuků Toselliho Serenády, k němuž se po opuštění dopravního prostředku připojí hromotluk HuHa, dobromyslný chlapec mdlého rozumu. Všechny pokusy zbavit se jeho společnosti jsou marné a poslední možností je násilné odehnání, což končí nešťastně pro oba. Aby divák neodcházel s pachutí závěrečného násilí, byť páchaného ve stylu humorné grotesky, je tu osvědčené ypsilonské finále ve formě perfektního sborového zpívání.

Pokud jde o herce, ztvárňují často postavy neprosto odlišného charakteru. Jiřina Vacková je v úvodní rodinné večeři noblesní domácí paní, aby se o něco později představila jako „šlapka“ se slovníkem odpovídajícím této kategorii. Kryštof Mende je oním manipulátorem, který vyvolá sebevraždy svých společníků, za což pyká v závěru hry jako otloukánek HuHa. Podnikatel a otec rodiny z úvodního příběhu a pan XY jsou spořádaní občané v podání Oldřicha Navrátila, jehož ovšem v závěru první poloviny vidíme jako veselého návštěvníka vykřičeného domu a ničitele jeho vybavení. Jeho spoluvýtržníkem je Pavel Nový, což je role stojící v protikladu k postavě sympatického číšníka v sebevražedném příběhu. Na scéně se často objevuje Petr Vršek, který vedle drobných vstupů představuje onoho narušitele

poklidné rodinné večere, ale také nekrofilního návštěvníka hřbitova Bambulína. Výborný je Jan Bradáč, úžasná jsou všechna děvčata jak v rolích rozjuchaných, tak vážných, a herecky se vedle svých muzikantských úkolů projevuje i Dominik Renč. Sympatické je, že některá dění na jevišti jsou navíc věcným způsobem glosována, což zvyšuje jejich komický účinek.

Výprava Petry Goldflamové Štětinové je jednoduchá, ale účelná. Na scéně to je velký stůl a nějaké sezení k němu, nad tím kulatá promítací plocha umožňující dokreslování situací.

A jak se k inscenaci vyjádřil její autor a režisér? Označil text hry za „trošku absurdní a crazy, nepříliš uctivý a poněkud bizarní“. Já bych jen dodal, že je i poměrně náročný na vnímání diváka, jemuž by neměly uniknout náhlé proměny dění a situací, což se ideálně daří až při druhém zhlédnutí.
(Ivan Kott, Jonáš č. 7, roč. 2021 až 2022)

ARNOŠT GOLDFLAM O SPOLUPRÁCI SE STUDIEM YPSILON, DIVADLE I PSANÍ PRO DĚTI:

Já su pořád stejně zvědavý

Radmila Hrdinová

Dramatik, spisovatel, režisér a herec Arnošt Goldflam spolupracuje od roku 1986 s pražským Studiem Ypsilon, které uvedlo jeho hry Vratká prkna, Proměna aneb Řehoř už toho má dost a Babička se vrací. On sám tam stále hraje v inscenaci Spálená 16, donedávna i ve Faustovi a Markétce. Teď pro Ypsilonku napsal hru Let do nebe aneb Fata morgana. V jeho režii měla premiéru v pátek 4. března.

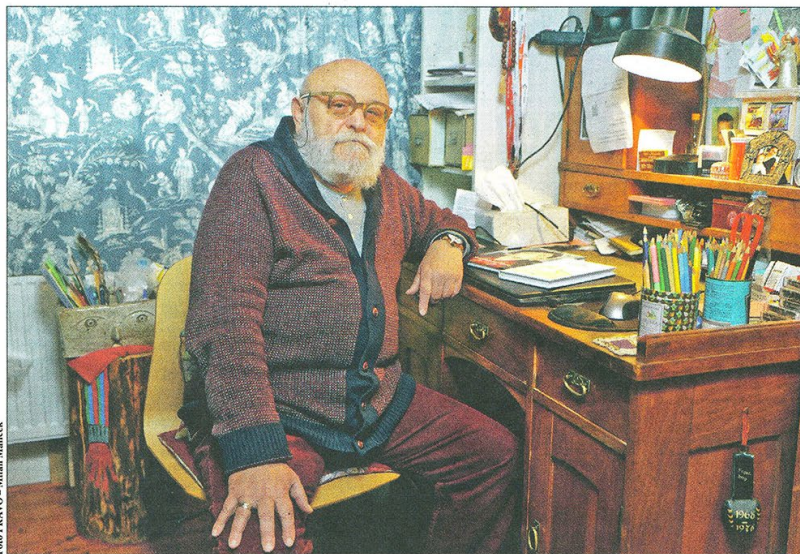
Spisovatele vždycky vede touha zkoumat neprobádanou krajinu

■ Text čerpá z Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charmse. Proč právě z nich?

Jsou to moji oblíbení autoři. Už delší čas mám pocit, že trochu ztrácí smysl uvádět hotové dramatické texty, takže jsem se v podivné době rozhodl napsat a nastudovat podivný kus. Zkombinoval jsem Poláčkovu aktovku z dvacátých let minulého století s básněmi Ivana Wernische a Daniila Charmse, s jejichž texty jsem už na jevišti pracoval. Tentokrát jsem ale vybral zase trochu jiné. Součástí této koláže je i jedna z mých divadelních aktovek, která ladí s bizarním tónem inscenace.

■ Psal jste text na tělo ypsilonové poetiky?

Psal jsem to s vědomím, že nepůjde o klasický dramatický text, respektive že to bude text, který si pohrává s poetikou a výkladem situací v duchu ypsilononského přístupu, hravosti,

Arnošt Goldflam má rád divadlo i podivné lidi v něm.

Foto PRAVO – Milana Matějk

specifických hereckých i muzikantských dovedností souboru. A byl jsem rád, že herce od začátku zkoušel bavit.

■ Co si má divák představit pod názvem Let do nebe aneb Fata morgana?

Mně se to spojení prostě líbilo. Let do nebe je citací z textu a fata morgana značí vizi, fantazii, přelud, což vlastně dohromady tvoří divadlo. Jsou tam také písničky, a dokonce malá opera a celé to snad má barvitost, pestrost, humor a trochu

i smutek. Protože já humor bez trochy smutku nemám rád.

■ Jako autor jste rozkročen mezi prózou a divadlem. Co vás baví na psaní pro divadlo?

Myslím, že v sobě mám kus komediantství. Baví mě vytvářet náladu i její proměny, střídání polohy tragické s komickými. Než jsem začal psát, věnoval jsem se řadu let výtvarnému umění. Ina něm mě těšily právě barvitost, atmosféra a střídání poloh, různorodost výpovědí.

■ Jak se formoval váš názor na divadlo?

Jako režisér jsem prošel od tradičního divadla až k experimentálnímu, kam mě to vždycky táhlo. Obojí jsem potom mohl naplno uplatnit v HaDivadle, které jako jedno z mála studiových divadel mělo v době totality velký význam tím, že přinášelo jiný obraz světa, než jaký nabízely oficiální umění a ideologie.

Byl to takový závan normalnosti v nenormální realitě nor-

malizace. Mnozí diváci dodnes vzpomínají, že tehdejší inscenace HaDivadla pro ně byly v té šedivé době naprostým zjevením.

■ Zvláštní svět jeviště a zákulisi jste zúročil i jako autor. Diváci to mají rádi. Je to věčné téma i pro autora?

Pro mě určitě, protože v tomhle prostředí žiju a důvěřuji ho znám. Baví mě zkoumat divadelní atmosféru jeviště i šaten, zvláštní, podivné typy lidí, mezi něž patří i herci. Tak

vznikly mé hry Vratká prkna, Dámská šatna, Biletářka nebo Ředitelská ložnice, které se hrály a hrají v řadě divadel nejen u nás, ale také třeba v Londýně, Čeljabinsku nebo Bukurešti.

Když se před lety hrála Biletářka v Chebu, režisér Jan Grossman mi řekl: Jak vy znáte ženy! A já jsem mu vysvětloval, že je neznám, a právě proto o nich píšu.

Spisovatele vždycky vede touha zkoumat neprobádanou krajinu. A mě baví se dozvídat. Měl jsem v televizi cyklus pořadů, v nichž jsem se vyptával zajímavých lidí na spoustu věcí, a to mě moc bavilo. Já su pořád stejně zvědavý. To mám od dětí.

■ Pro děti jste napsal řadu krásných knížek...

Je jich asi deset. Když se mi narodily děti ve druhé válce, byl jsem dost zaměstnaný v divadle. A když jsem s nimi nemohl být doma, chtěl jsem být přítomný aspoň touto formou. Tak vznikly různé příběhy, i třeba zrovna knížka Tatínek není k zahoezení.

Na dětech mě fascinuje jejich fantazie a to, že i vymyšlené věci berou tak, jako by doopravdy existovaly. Nedávno mi vyšla knížka pro rodiče a děti Strašidelné Brno, v níž jsem si kromě pár věcí vzniklých na základě existujících legend všechno vymyslel, postavy i příběhy. A děti je snad i vzaly a uvěřily tomu, protože věci pro nás těžko představitelné berou jako realitu.

Tohle se od dětí pořád snažím čerpat, ten prostý fakt, že když se domluvíme, že něco je něco jiného, tak to tak prostě je. Konec konců na tomhle principu je postavené celé divadlo. A proto nás pořád baví.

Malý kousek nad zemí

JAN KERBR

O imaginativní kreativitu divadelníka a spisovatele Arnošta Goldflama se můžeme přesvědčit v jeho novém projektu *Let do nebe aneb Fata morgana*, který realizuje na jevišti Studia Ypsilon. Z textů vlastních, ale také s použitím slovesné tvorby svých oblíbenců Karla Poláčka, Ivana Wernische a Daniila Charnse připravil sled příběhů a situací s atmosférou bizarně surreálnou, absurdní, ba funérální.

Hned zkraje pozve sentimentem štedrovecerní atmosféry pohutý továrník (Oldřich Navrátil) ke stolu o pozornost prosícího otrapu (Petr Vršek). Rozněžní se natolik, že ve svých filantropických slibech nabízí návštěvníkovi v horizontu budoucích dnů různé funkce, vedoucí až k podílnictví ve firmě s eventualitou možného přiznání se do rodiny. Oslovený se však během večere chová čím dál neurvaleji (od brutálních forem stolování až po cynický a pragmatický rozbor hostitelských vizí), což nakonec vede k tovarníkovu srdečnímu kolapsu.

V jiném příběhu se vlahý večer v zahradní restauraci změní v existenciální horor, to když jeden z trojice návštěvníků (Kryštof Mende), do níž patří ještě jeho

Veteráni Ypsilonoky Pavel Nový a Oldřich Navrátil

FOTO STUDIO YPSILON

partnerka a přítel, začne prezentovat svůj světobol a vytáhne revolver, aby spáchal sebevraždu. To však nemohou unést jeho společníci, citově na něm závislí, a v realizaci hrůzného činu ho předejdou. Učiní tak i číšník (Pavel Nový), který se s nimi dobře znal a do dívky, jak alespoň tvrdí, byl platonicky zamilován. Na scéně zůstane živý pouze „provokátor“, shrábne peníze, očistí revolver a s huronským smíchem odchází. Bizarní komiku tohoto čísla podtrhuje podstatnou měrou to, že se osoby oslovují jako A, B a C.

V jiné situaci již zestárlá a neatraktivní prostitutka (Jiřina Vacková) marně loví zákazníky v parku, zájem projevuje až „krvavý Rudi“ (Petr Vršek), který se však chystá dotyčnou zavraždit. Naštěstí mu to překazí houf zahraničních turistů, vedený temperamentním průvodcem (Jan Bradáč), a žena, která již měla namále, odvádí skupinu do hotelu a chystá se vyprávět návštěvníkům Prahy pohádky, říká si totiž Šeherezáda.

V jiném příběhu však prostitutky drastickému osudu neujdou, i když masakr v hanbinci, vznášejí-

cím se nad zemí a k dlažbě připoutaném kotevními lany (později se vznese k nebi), je opravdu hodně nadreálný. A vraždění probíhá se značnou jevištní nadsázkou.

Některé povídky se odehrávají na hřbitově, dojde i na minipříběhy, které, byť jen odvyprávěné, mají patřičnou fabulační razanci, třeba ten ze série Wernischových potouchlostí o mecenáši Hlávko-vi. Filantrop se objeví na břehu Vltavy, kde publikum sleduje zoufalý boj tonoucího s vodním živlem. A Hlávka s velkorysým gestem vhodí do řeky peníze. Bylo to hodně, nebo málo, táže se sám sebe po „bohulibém“ činu. Efektivním číslem je i četba absurdního dopisu (autorem je Charns a s šarmantním gestem ho interpretuje Kryštof Mende), v němž mnoha slovy není řečeno vůbec nic, jenom se cyklicky opakují vstupní a finálová dopisová klíče.

Inscenace pamětníkovi připomene Goldflamovy autorské projekty v HaDivadle, také wernischovskou koláž v Huse na provázku *Kominické lodě? O kdežpak!* Ale soubor ze Spálené ulice má trochu jinou průpravu než zmíněvaná moravská seskupení, přestože všechny patří k průkopníkům tradice studiových divadel u nás, jejichž tvorba činila snesitelnějším prožívání minulého režimu.

Ale i temnější poetika inscenace se s muzikantsky dovádí-vými dispozicemi Ypsilonoky docela úspěšně snoubí, sluší „veteránovi“ Pavlu Novému i „uječeným“ a dobře zpívajícím dívkám (Pavla Labudová, Barbora Škočdoplová, Veronika Soumarová), také nadějným posilám pánské šatny Janu Bradáčovi a Kryštofovi Mendemu. To platí i o ztvárnění charakterově propracovaných, již výše zmíněných partů (Vacková, Navrátil, Vršek).

Sympaticky působí i to, že bizarní večírek s pěknou retro výpravou Petry Goldflamové Štětínové a hudebním vkladem Dominika Renče (nechybí ovšem režisérova „erbovní“ melodie, Toselliho serenáda) nekončí žádným hurá finále. Vítězí melancholická nálada, jež nasměruje poslední minuty představení kamsi dozrácena.

Arnošt Goldflam: Let do nebe aneb Fata morgana

Režie: Arnošt Goldflam

Výprava: Petra Goldflamová Štětínová

Hudba: Dominik Renč
Studio Ypsilon, Praha.
Premiéra 4. března 2022 (psáno z 2. premiéry 6. března)

Autor je divadelní kritik

Lidové noviny 18. 3. 2022

K inscenaci Až opadá listí z dubu

Do Ypsilonoky na pohádku

Pohádkové příběhy vytvořené Janem Werichem pro knížku Fimfárum seznamují čtenáře s pestrým společenstvím postav pocházejících jak ze života reálného, tak z oblasti tvorů nadpřirozených. Je samozřejmé, že se osudy těchto dvou světů prolínají, vzájemně ovlivňují, budí emoce a volají po komentáři ke svému počínání. To však není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. Tak například sedlák Antonín Čupera z vesnice za sedmi serpentínami a devíti rigoly na jih od Prahy, hlavní postava pohádky AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU, je na první pohled nenapravitelný alkoholik a nezodpovědný otec rodiny. Když ale v průběhu děje dvakrát přechytračí moc pekelnou a ve finále má tolik pevné vůle, že se dokáže kořalky opravdu vzdát, je potřeba si mínění o něm poopravit.

Je možné, že právě ta nejednoznačnost v pohledu na tuto postavu zaujala herce a zpěváka Studia Ypsilon Jana Večeřu natolik, že pohádku upravil pro jeviště, jako režisér ji ve spolupráci s výtvarníkem Ondřejem Zichou nastudoval a v pátek 2. prosince 2022 na Malé scéně Ypsilonoky uvedl v premiéře. Při práci na textu i dějové lince se držel autorova podání i jeho krásné češtiny, často se objevující v informačních promluvhách hostinské Mojžíšové, nebo v dialogích. Také využíval možnosti obohatit některé části popisovaného děje scénickým provedením, což je případ samotného začátku příběhu, kdy je Čuperovo manželství s krásnou Julinkou představeno prostřednictvím jejich svatby. Tu ovšem Antonín

zapíjí s kamarády ještě půl roku po jejím konání, což je důvod, proč se v Julinčiných očích stále častěji objevuje smutek. Pijácké radovánky zákonitě končí rozprodáním inventáře i hospodářského zvířectva, o neobděláných polích nemluvě. Ale ve světlejších chvílích se v Čuperově hlavě mihne otázka, jak a s čí pomocí ten neutěšený stav napravit, přičemž mu je jasné, že takové služby nabízí především síly pekelné. A jen na ně pomyslí, už tu je jejich vyslanec, štíhlý, elegantní švihák, s bohatým repertoárem pozitivních změn a zdánlivě bezvýznamným požadavkem na odměnu za poskytnuté služby. Blížící se předání odměny se stalo Čuperovým traumatem, ale v rozhodujícím okamžiku zasáhne Pompadůrka, někdejší utěšitelka námořníků v Brémách, jejíž nápad čerta natolik pobaví, že smlouvu zruší. Takové vítězství se musí samozřejmě oslavit a důkladně zapít, takže vše se postupně dostává do starých kolejí, což si Antonín uvědomuje a při dalším setkání s čertem projeví vážný zájem o definitivní konec s alkoholem. Neodradí ho ani varování, že to spočívá ve třech měsících plných hrůzy a utrpení, a jako odměnu nabídne svoji duši, k jejímuž předání dojde, až opadá listí z dubu. Pekelní doktoři nejprve zjistí, zda je Antonín schopen absolvovat tuto náročnou kůru a ta se po jejich souhlasném stanovisku rozběhne tempem skutečně pekelným. Po jejím úspěšném dokončení je Antonín definitivně vyléčen a zbývá jen předání odměny, k němuž by mělo dojít na podzim, kdy se listnáče zbavují své letní ozdoby. Antonín se tedy s čertem vydá na procházku lesem, kde je pekelník konfrontován s překvapivým faktem, že na rozdíl od ostatních stromů listy na dubech sice uschnou, ale nespadnou a vyčkají do jara na vyrašení další zelené generace. Peklo se musí smířit s prohrou i s faktem, že Antonín Čupera se alkoholu už nikdy nedotkne a na otázku kdy se zase napije, odpovídá úslovím Až opadá listí z dubu.

Pokud jde o herecké obsazení, vybral si režisér velmi dobře. Lahve s alkoholem, ale také důležité informace přináší na scénu paní hostinská Mojžíšová v podání Lenky Loubalové, a ústřední dvojici manželů Čuperových hrají velmi věrohodně Miroslav Novotný a Veronika Soumarová. Moc pekelnou ztělesnil Kryštof Mende, jehož vysoká figura důstojně reprezentuje toto centrum zla. Že lze i tohoto elegána přechytračit, to dokazuje postava Pompadůrky, jejíž podoba ovšem není tak odpudivá, jak je popsána v textu pohádky. O svém hříšném počínání v mladých letech spíš vypráví, než aby ho připomínala zruinovanou vizáží, což je zcela logické, protože ji hraje Renata Rychlá. Oproti originálu tu je navíc ještě postava nazvaná Eda Pamatovák, což je Antonínův spolutrpiteľ z protialkoholické léčby prezentující se neustálým opakováním nějakého textu a výborným žonglováním s míčky. Hraje ho Jan Bradáč, který je také autorem hudby použité v představení.

Tak se přijďte na poučnou i veselou pohádku podívat, ale při výběru termínu své návštěvy se určitě neřidte názvem představení.

(Ivan Kott, Jonáš č. 6, roč. 2022 až 2023)

Ještě ke knize Ypsilonka přítomnosti aneb Divadlo vzájemnosti

Došlo do redakce

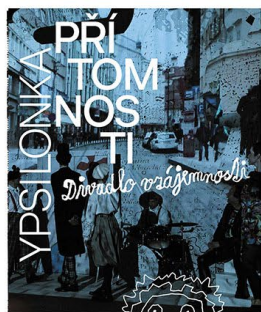
YPSILONKA PŘÍTOMNOSTI ANEB DIVADLO VZÁJEMNOSTI

Jiří Kottas a Nakladatelství Studia

Ypsilon, 216 stran

Se zpožděním způsobeným covidovou pandemií vyšla o loňských Vánocích výpravná kniha s pokračujícím názvem výše uvedeného ... s přesahem do minulosti, aby nám budoucnost neutekla (přesně léta 2015 až 2019). Je to publikace velkoformátová, reprezentativní, až obžerná, která na plných dvou set šestnácti stránkách mapuje ypsilonké inscenace v daném období (a ještě kousek před ním). Od Hlavy Medúzy přes Prodanou nevěstu, Prahu stověžatou až ke Schmidově Škaredé středě. Od Sežeňte Mozarta přes Swing se vrací, Jezinky a bezinky, Kafkovu Proměnu ke Spálené 16. A další a další...

Jsou tu zahrnuty všechny inscenace včetně Malé studiové řady uvádějící divadelní pokusy nejmladší ypsilonké generace. Stránkám vévodí velké fotografie, na první pohled kromobyčejně krásné a zároveň zneklidňující. Vyzařuje z nich dynamika, pohyb, napětí. Ypsilonka – jak známo – od počátků své liberecké existence pracuje metodou „Gesamtkunstwerk“, ale právě v této knize si uvědomujeme, jak důle-

žitou ploškou její poetiky je výtvarné vidění textu, herce, prostoru... Nikdy to není jenom scénografie.

Publikaci otevírá

rozměrná esej principála Jana Schmidy, spíš esteticko-filozofická než teatrologická. Je to úvaha o ypsilonském myšlení v čase na pozadí doby. Současné i nedávno minulé. Citujme z ní alespoň maxima, která jsou pro tvorbu Studia Ypsilon určující. Jsou to: atmosféra, vzájemnost, dění, vzruch a trochu i neurčitost.

Milovníkům Prahy pak doporučuji přečíst si poslední třetinu knihy, věnovanou detailnímu popisu inscenace Spálená 16, tedy místu, kde divadlo sídlí. Dočtete se v ní o historii této ulice, o domech a proslulých osobnostech, které v nich žily napříč věky. A dokonce i o tom, kdy Spálenou projela první tramvaj.

JAN KOLÁŘ

Ještě ke knize

Improvizace, náhoda a jiné vyhlídky

Jan Schmid z Ypsilonky ještě poslední slovo neřekl

Možná znáte Jana Schmida (*1936) jako milovníka knih z televizní Literární revue 333. Jinak je herec a režisér, profesor na DAMU, principál legendárního divadla Ypsilon, které sám založil (1963). Napsal i nějakých patnáct knih a přiřadil k nim v poslední dekádě i Epištoly v kapitolkách (2012) a skutečně objemný svazek Improvizace, náhoda a jiné vyhlídky (2018). Titul této publikace je pro Jana Schmida víc než příznačný a improvizaci nad prkny, které znamenají svět, vysvětluje jako způsob myšlení a orientace v prostoru; protože jen tento přístup dá životu pravý smysl.

Nebo aspoň více smyslu. Autor se to pokusil dokázat v pětatřiceti kapitolách (Ticho, Údiv, O principu nahodilosti, Pikaresknost pohybu, Dříve činiti než mluvit, Dobírejme se prajazyka toho, co děláme, O improvizaci skrz inscenaci Outsider) a celým souborem Dodatků a příležitostných textů (například Náhled Zdeňka Hoříňka, Opery v Ypsilonu, Divadelník Evald Schorm a jak jsem ho znal, O Věře Chytilové, Drahomíra Vihanová v souvislostech), ve kterých krapet pábí, krapet rozjímá. Nejen o herectví. Taky o tom, jak tvořivě žít a správně vnímat univerzum. Jak být košatě bezprostřední – asi jako „plodná hrušeň“. A když Schmid o tomhle všem píše, je to očista jeho a současně naše. Autor více i méně vědomě atakuje stereotypy a moc rád dumá o záchranných kruzích, které nám podává dětství. Odhalením obrozuje nejen herce (kteří to nakonec ani moc číst nebudou), ale lidi jako takové. Je fakt, že přitom nabírá notné porce naivity a dětinskosti, a podobné uvažování (jak mi někdo vysvětlil) hraničí s ódami na poetiku otevřeného díla. Proč taky ne. Schmid ji celoživotně praktikuje. A i proto, že náhody přejí připraveným, našel motto: svou filozofii serendipity – řízené náhody.

Co víc? – S invencí umí ztotožnit snad každé lidské jednání s „učením se hrou“, přičemž stojí permanentně nohou v první obecné. Vlastně funguje jako dost solidní učitelka. Ale sám je student. Věčný. Sice vidí, a to přesně, a přece skrze montáže, za pomoci stříhu. S improvizací pak nikdy nepracoval improvizovaně. Naopak. Dělal to metodicky a systematicky. Každou „krásnou neukončenost“ bral přitom za pozitivum a nahodilost měnil v generátor kouzel. Každé nechtěné nedokonalosti říká věrohodnost a od chyb se v Ypsilonce odrážel. „Je třeba se nechávat překvapit a autenticky zůstat i během překvapování.“

Božstvem, jemuž se Jan Schmid klaní, je tedy hlavně autentičnost a snad se jí někdy, řekl bych, uklání až moc. Jiná osobnost by totiž v jeho botách safraportsky narazila. Je to jako když půjdete hrát hlavní roli za Suchého: i Schmid je víc přírodní úkaz než člověk.

Ani podobné výhradičky (nikoli jen mé) nemění vůbec nic na tom, že jsou ypsilonské hry dobré jako ryzí produkty života, a ty nejlepší z nich fungují opět a opět. Co více, přímo před našima očima se ty hry pokaždé nanovo rodí, a hraní jako předstírání nemá v podobném světě místo. Zato happening ano. A vypadá to jako chaos, ale jde o zdánlivý chaos.

Schmid nezapomněl ani na to, že je realitu třeba umocňovat metaforami, a ví, že je každá náhoda uchystána jaksi „shora“. Že je částicí přírody i lidské přirozenosti. „Vždy si sednu a sedím a jsem tak stále v pohybu, protože jdu,“ píše Schmid - a ještě i jinými paradoxy vystihuje aktivity vlastního nitra. Pak na tomtéž buduje divadlo. A celý přístup ke světu. A bude to i originální zvláštností různých našich duševních stavů, při kterých se okolo „otevře vesmír“.

„Pokud okolo vás ne, už jste mrtví.“

Improvizace u Schmida nikdy není jen ornament a exhibice. Je to základ. „Rozebírání i neustálé skládání.“ A jen přímočarost je permanentně nabourávána a nenápadně jsme tak – my v hledišti - nabádáni k větší poctivosti v životě. K nezpohodlnění.

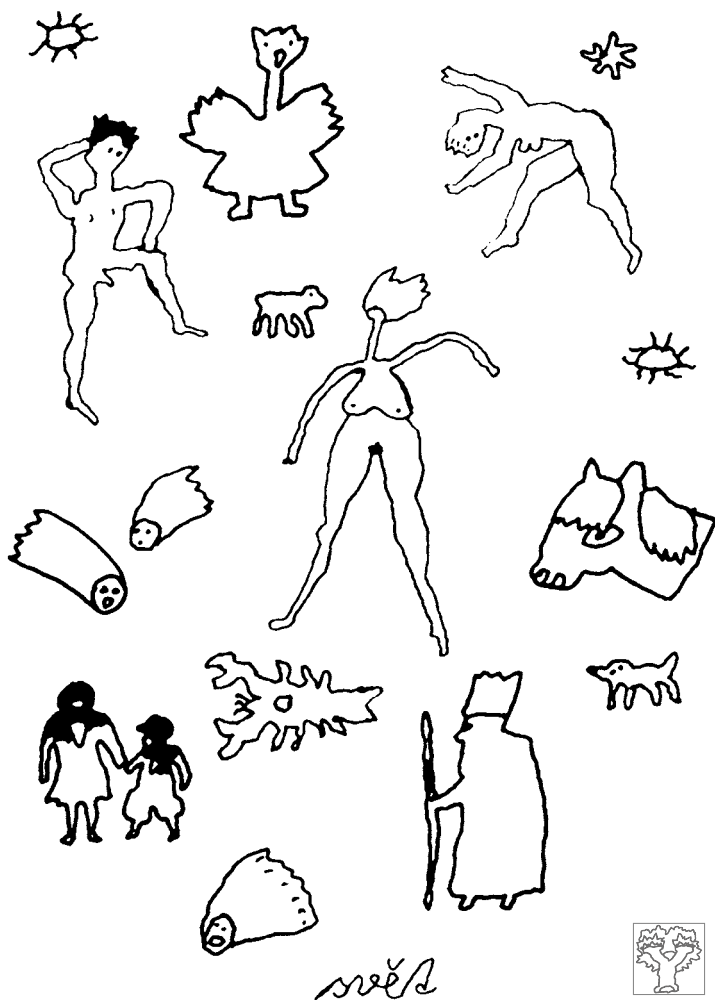
„Přesný plán je vždycky chyba,“ míní Schmid a vždy začíná činem, nikdy ne teorií. Platí to při zkoušce i mimo divadlo a jedinečná spontaneita Ypsilonky je dána jeho schopností být dokonale nad věcí v momentech, kdy jen zdánlivě usnul sám v sobě.

Divadelní teoretik Zdeněk Hořínek (1931-2014) o tom napsal, že každý „tvorí tak, jak vypadá,“ ale to není celá pravda. Tvořit se musí navíc hravě. Neopotřebovaně. I s trapasy. V rámci nonsensu. Sleduje-li podobné představení divák, tak mu i katarzně docvakne, že je každá životní nečekanost do vysoké míry překonatelná; pokud ji správně vyslyšíme. Za normalizace se Schmid jako literát odmlčel a teprve roku 1985 vydal knížku *Léto bude ve čtvrtek*. Jeho osobnost se ale vymazal nedala, a když jsem se s ním v září roku 1985 náhle potkal v metru, se samozřejmým nadhledem tu natáčel pro televizi... ne, nic víc, než reklamu. A hrál v ní s jiným hereckým naturščikem Františkem Čechem.

Dvě knihy, které Schmid vytvořil a zveřejnil již v letech šedesátých, měly ještě pokaždé velice výrazného spoluautora. V prvním případě Ladislava Dvorského a v druhém případě Miloše Zapletala. Obě (*Tajný lodní deník* a *Objevy bez konce*) jsou teď antikvárně ceněnými kousky, ale jenom *Deník* jsem si jako kluk opakovaně půjčoval ve veřejné knihovně.

Schmid je zde pořád. Dál si kreslí a hraje, režíruje a píše, vysvětluje a učí. Moderuje. Renesanční osobností se narodil. Jako renesanční odejde, ale energie má pořád ještě dost.

(Ivo Fencel, neviditelnypes.cz, 9. 11. 2022)

K rozhlasovému cyklu Osudy Jana Schmida

■ **nalad'te si**

DĚLAT DIVADLO JINAK. OSUDY ZAKLADATELE YPSILONKY

VYPRÁVĚNÍ O DĚTSTVÍ V MYSLIVNĚ V JIŽNÍCH ČECHÁCH, O DOSPÍVÁNÍ V JIZERSKÝCH HORÁCH, O SKLÁŘSKÉM UČILIŠTI I O STUDIU NA VYSOKÉ ŠKOLE UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ, O ANGAŽMÁ V SEVEROČESKÉM LOUITKOVÉM DIVADLE V LIBERCI A SAMOZŘEJMĚ O LEGENDĚ JMÉNEM YPSILONKA. TO JSOU VLTAVSKÉ OSUDY DIVADELNÍKA A VÝTVARNÍKA JANA SCHMIDA.

text Alena Zemančíková, autorka pořadu **foto** Studio Ypsilon, Profimedia

VYPRÁVĚNÍ JANA SCHMIDA (1936) začíná v jižních Čechách, v myslivně Strkov nedaleko Plané nad Lužnicí a v Táboře. Tam se do rodiny nadlesního na harrachovském panství narodil a zde v dětství prožíval události, o kterých říká, že zformovaly jeho celoživotní umělecké směřování. Byl to nejen život v přírodě, ale také blízké přátelství se psy, „nejlepšími sousedy člověka“, jak později ironicky k oficiálnímu komunistickému oslovování připomíná. Vyprávění o raném dětství je také prostoupeno láskyplnou rodinnou atmosférou, v níž panoval respekt mezi jednotlivými členy i vzdělání v nejrůznějších oborech. Jihočeské období, kterého se dotkne také válka, končí osvobozením Rudou armádou a přestěhováním rodiny do Krkonoš.

NA CESTĚ K DOSPĚLOSTI

V horách po druhé světové válce jsou obce vysídlené, probíhá odsun Němců a současně s ním i příchod nových obyvatel. Jan Schmid vypráví o škole, ve které nejdůležitější bylo vůbec se dorozumět, někteří žáci – například z Řecka – ani česky neuměli. V chalupách zůstaly bezpřízorné krásy, pomocníkem se stal kůň, zanechaný odcházejícími armádami. Po krátkém období v Krkonoších se rodina stěhuje do Frydlantu v Jizerských horách.

V patnácti letech odchází Jan Schmid do sklářského učiliště v Novém Boru, kde pánuje pro dosud poměrně svobodně vyrůstající dítě až nesnesitelný režim. Jsou tu však také učitelé, kteří dovedou propojovat žáky pocházející z různých poměrů, z nichž někteří jako by tu byli za trest, rozeznáním a podporou jejich talentů. Zvláštní dobovou okolností je několikátý-

denní působení učňů na statku, který jim byl svěřen po rozpadlém zemědělském družstvu. Mnozí učni měli z domova zkušenost s dobytčím i s hospodářstvím a dokázali se zorganizovat a na statku obstat. Na cestě k dospělosti představoval statek a důvěra v dospívající učně vložená výrazný skok.

IMPROVIZACE JAKO METODA

Vyprávění o sklářské průmyslovce a o studiu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové je proloženo portréty osobností profesorů, kteří sehráli zásadní roli v uměleckém vyhraňování Jana Schmida. Byla to všestranná muzická osobnost učitelů a sklářů Josefa Michala Hospodky a Reného Roubíčka, ale i nejmenované, lidsky vřelé učitelky a vychovatelky na internátu. Uměleckými iniciátory na vysoké škole jsou výtvarníci (Karel Štipl, Adolf Hoffmeister, Jan Bauch, Stanislav Libenský), z divadelníků pak E. F. Burian. Tvoří se umělecky spřízněná komunita studentů různých oborů, která se posléze projeví jako „zázrak“ československých šedesátých let. Pobyt na UMPRUM je k tomu předehrou a ve vyprávění Jana Schmida i pohledem na padesátá léta 20. století bez ideologické zátěže. Jde o to udržet v umění moment hry, z něhož průběžně Schmid upřesňuje svůj přístup k improvizaci jako k uměleckému postoji i metodě.

Roku 1963 zakládá Jan Schmid v Liberci Studio Ypsilon, kde naplno uplatní své vidění divadla. Co bylo hlavním podnětem? „Dělat divadlo jinak. Aby bylo živější, autentičtější, hravější, zkrátka pravdivější a smysluplnější. Totiž v době, kdy jsem Ypsilonku zakládal, se toho moc nemělo. A já si od počátku přál prostřed-

nictvím divadla, které funguje v přítomnosti, zprostředkovávat svobodu,“ řekl v nedávném rozhovoru pro Týdeník Rozhlas.

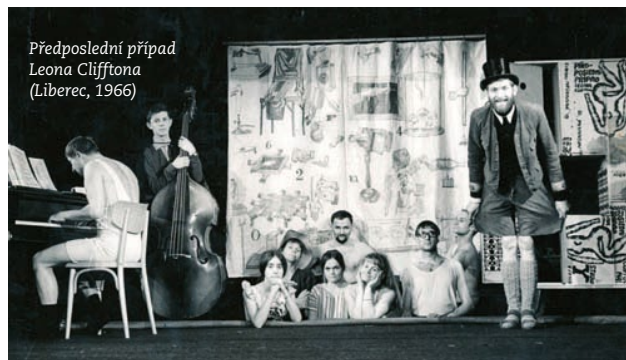
DIVADLO HERECKÝCH OSOBNOSTÍ

Šedesátá léta jsou i dobou Schmidovy spolupráce s filmovou novou vlnou. Ypsilonka, včetně výtvarného autorského výrazu Jana Schmida, se stává divadelním fenoménem, který – po přesunu z Liberce do Prahy – dokonce odolá i procesu normalizace. Jan Schmid zúročuje své uvažování o dětství i v pedagogickém působení, v tehdejší Lidové škole umění vede generálně propojený ateliér. Od roku 1975 vyučuje na katedře loutkářství DAMU, po roce 1990 proměněné na katedru alternativního a loutkového divadla. Roku 2003 je jmenován profesorem.

Pražská Ypsilonka, ansámbl, založený na vzájemné kolektivní souhře, se stává také divadlem hereckých osobností, které prostoupily i televizní a filmovou kulturu. Divadlo v paláci Olympic ve Spálené ulici v Praze (té se ostatně týká i jedna z posledních inscenací, které Jan Schmid režíroval) propojuje na své scéně několik generací a funguje dodnes.

Osudy Jana Schmida se táhne linie dětství, kterou vtiskl svému výtvarnému projevu a jehož zachování uvnitř každodenní existence prohlašuje za nutnou podmínku umělecké tvorby všeho druhu. Hudební čísla Ypsilonky (v některých z nich sólově zpívá) provázejí celé desetiletí Osudy jako názorný doklad toho, o čem Jan Schmid vypráví.

E od pondělí 18. dubna,
ČRo Vltava, 11.30

Předposlední případ
Leona Clifftona
(Liberec, 1966)

Ypsilonka – fenomén,
který trvá už téměř
60 let

10 / Týdeník Rozhlas 16 2022

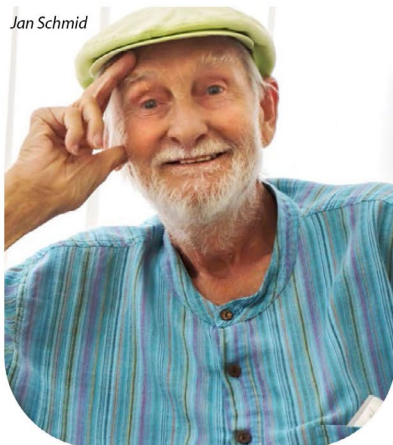
Týdeník Rozhlas 16 / 2022

Pozvánka Jana Schmida do divadla

KAM za kulturou s...

Jan Schmid

Vážení a milí příznivci divadla,

berte tuto mou poznámku jako pozvánku do jakéhokoli divadla. Jelikož právě divadlo vytváří (dnes o to víc) v dusné a nesouřadné době společenství lidí, které mnohé spojuje, umí nabíjet

Sen noci svatojánské, jak se nám zdá

k určité propojenosti a síle, s nimiž pak lze snadněji překonávat i nejrůznější těžkosti současnosti. Ve Studiu Ypsilon i při vážných úmyslech je navíc vždy dostatek humoru, protože ten vede k nadhledu nad vším, co nás zrovna tíží nebo jinak trápí. Vytvářet takovouto vzájemnou pospolitost je pro nás nejdůležitější. Tomu odpovídají i témata, způsoby jejich zpracování, zkrátka to, jak dílo vytváříme. Máme k tomu soubor vybavený všestranností, s velkou dávkou hudebnosti a herectvím, které charakterizuje především opravdovost, výraz a smysl pro improvizaci. Vedle nejstarších a známých členů souboru je v Ypsilonu početně zastoupena i ta nejmladší divadelní generace s aktivitou předbíhat a snadněji překonávat svou dobu, což je další náboj k tomu alespoň nějak zvrátit tíhu světa a umět si zprostředkovat třeba jen na chvíli osvobozující pocit lehkosti, radosti a štěstí, což je pro dobrý život velmi podstatné. Konečně prokazují to i naše současné zkušenosti a výsledky. Zkrátka mám rád divadlo, které usiluje o to být všemi prostředky a za všech okolností překvapivou událostí.

foto © D. Dostál, J. Kottas, R. Porok

www.prazskyprehled.cz

Janem Schmidem

S myšlenkou „setrvat vždy tam, kde se věci mění“ založil v roce 1963 Studio Ypsilon, jemuž svým originálním způsobem tvorby vtiskl jeho nezaměnitelnou podobu, styl a poetiku. Ypsilonka je divadlo vícegenerační, prošla jím řada významných režisérů, scénografů a herců, stále má punc novosti a živosti.

V Ypsilonu máme vedle novinek na repertoáru stále několik starších titulů a improvizací. Vůbec nejdéle se hraje Vianova *Hlava Medúzy* v režii Milana Lasici, dále moje *Rusalka nejen podle Dvořáka* nebo inscenace *Škaredá středa* či Goldflamova *Babička se vrací*. Z novějších představení připomenu inscenaci o vzniku opery *Kouzelná flétna Sežeňte Mozarta!* a hudebně taneční triptych *Swing se vrací*, *Kostky jsou vrženy* a *Varieté Freda A.*, kde už dominantně září právě naše mladá divadelní generace. V živé současnosti je kmenovou inscenací *Spálená 16*. Je o místě a budově, kde sídlíme a už léta hrajeme. Většinou se ví, že jde o Olympic, první funk-

Spálená 16

Z Goldflamovy zkoušky nové inscenace *Let do nebe*

Ředitel a umělecký šéf legendárního pražského divadla Studio Ypsilon. Výrazná osobnost české kulturní scény, k jejímuž jménu se váže hned několik uměleckých profesí – režisér, dramatik, spisovatel, výtvarník, pedagog a také herec.

cionalistický dům v Praze od Jaromíra Krejčara, v té době manžela provokativní novinářky Mileny Jesenské, která ovlivnila, že náš hlavní sál, dříve kino, je v tehdy módním stylu art deco. Také je však o domech, které zde stály ještě dříve, například o tom, kde žil a zemřel malíř Josef Mánes, anebo o vedlejší, kde žila rodina J. E. Purkyně, v němž on sám zároveň vybudoval první fyziologický ústav

u nás. A takto se na způsob objevné procházky zabýváme historií celé ulice Spálené. Mladý slovenský režisér Peter Oravec v Ypsilonu už v době covidu a za složitých podmínek nastudoval inscenaci *Národní tragédie aneb Překrásný nadhasič pražský* podle hry Ivy Peřinové o požáru Národního divadla. Tomu ještě předcházela v samotném začátku pandemie vznik onlinového seriálu pro děti *Škola Ypsilon* v režii Jana Večeří, na který bylo okamžitě mnoho nadšených diváckých reakcí, dokonce i od Čechů žijících v zahraničí.

Nejnovejším počinem je u nás divadelní adaptace Shakespearovy komedie, kterou uvádíme pod názvem *Sen noci svatojánské, jak se nám zdá* (poněkud i jako *Svátek osla*), v režii Martina Tichého. Diváky okamžitě oblíbený kus. Rozekroušená je inscenace nazvaná *Let do nebe aneb Fata morgana*, již v Ypsilonu právě připravuje Arnošt Goldflam, který k ní napsal následovně: „V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak jsem se rozhodl připravit scénář z mých oblíbených autorů K. Poláčka, I. Wernische, D. Charmse a též z jedné mé aktovky. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také tam bude malá opera, několik písni i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice. Doufám, že to bude herce a herečky bavit a potažmo hlavně diváky.“

Nabídka Studia Ypsilon je pestrá, nasnadě je mnoho dalších nápadů a dramaturgických objevů. Poučením z pandemie se nám také otevírají nové divadelní možnosti, dokonce s perspektivou, jak ještě jinak divadlo vytvářet. Proto opakuji už z dřívějšíka: Každá krize v sobě nese i katarzi!

Jan Schmid

Vzpomínka Jana Schmida na Marii Durnovou

VZPOMÍNKA

Ještě nedávno rázně představovala Babičku

Nepíše se mi to snadno při tak náhlé, smutné a nečekané události. Ještě před krátkým časem jsme si s Marií Durnovou telefonovali a domlouvali se o možné nové spolupráci. Nedávno, jen před několika týdny, stála Marie na našem jevišti v Ypsilonu, kde rázně představovala Babičku, jak ji podle Boženy Němcové Arnošt Goldflam autorsky a režijně připravil. Radost. Rovněž nedávno u nás natočila podcast o sobě a zejména o počátečním libereckém období Studia Ypsilon. Sám jsem ji poznal, když byla ještě v angažmá v činohře Divadla F. X. Šaldy v Liberci, kde jsem ji viděl také v rozmarné inscenaci hry Aleny Vostřné Na koho to slovo padne, velmi vtipně tam dováděla a předváděla se zejména s Janou Synkovou a možná se pak cestou tohoto přátelství dostala až k nám do Ypsilonu. Byl to rok 1972. Hrál pak v úžasných inscenacích, které se přeci jenom dost lišily od toho, co a jak se běžně dělalo jinde. Bavilo ji to, protože se také hodně zpívalo. Například si ji rychle vybavuji v roli Jasmíny v Ghelderodově Baladě o Velkém kostlivci nebo zcela jinak ji vidím jako Elišku Šrůtkovou ve Dvanácti křeslech Iifa a Petrova. V mé inscenaci Michelangelo Buonarroti dokonale zpodobňovala typ renesanční krásavice. Několikrát ji u nás tehdy režíroval Evald Schorm, také Jan Kačer,

Jan Grossman a další. Dobrá škola. Když jsem inscenoval Makbetha (my ho měli s „k“ v novém překladu Stanislava Jirsy), mohl jsem si dovolit Marii kontrastně obsadit jako originální svěráznou čarodějnicí, dokonce s houslemi. Také hrála Julii ve slavné inscenaci Třináct vůní, přízrůbivou manželku Slávečka, kterého hrál Bronislav Poloczek, v podivné rodině přežívající druhou světovou válku, jež by se možná nešťatila ničeho, aby přežila, kde také podivně exhiboval Slávečkův bratr Giga a kde Jana Synková hrála dítě, holčičku, která světu zatím nerozumí, ale mnoho věcí smutně chápe. Nakonec i svého senilního dědečka. Právě Julie v této hře vynikala svou přirozenou nerozhodností, jak to v krizích bývá. To také režíroval Schorm. Zvláštní byla rovněž inscenace Život a smrt Karla Hynky Máchy, která dost politicky narážela, v krásné barokní scéně Miroslava Melny, dokonce i s loutkami, jež hercím v postavách vytvářely dvojníky, a právě role Marie Durnové se v textu dotýkala českých otázek jak v minulosti, tak v současnosti, a vzpomínám, jak nenášená, ale přesvědčivě je uměla fici. Nesmím také zapomenout na naše časté společné výlety do Jizerských hor, které mívaly i tematickou povahu a s divadlem měly hodně společného, přestože jsme chodili jen na

houby nebo lezli po skalách. Žili jsme v dobrém společenství, do něhož kromě členů Ypsilonu patřili například i kunsthistorici Bohumil Nuska (kterému se Marie moc a moc líbila) a ředitelka liberecké galerie Hana Seifertová, dramaturg Zdeněk Hofínek, architekti SIALu Karel Hubáček, Miroslav Masák a jejich „škola“, přírodovědec Miloslav Nevrlý, spisovatel a skautský činovník Miloš Zapletal a do divadla také pravidelně přijížděli spříznění skláři Stanislav Libenský, René Roubíček se svou ženou a další. Všemul Ypsilonu Karel Novák, nejen herec a hudebník, ale také vynikající kuchař, připravoval v divadle různé kulinářské chutovky, Marie se také podílela, ale nejlepší v tom smyslu byl asi Petr Popelka, který například jednou přinesl do Ypsilonu vlastnoručně připravenou pizzu, o níž u nás tehdy ještě nebylo ani vidu, možná slechu. V téže přirozenosti jsme také začali vařit během různých improvizací i na jevišti, což bývalo velmi propojené s celým hlediskem. Dokonce jsme happeningově přestavovali na jevišti i jiné činnosti, které představení ozvláštňovaly. I v tom se Marie cítila jako doma. Byla vtipná, žádnou legraci nezaskála, ráda se smála, a když hrála v postavě, byla opravdovou partnerkou a věděla, o čem hraje. Také v pražském období Ypsilonu vytvořila

Marie Durnová v poslední velké roli Magdaleny ve hře Josefa Topola Stěhování duší (režie Štěpán Pácl, premiéra 18. září 2020 v Mahenově divadle v Brně) FOTO MAREK OLBRZYMEK

několik pozoruhodných rolí, například Gargantuovu chůvi v inscenaci Obr Gargantua, jeho smích a život, Ženu, která se nedá v Lazebníku sevillemským, kde hrála například vedle Ondřeje Havelky, v inscenaci Divadlo za časů Nerona a Seneky hrála po boku například Vladimíra Kratiny, Jiřího Lábusa, Marka Ebena nebo Julka Neumanna.

Učinkovala také v Sebevrahovi, kde hlavní roli ztvárnil Oldřich Kaiser, kolem něhož se dále pohybovali Lenka Termerová, Jaroslava Kretschmerová, Jiří Schmitzer, Jana Synková, Jiří Lábus, Petr Popelka, Martin Dejdar a další. Marii znám jako herečku s výbornou, až mimořádnou pamětí. Také stále v pohybu. Jak už jsem naznačil, ráda chodila do přírody, byla tedy též turistkou s velkou chutí do života. Měla svůj ráz, byla dobrou kolegyní a kamarádkou. Co víc povědět? Škoda, že už to nemůžu zopakovat právě ji.

JAN SCHMID

Divadelní noviny, č. 11 / 2022

K zájezdu s inscenací Národní tragédie aneb Překrásný nadhasič pražský

Překrásný nadhasič pražský dobyl jablonecká prkna

Se svěží komedií s písněmi, na motivy tragické události, přijelo do Městského divadla Jablonec Studio Ypsilon Praha. Hra s celým názvem Národní tragédie aneb Překrásný nadhasič pražský vznikla na motivy skutečné události, a to požáru Národního divadla. Skvostně vybalancovaná míra historických událostí a dat a na druhé straně smyslu pro příběh dějovou linku a vtip, se dočkala nečekaně svěží a oddechové formy.

Spojení perfektního scénáře, v dramaturgii Jaroslava Etlíka a v režii Petera Oravce, a prvotřídních hereckých výkonů, se ukázalo více než šťastným. V příběhu popisujícím původní stavbu našeho nejsrdcovějšího kulturního stánku, dobročinnou sbírku, následný požár a shodu smolných náhod, znemožňujících jeho rychlé uhašení, až opětovnou výstavbu budovy, jenž změnila náladu ve společnosti a hrdě tak může nést nápis „Národ sobě“.

Tvůrci divadelní hry vsadili na velkou nálož písní, jež příběhu dokonale sedí. Pod hudební spoluprací jsou podepsáni Miroslav Kořínek a Dominik Renč. Rodiče, očekávající snadnější cestu k informovanosti svých ratolestí o této významné události, přivedli do jabloneckého divadla své děti a dobře udělali. Jsem si jistá, že takto humorně podaných dat se jim jen tak jinde nedostane. Ovšem s radostí kvituji, že snad ještě více se bavili ti, již onu tragédii spolu se všemi souvislostmi znají dopodrobna.

Pěťadvacet obrazů v typicky ypsilonovském duchu tvoří promyšlená scéna, jenž dokáže nabídnout dobrou vizualizaci těm, kteří více „slyší“ na mluvené slovo a zároveň dokáže

nadchnout diváky se smyslem pro kreativitu a kumšt. Za výpravou stojí Ondřej Zicha. A kdo že se tedy objevil na pódiu? Vypravěčkou a průvodkyní příběhem se stala Jiřina Vacková a vedle ní navodili strhující atmosféru Václav Helšus, Kryštof Mende, Miroslav Novotný, Martin Janouš, Lenka Loubalová, Renata Rychlá, Martin Bohadlo, Lumíra Přichystalová, Veronika Soumarová, Jan Bradáč, Jan Večeřa a již zmiňovaný Dominik Renč.

Chcete-li zažít příjemný večer, bavit se a možná se i dozvědět něco nového, určitě si za Překrásným nadhasičem pražským zajděte osobně.

(Irena Malá Svatá, nasejablonecko.cz, 22. 2. 2022)

K zájezdu s inscenací Rusalka nejen podle Dvořáka

Rusalka z Ypsilonky svůj původ nezapřela a povolala hajného z Jablonce

Kdo by neznal veleznámou operu Antonína Dvořáka Rusalka? Ta se dočkala mnoha světových zpracování, objevuje se v nejznámějších operních dómeh po celém světě a uchvátila i filmaře. Tentokrát se ovšem na prknech jabloneckého divadla objevila Rusalka z Ypsilonky. Respektive, jednalo se o ypsilonskou travestii slavné opery s názvem Rusalka nejen podle Dvořáka, aneb Kdo je stará Háta?

A nejen fajnsmekrům bylo jasné, že s princem Lábusem a vodníkem Dejdarem to nebude jen tak. Hra s typickým podpisem Studia Ypsilon sice přinesla známé árie, ale vedle zpěvu „Měsíčku na nebi hlubokém“, či „Květiny bílé po cestě“ zazněl i song „Máme doma medvěda, ten má (-i-) do hněda“ apod. Zkrátka a dobře, Ypsilonka ovládá svůj podpis dokonale a svým příznivcům nabízí přesně takový druh zábavy, jaký jinde nenajdou a na který jsou již dlouhá léta zvyklí.

Troufnu si říct, že jejich Rusalka, pod režijním vedením Jana Schmida, pobavila mnohem více ty, již Dvořákovo dílo znají dokonale a do detailu. Pokud by si někdo myslel, že přivede své dítě na toto představení a ono bude schopné děj opravdové Rusalky odvyprávět, bude odcházet zklamán. Domnívám se ovšem, že v zaplněném Městském divadle Jablonec se žádný takový naiva nenašel. Oproti tomu se sálem nesl hlasitý smích a frenetické ovace jak po první půli, tak i v závěru.

Koloritu svérázně pojatého představení sekundovala jednoduchá a velmi povedená scéna Miroslava Meleny a originální kostýmy Jany Sovákové. Vedle Dvořáka je u Rusalky z Ypsilonky uveden coby autor i Jaroslav Kvapil a pod pohybovou spoluprací je podepsán Martin Dejdar.

Z toho, a z výše uvedeného, je jasné, že výsledkem je opět originální představení, které milovníky Studia Ypsilon zcela jistě nadchne. A v Jablonci jsme tleskali o to víc, jelikož se v roli hajného objevil jablonecký rodák Ondřej Ruml, který své vazby na rodné město zmínil během večera hned několikrát. A kdo je stará Háta? Zajděte se podívat.

(Irena Malá Svatá, nasejablonecko.cz, 7. 6. 2022)

Rozhovor s Barborou Skočdopolovou

Spálená 16

Rozhovor s herečkou Barborou Skočdopolovou (Studio Ypsilon)

Jste z herecké rodiny. Mělo to vliv na to, že jste se vystala herečkou? Anebo jste měla ještě jiné životní plány, než jste se nakonec rozhodla, čím jednou budete?

Vyrůstala jsem v herecké rodině, tatínek hrál v Ypsilonce a chvíli také v Černém divadle Jiřího Srnce, kde se seznámil s mojí maminkou, loutkoherečkou. Často nás s bratrem neměl kdo hlídat, tak jsme trávili čas s rodiči v divadlech. Čím jsem byla starší, tím víc mě svět divadla fascinoval. Bojovala jsem ale s tím, že si rodiče přáli, abych dělala něco „normálního“. Příhlášku na DAMU jsem si podala potají a byla jsem přesvědčená, že to jdu jen zkusit. Přijali mě a to byl pro mě jasný signál, co bych měla v životě dělat. Dostala jsem se ale ještě na jiné vysoké školy a klidně mohla být tlumočnicí nebo právníčkou.

I dnes se snažím pořádkem se vzdělávat, mluvím třemi jazyky a kdo ví, u čeho nakonec skončím. Jsem otevřená všemu, ale teď je divadlo mojí největší vášní.

Vaše divadlo má charakter vícegenerační. Myslíte, že i ta nejstarší generace si tam najde své? Můžete něco doporučit?

Stále mám pocit, že každý si tam najde své. Jen nesmíte mít předsudky a být uzavření. Pro mě neexistuje divadlo pro mladé / staré. Já například chodím se synem na pohádky a syn do Ypsilonky třeba na Kašku. Vždycky mě překvapí, jak v představení vidí zas jiné věci, jiné souvislosti. Starší generaci bych pozvala na Spálenou 16.

Prý ráda zpíváte. Povězte něco o svých rolích.

Zpěv je moje druhá vášeň. Stále se snažím zdokonalovat, pilovat techniku, různé přístupy a mám ráda výzvy, role, které vyžadují nejen herectví, ale také zpěv a tanec. V Ypsilonce Rusalku, Ginger Rogers ve Varietě Freda A., v Hudebním divadle v Karlíně třeba Tinu v muzikálu Sestra v akci.

Jak je to se vzájemností ve vašem divadle? Ti nejstarší a velmi známí herci mají na ty nejmladší v angažmá nějaký vliv? Je to trochu škola? A funguje to i naopak?

Ti nejmladší už se s tou nejstarší generací herců potkávají velmi málo, takže o nějakém vlivu nemůže být řeč. Já jsem ráda, že jsem to „prolínání“ zažila a mohla se od nich učit. Nejen hereckému umu, ale třeba pokoře.

A jestli je nějak ovlivňujeme my mladí? Těžko říct. To byste se museli zeptat jich.

Jistě ale existuje nějaký společný jmenovatel? Je to ta pověstná všetrannost ypsilonkých herců, jejich bezprostřednost, opravdovost, živost? I z vnějšku působí Ypsilonka jako nějaká rozvětvená rodina. Lze to nějak vysvětlit?

Pokud jde o společný jmenovatel, bude jím určitě intelligence, vzdělanost, moudrost. Za sedmnáct let mého angažmá jsem se v divadle potkala jen se zajímavými a inspirativními lidmi. Rozumíme si napříč generacemi a to, myslím, není úplně běžné. Všichni mimo herectví vynikají ještě dalšími dovednostmi. Někdo píše, režisuje, překládá, ovládá hudební nástroj na úrovni profesionála, já třeba v jiných divadlech tančím s profesionálními tanečníky, aniž by věděli, že jsem herečka. Když postavíte na jevišti deset osobností, které velmi často z rolí vystupují, protože takový je princip našeho divadla, samo o sobě to má sílu. Samozřejmě se občas v divadle vyskytnou mezi lidmi třecí plochy, ale když dojde ke konfliktu, nic se neschovává, pohádáme se, řekneme si, co a proč nám vadí, a za týden už je čistý vzduch. Taková zvláštní upřímnost, otevřenost. Nikdo si na nic nehraje, nikdo se nepřetvařuje. Pošleme se do patřičných mezí a za týden spolu pijeme na baru pivo. Nemám moc ráda přirovnávání k rodině, je to spíš taková celoroční „škola v přírodě“. Když přijedeme z několikadenního zájezdu, hned druhý den si voláme, že se nám stýská po tom a tom. Možná mluvím jen za sebe a pár nejbližších kolegů, ale ta opravdová radost z bytí pospolu udělala z divadla fenomén. A když se pak k tomu hraje divadlo, musí to zákonitě bavit i diváky.

Spálená 16

Barbora Skočdopolová

Narodila se v Praze. Vystudovala dvojjazyčné česko-francouzské Akademické gymnázium ve Štěpánské ulici v Praze, poté DAMU, obor herectví alternativního divadla (2002-2006). Studium portugalistiky na FFUK nedokončila (2012-2015). Ve Studiu Ypsilon v současnosti ztvárňuje řadu rolí, například Rusalku v již legendární inscenaci Rusalka nejen podle Dvořáka, kde vystupuje po boku Prince Jiřího Lábeuse. Hortensii v inscenaci Arnošta Goldflama Babička se vrací, nebo například Lidušku v taktéž Goldflamově hře Vratká prkna. Ráda zpívá, tančí a studuje cizí jazyky (mluví anglicky, francouzsky a portugalsky).

Kulturní přehled pro seniory, září 2022

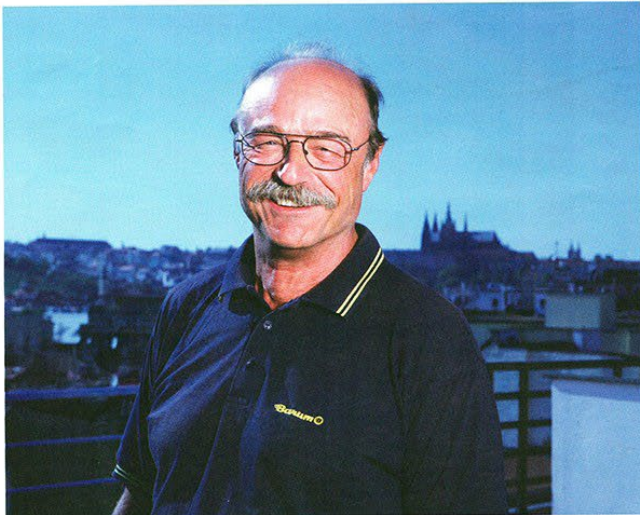

Rozhovor s Pavlem Novým

který vyšel 8. 3. 2022 v Divadelních novinách a kde také hovoří o „své milované Ypsilonce“, které je věrný už přes třicet let.

PAVEL NOVÝ:

Neodbytný jako stáří

Hned v úvodu rozhovoru mě Pavel Nový upozornil, že v posledních letech trpí takzvanou měno-pauzou a že si budu muset při zpracovávání našeho povídání pořádně „zagooglit“, abych většinu jmen lidí a názvů inscenací, o nichž budeme hovořit, dohledal. Přiznávám, pákrát jsem se do tohoto tajemného pátrání pustil, ale nebylo to nutné až tak často, jak mě připravoval.

JIRÍ LANDA

Jak došlo k vašemu současnému hostování v Divadle pod Palmovkou v Čechovově Višňovém sadu?

K roli Firse jsem se dostal nedopatřením. Původně ho měl hrát Ladislav Trojan, ale kvůli zdravotním problémům se zkušební odstupil. Narychlo proto začali hledat někoho staršího, kdo by vypadal obdobně zchátralé, až našli mě. Byl jsem nadšený, protože inscenaci režíroval Martin Čiřvák, jehož jméno figuruje na seznamu předních režisérů Činoherního klubu, navíc má spoustu zkušeností ze zahraničí. Zajímalo mě jeho styl práce. Také jsem se mohl setkat s mnoha lidmi, se kterými jsem nikdy nehrál, vyjma Honzy Teplého, s nímž se znám z natáčení Zdivočelé země. A role Firse nebyla až tak složitá. Já už jednou skoro mrtvý byl, takže jsem měl z čeho čerpat... Co jste zjistil o způsobu práce Martina Čiřváka?

Dá vám neuvěřitelnou svobodu a pak se domluvíte, jak ji trochu okleštíte. Vlastně to bylo podobné jako v Ypsilonce. Nikdy jsem od něj neslyšel, jak se mi občas stává, větu: *Tohle si nech do Ypsilonky*. Když tohle zaslechnu, hned vím, kde se nacházím... Dobrý režisér by neměl omezovat herce ve fantazii ani v bilstech. Nikdy nevíte, co se nakonec bude hodit. Podobnou svobodu nám nedávno dopřál i Martin Tichý v zatín poslední premiéry Studia Ypsilon – volně adaptaci Shakespearovy komedie Sen noci svatojánské.

TRICET LET V YPSILONCE

Studiu Ypsilon jste věrný přes třicet let. Vzpomenete si, kdy jste se s ním začal sbližovat?

První setkání s Ypsilonkou mě doslova očarovalo. Československý svaz

dramatických umělců pořádal pod záštitou soudružky Švorcové Festival divadelního mládí v Prešově, na kterém Divadlo Vítězslava Nezvala Karlovy Vary, kde jsem měl právě angažmá, hostovalo s inscenací Scherhauferyovy hry 11 dní křižníku Kníže Potěmkin v režii Zdeňka Pospíšila. A právě tam jsem jednoho rána viděl Ypsilonku hrát na ulici nějakou féerii o Michelangelovi. Pouliční divadlo se vším všudy, skvělá podívaná. Večer pak uvedli Schmidovu hru Třináct vůní (ž deníku žákyně), kterou režíroval Evald Schorm, tedy klasické kukátkové divadlo. Fascinovalo mě jejich velké rozpětí, a tak jsem se rozhodl, že chci v Ypsilonce hrát. Nelenil jsem, zašel za Schmidem do tamního divadelního klubu a požádal ho o angažmá. Nezval mě. Asi deset let jsem se pak do Ypsilonky pravidelně dobýval. Vždy tak jednou dvakrát za rok, možná i víckrát jsem tam zašel a optal se Schmidu, jestli už mě vezme. Byl jsem neodbytný jako stáří.

Až nakonec...

V létě 1989 emigroval Ada Kohnut do Švýcarska. Napsal jen korespondák, že se nevrátí a že v divadle končí. Soudruh Chocholous, tehdejší ideologický tajemník kultury na Národním výboru hlavního města Prahy, řekl Schmidovi, že musí místo rychle obsadit, nebo o něj přijde. V té době jsem pracoval na dráze jako traťový dělník. Akorát jsem přišel ze šichty a zazvonil telefon. Volal Schmid, jestli můj zájem trvá. Zašel jsem zpátky na nádraží, vrátil nadřazenému erární obložená a průkazku na jízdné záměrně a druhý den ráno byl na první zkoušce. Nastoupil jsem 3. září 1989 s tím, že už jsem měl podepsaných Několik vět. A protože tehdy Ypsilonka patřila pod Divadlo Jiřího Wolkeho, měl jsem mít s jeho ředitelem ideologický pohovor. Do sametové revoluce už jsme se ale nestihli sejít.

Účastnil jste se listopadových událostí? Aby ne, měl jsem za svůj život komunisti plné zuby, tak jsem to prožíval. Byl jsem členem stávkového výboru Ypsilonky a jako exemplární příklad jezdit lidem ukazovat pruhované nohy od obušků z Národní třídy. Nikdy nezapomenu, jak nás policisté stlačili transportéry se síťmi a dav doslova sliisovali. Naštěstí mě nemlátili do hlavy, ale zaměřili se na holé nohy pod krasy. Co se týče divadla, měli jsme rozezkoušenou autorskou hru o Karlu Havlíčku Borovském, kde jsem měl hrát Josefa II. K premiéře ovšem nikdy nedošlo, protože dramaturg Jaroslav Etlik přinesl hru Woodyho Allena Bůh v překladu Michaela Zantovského, která se stala hitem. V porevolučních letech, kdy se do divadla moc nechodilo, jsme měli narváno. Zažil jsem i třídní frontu na vstupenky. Během několika desítek minut bylo vyprodáno na celý měsíc, a to bez

jakékoli propagace. Zázrak, který se už asi nevrátí. Hrál jsem tam Königsvalda, jakéhosi ředitele hlediště, který určoval, co budou diváci dělat, takže jsem tak trochu škodolibě terorizoval. Byla to moje první role v Ypsilonce. Na sobě jsem měl krátké smokingové kalhoty, frak, frakovou bílou vestu bez košile, motýlka a k tomu křusky a podkolenky.

Neméně úspěšné byly i další inscenace jako Prodaná nevěsta aneb Pojď domů, ona brečí nebo Mozart v Praze.

S těmi jsme sjedili snad půlku světa. S Mozartem v Praze jsme byli i v Jihoafrické republice. Měli jsme takzvanou anglickou verzi, v níž jsme se některé důležité pasáže naučili anglicky. Během našeho zájezdu v Anglii v Timesech napsali, že hostující Studio Ypsilon je pravděpodobně nejzářivějším malým divadlem v Evropě. Měli jsme narváno. Na Tchaj-wan jsme jeli s Prodanou nevěstou a s námi i překladatel profesor Šehnal, který připravil perfektně načasované titulky v čínštině. Reakce publika díky nim odpovídaly dění na jevišti, byly okamžité. Hrál jsem ve velkém sále pro tři tisíce lidí. Skvěle se o nás starali. Přidělili nám dokonce průvodkyni, která kdysi provázela i Miroslava Ondříčka a Luciana Pavarottiho, když ve druhé polovině osmdesátých let natočili dokument o slavném Pavarottiho turné po Číně Distant Harmony.

NÁVRAT MEZI ŽIVÉ

Z jedné z cest jste si přivezl západonilskou horečku, která vás na čas vyřadila z běžného života. Vzpomenete si na moment, kdy jste na sobě začal pociťovat první příznaky?

Nemoc vypukla snad po štipnutí nakaženým komárem. Na dovolené na Kypru jsem omdlel a skončil v nemocnici, kde sice zjistili, že je něco špatně, ale nemohli přijít na to co. Naštěstí jsem nebyl pojištěn u žádné české, ale u Evropské cestovní pojišťovny, která všechny výdaje zaplatila. Stál jsem ji přes dvacet tisíc eur... Dodnes se u nich pojišťuji. Ochrmnul jsem a ležel přes tři měsíce na ARO v příbramském špitále. Chvilu jsem byl v kómatu, chvíli mě udržovali v umělé spánku. Když jsem se dal trochu dohromady, převezli mě do Motola na rehabilitaci k Pavlu Kolářovi. Díky Vojtěchu metodě se mi tam první pohnuly nohy a o něco později jsem v bolestné křeči udeřil první krok – ale zpátky, čímž se ukázalo, že budu asi zpátečník... Pak jsem byl půl roku v Kladruhu, odkud jsem odešel o holích, bez vozíku! Zázrak se děje.

Na jak dlouho jste byl vyřazen z provozu?

Vlastně na celou sezonu, od září 2007 do následujícího jara. Už na Vánoce pro mě ale přijel Martin Dejdar a velkou dávkou mě odvezl do Ypsilonky na jeden z každoročních improvizovaných Vánočních večerů. Na představení jsem samozřejmě seděl na vozíku. Po několika měsících jsem se tak díky němu dostal na jeviště. Máloco tak silného jsem zažil – ten pocit být znovu před diváky. Vnímám jsem to jako návrat do

života, i když jsem ještě neovládá chůzi. Paní primárka z Kladruhu o celé akci věděla, můj dočasný únos byl legální. (Nejen) Martin Dejdar mě navštěvoval. Naložil mě na vozík a projížděl jsem se po areálu Motola nebo v Kladruhu. A jednou všichni zdrhli Schmidovi ze zkoušky a přišli za mnou do Motola. Každý mi něco přinesl, Martin třeba krabici tatranek, které miluji. A každá byla jiná. Dal si tu práci a takhle je namíchal.

Kdy začal váš regulérní návrat do života?

Nejdřív jsem byl na nemocenském a pak v plném invalidním důchodu. Nikdy mě ale z divadla nevyhodili a nepřestali se mnou počítat. Postupně jsem začal hrát o holi, později občas i bez ní. Ještě o holi jsem v příbramském divadle nazkoušel svou první roli pro nemoc – doktora Vlacha v Jirotkově Saturninovi. Na zkouškách jsem byl šťastný bez sebe. Krásné mě přijali i v Ypsilonce, kde to funguje podobně jako v Kladruhu. Dřsných fórů se nikdo neodfíká. Jednou jste mrázek a tím je vše dané. I když jsem se z toho částečně vykoukal, určitý pohybový hendikep mi zůstal, ani hlava mi nejede úplně naplno. Tím jsem sice možná trpěl už předtím, teď na to mám ovšem potvrzení! Nikdo na mě naštěstí nebral přehnané ohledy; důležité je se z toho nepo...!

Právě s Příbrami se poji vaše herecké začátky.

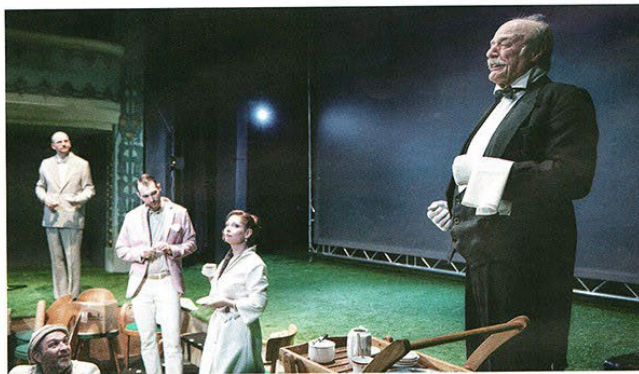
V Příbrami jsem začínal jako elév, protože jsem třikrát dělal přijímačky na DAMU, marně. Poprvé to bylo v roce 1966, kdy byl vedoucím ročníku pan profesor Nedbal. Když jsem dostal dopis, že jsem nebyl pro velký počet uchazečů přijat, s kamarádem jsme se za ním vydali do Prahy. Našli jsme si, ve kterém divadle ten večer hraje, a vrátěnému zalhali, že panu profesorovi neseme důležitý vzátek. Nedbala jsme přepadli v klubu, měl na hlavě paruku, takže jsme ho hned nepoznali. Seděl, popíjel kávu a kouřil. Posadili jsme se k němu a na férovu se ho hozeptali, proč nás nezvalí.

Jak reagoval? Řekl jen: *Až nebudete takoví jelínáci z brdských lesů, zase se přihlaste. Na shledanou*. Byl s námi hned hotový. Zvedli jsme se a jeli zpět domů do Příbrami. Z druhých přijímaček si nic nedybavuji, ale ty třetí jsem dělal během vojny. Vedoucím ročníku byl Ota Sklenčka. Tehdy už jsem se cítil jako mazák a nepřipouštěl si, že by mě nezvalí. Jenže hned v prvním kole jsem od něj dostal po čumáku. Prohodil ným směrem jen tři slova: *Absolutní abstinence talentu*. V duchu jsem si řekl: *Počkej, dědku! Až spolu jednou budeme točit, vmetu ti to do tváře*.

A stalo se?

Ano! Opravdu jsme se spolu jednoho dne ocitli na place. Točili jsme nějaký film o partyzánech, kde jsem měl vyhazovat do povětří starý stroj, a tenhle starý komunistka hrál vedoucím party partyzánů. Když technici připravovali výbuch, seděl jsem spolu vedle koleje a čekali na záber. Tehdy jsem sebral odvahu a řekl mu: *Vy jste mě tehdy vyřadil z přijímaček*. Vůbec si to samozřejmě nepamatoval a jen podotkl: *Viš, jak by mladý*

Roli Firse nastudoval za Ladislava Trojana, který ze zkoušení odstupil (Anton Pavlovič Čechov: Višňový sad, režie Martin Čiřvák, premiéra 13. září 2021, Divadlo pod Palmovkou) FOTO MARTIN ŠPELDA

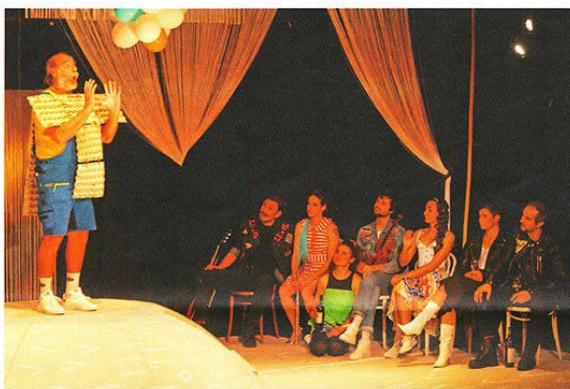
venkovský kluk, jako jsi tenkrát byl, dopadl v Praze? Já na to: Vy jste mě tedy vlastně zachránil před nástrahami velkoměsta? A on: No bože! Jak správně komunista měl na všechno odpověď...

Z PŘÍBRAMI DO VARŮ A ZPĚT

Vraťme se k vašemu angažmá v Příbrami.

Do Příbrami jsem se dostal z protekce díky Vlastě Fáberové, která byla za války členkou Ústředního výboru KSČ (několik let mimochodem strávila v koncentračním táboře Ravensbrück). Protože byla ve straně, dostala za úkol vést divadlo ve Varnsdorfu, které pak bolševici zrušili. Někdy v první polovině šedesátých let ji nakonec přijali jako herečku do příbramského divadla. Kamarádila se s mými rodiči, a když jsem potřeboval nespěch na DAMU, po skončení vojny jsem za ní zašel s prosíkem, zda by se za mě nepřimluvala. S tehdejšími feditelkami Stanislavou Vysokou a její dcerou domluvil a po auditní zkoušce jsem nastoupil jako elév za 980 Kč hrubého. První neexistující roli služebního čerta jsem získal v inscenaci Dalskábyty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert, která měla premiéru v roce 1969 na desetileté výročí založení divadla. Do Příbrami jsem nastoupil také 3. září, hned po vojně. Byl jsem celkem spokojený, i když jsem tam žádnou pořádnou roli nedostal. Po několika letech v angažmá bez větších rolí jsem se dohodl s tehdy čerstvě vzniklým prostějovským HaDivadlem.

Proč k tomu nakonec nedošlo?
Když dostali můj kádrový profil z Příbrami, odepisali mi, že mají svých starostí dost a nepotřebují si přidělovat další. „Krásně“ mi ho tehdy sepsala soudruška Bezoušková, jejíž syn emigroval na Západ, takže musela být o to víc angažovaná, aby se soudruhům zavděčila. Ona byla z titulu své funkce kádrovačka a estébáčka v divadle celkově velmi výkonná.

Jako Tom Drát v moderní verzi Shakespearovy *Snu noci svatojánské* (William Shakespeare: *Sen noci svatojánské*, jak se nám zdá, režie Martin Tichý, premiéra 3. prosince 2021, Studio Ypsilon) FOTO JŘI KOTTAS

Takže místo HaDivadla vedly vaše kroky také na západ, do Karlových Varů?

Ano. V době mého angažmá v Karlových Varech u nás režíroval Zdeněk Pospíšil, který mě lanoval do Brna na „Provázek“. Lákavá nabídka, bylo to divadlo mimořádných osobností: Talská, Scherhauser, Pospíšil, Donutil, Kellarová... Dodnes tam mám kamarády. Zasluhu na úspěchu divadla měl mimo jiné režisér Sokolovský, byl učitelem té první trojky. Ale nechtělo se mi měnit a zůstal jsem v Karlových Varech.

Se Sokolovským jste často pracoval. Sokolovský byl také šiléný a byl i komunista, ale jako divadelník úžasný. Věci formuloval jasné a zřetelné, což mám rád. Měl báječný názor na divadlo, hercům nechával svobodu a navíc byl roztomilý a vtipný společník. Právě díky němu jsem se naučil, jak by měla vypadat historka a jak ji správně pointovat. V televizi jsem u něj hrál jen malou roli v nějakém

polozapomenutém seriálu, ale divadlo jsem s ním dělal rád. V Karlových Varech jsem se ale setkal i s Petrem Novotným, který tam inscenoval úžasnou hru *Život Eduarda II.* Anglického, kde jsem hrál sice jen Mortimerova pohánku, ale zato jsem mohl sledovat strhující výkon svého divadelního guru Gustava Opočenského. Během představení měl tři monology, na které bylo v portálech narváno, což je vždycky známka toho, že to za to stojí. Chodili na ně diváci kolegové i ostatní zaměstnanci divadla. Byl úžasný. Rád bych se s touto hrou ještě někdy setkal. Zahráti si Mortimera by bylo fajn.

Jaká panovala v karlovarském divadle politická atmosféra?

Uvedu příklad, od kterého můžete spoustu věcí odvodit. Zkoušel jsem zmiňovanou hru 11 dní knižnicku Kníže Potěmkin o vzpouře na Potěmkinu a kořenech ruské revoluce. Tehdejší feditel, jistý Miroslav Mráz alias Xaver, byl velice zvláštní persona. Jezdil na vedení Státní bezpečnosti, byl s nimi hodně propojený, údajně prý jeden čas dělal i převaděče na hranicích a vodil lidi do rukou StB. Jednou jsem se ho na to zeptal, ale neodpověděl mi... Velmi rozporuplný člověk. Byl jsem u toho, když křičel na Zdeňka Pospíšila, že mu rudou barvu vtluče do palice. Chtěl, aby byla na plakátě k inscenaci velká rudá hvězda, s čímž režisér nesouhlasil, protože by pak na představení nikdo nepřišel. Oba byli podobné typy lidí, často na sebe řvali. A víte, jak feditel dopadl?

Povídejte.
Když navštívil svou příbuznou v Západním Berlíně, kterou před

S Janou Synkovou se na jevišti Ypsilonky potkává více než třicet let (Jan Schmid, Miroslav Kořínek: *Prodaná nevěsta*, režie Jan Schmid, premiéra 6. června 1996, Studio Ypsilon) FOTO PAVEL VÁCHA

S Vojtěchem Závěským, Kateřinou Fixovou a Vladimírem Seněčem v adaptaci *Saturnina* (Zdeněk Jírotka, František Zborník: *Saturnin*, režie Milan Schejbal, premiéra 8. dubna 2009, Divadlo A. Dvořáka Příbram) FOTO IVO MIČKA

soudruhy zapíral, po příjezdu byl na vrcholu celožitovního naštvání a zklamání. Hned druhý den mi řekl: Celý život mě vodili za nos. Byl jedním z mála soudruhů, kteří komunismu oddané věřili. A když pak viděl výkladní skříň kapitalismu, kde mu na jeho celožitovní bolesti dali léky, co hned zabraly, úplně obrátil. Dal se na židovskou víru. Se svojí ženou, kterou na konci války na poslední chvíli vytáhl z transportu a vykurýroval ji, vychoval dvě adoptivní dcery. Po návratu z Berlína začal prohlašovat, že se nevdají jinam než na Západ. V hospodě, kam kdysi chodil obhajovat socialismus, na něj najednou dštil síru. Když se o tom doslechli okresní tajemníci, vydala se za ním straničká výprava, na kterou fval z balkonů: *My house, my castle!* a hodil jim na hlavu roztrhanou stra-

STRANICKÝM TAJEMNÍKEM

Proč jste se tedy vrátil zpět do Příbrami?

Doma je doma. V jedné címce na divadelní ubytovně se šít nedá. Také už jsme měli se ženou dvě děti, takže žádná procházka růžovým sadem. V jednu chvíli už to vypadalo na rozvrat manželství, a když tedy přišla nabídka do Příbrami, přijal jsem ji. Angažoval mě feditel Čaněk, jenže se tam záhy objevil Vojtěch Trapl, který vystupoval jako přítel všech... Napísal například hru *Tobě hrana zvonit nebude*, kterou pak i zfilmoval. Podílel se na přípravě spartakiád, psal komunistické verše – prostě Michelangelo socialistické kultury se vším všudy. Na počest jeho sedmdesátých narozenin divadlo uvedlo jeho hru *Kdo jinému jámu kopá*. A mě obsadil do role okresního tajemníka strany. Tak důležitou roli mi světil.

Jak jste si s ní poradil?
Šlo o příběh herce, kterého vyrazili z divadla kvůli politickým názorům, a tak pracoval v cihelně. Posléze, když přiznal svoje pomyšlení, ho vzali na milost zpět do angažmá. Měl jsem tehdy kamaráda, který pracoval v moderním provozu cihelny v Sedčanech. A protože zkoušky byly k nepřečekaní, navrhl jsem Traplovi, abychom se seznámili s prostředím cihelny. Přidal jsem k tomu patřičnou omáčku, a tak jsme na exkurzi vyjeli. V cihelně jsem mu řekl: *Soudruhu Traple, co kdybychom přemluvili soudruhy, aby nám dali jednu cihlu s sebou, abychom měli na jevišti atribut právě dělnické práce?* Jeho srdce zaplesalo, byl nadšený, strašně jsem si ho tím získal. Pak mu ale jeden z dramaturgů prozradil, že si z něj utahuji. A to jsem od něj ještě o prázdninách dostal dopis, jak dělám roli báječně, že pro ni konečně našel herce a že budou silní straničtí funkcionáři mou budoucností, na které mohu stavět. Ještě ho mám schovaný.

Předpokládám, že na informaci od dramaturga nezařagoval s klidem.

Velmi jsem ho zklamal. Dozvěděl se to navíc v období, kdy byl generálním tajemníkem ÚV KSČ zvolen soudruh Milouš Ják. Byli velcí kamarádi a Jákeš měl přijet na premiéru. Z inscenace mě proto Trapl těsně před generálkami okamžitě vyrazil. Už ani nevím, kdo mou roli převzal. Tím jsem v divadle de facto skončil. S dotyčným dramaturgem, který mě napráskal, jsem si to pak o samotě vyřídil... Když jsem fediteli Kamínkovi dával výpověď, nechtěl mě pustit, prý až za půl roku. Zašel jsem tedy k právníkovi, který mi poradil paragraf 51 o nevyhovující kvalifikaci. Neměl jsem přece vystudovanou DAMU. Za tři neděle jsem tedy z divadla vypadal. Hned jsem si ale musel najít práci, aby mě nepotáhli za příživnictví. Během dalších týdnů jsem totiž na ulici nekolikrát „náhodně“ kontroloval uniformovaní policisté, jestli jsem v pracovním poměru. Šli po mně. Když už se mi to stalo popoté, náhodou jsem potkal bývalého spolužáka, který pracoval na nádraží. Domluvil jsem se, že u drah nastoupím na poloviční úvazek, abych měl v občance razítko a zároveň mohl točit filmy. Nechtěl jsem absolvovat jejich výlechy. Vím moc dobře, co komunisti uměli. A tím jsem se vlastně oblohou vrátil k Československým drahám, od kterých jsem utekl ke své milované Ypsilonce.

Chlapík, který neopustil Příbram

Pavel Nový – legenda, herec, sportovec, oběť, blázen... Chlapík, který nikdy neopustil své bydliště v Příbrami a klidně i denně dojíždí do Prahy i po celé republice, aby se „roztrhl“ pro diváky. V posledních letech ale bohužel jezdí elektromobily, takže občas nedejde...

Jako herec je na plátně natolik autentický, že mu všechno věříte. A o to jde! Jako člověk je nesmírně obětavý a nezištný. Jakýkoli průšvih někoho druhého pro něj nebyl a není důvodem k tomu, aby nebyl po ruce. Má skutečně velké srdce. Je jen málo lidí, na které se můžete spolehnout. Že když řeknou: *Přijede, nemusíte je uhnět*. A co všechno ví! Můžete před ním otevřít jakýkoli problém a on zná vždycky nějaké řešení. To pochopitelně vede k mnoha úsměvným situacím a díky jeho dobrotě si ho tak často dobíráme. Ledacos nám „sežere“, jednou dokonce i papírový ubrousek upravený na palačinku... To proto, že se stává „jak k dílu, tak k jídlu“. Hrozně rád vypráví veselé příběhy a někdy s takovou vehemencí a zaujetím, že se mu ztratí pointa. A to se smějeme nejvíce!

Před pár lety na Pavla „naskočil“ zákeřný vir, který ho naprosto paralyzoval. A nevydalo to dobře... Ale díky tomu, jaký je člověk a silný charakter, vir záhy překonal a nemožné se stalo skutečností. Pavel chodí, řídí, hraje na divadle i ve filmu, poradí, pomůže, a když má čas, zahráje si s námi i hokej. Víc takových Pavlů, víc takových Nových lidí!

MARTIN DEJDAR

Vybrané
vítězné týmy
Srdce s láskou
darovaného
dostanou od
Ypsilonky
speciální
pozvánku!

Hravý konec školního roku s Ypsilonkou

Kam s dětmi, když ve škole zavládne prázdninová atmosféra, ale do skutečných prázdnin ještě pár dní zbývá? Letos určitě do Ypsilonky, oblíbeného pražského divadla, které na poslední červnové pondělí připravilo pro předškoláky a žáky prvního stupně základních škol celodenní FESTIVÁLEK PRO DĚTI. Program je lákavě poskládán ze tří divadelních představení a jeho součástí budou také zábavné pohybové taneční dílny pro malé návštěvníky, které povede populární tanečník a choreograf Jan Onder.

Malému i dospívajícímu dětskému divákovi se Ypsilonka vedle hlavního proudu svých aktivit začala věnovat programově v podstatě hned od svého vzniku. Není pochyb o tom, že právě na její půdě s kořeny zapuštěnými v loutkovém divadle se u nás zrodilo nové moderní divadlo pro děti, které vychází z radikální myšlenky: vidět dítě jako dítě, ale zároveň se k němu chovat jako k už hotovému člověku.

Taková je devíza i letošního Festiválku pro děti, s nímž Studio Ypsilon přichází letos sice poprvé, přesto v kontinuitě a přirozenosti všech svých dosavadních snah vychovat si „svého“ diváka a skrze něj pak jakoby zpětně poznávat cosi elementárního, lidského, co člověk, nedá-li si pozor, v dospělosti ztrácí. I v tom tkví nestárnoucí kouzlo Y-poetiky: alespoň kousek dětství si uchovat a hlavně neztratit schopnost si hrát.

I odtud bytostná ypsilonská tendence k improvizaci, kterou Jan Schmid nadále v Ypsilonu metodicky rozvíjí a jež byla zakódována už v kultovní inscenaci nové éry dětského divadla Poklad baby Mračnice, kterou Schmid coby režisér a scénograf novátorsky střihovým a kolážovým způsobem a s velkým podílem hudby vytvářel v Severočeském loutkovém divadle v Liberci ve stejném roce, kdy Ypsilonku zakládal.

Také v této návaznosti, jako i na další Schmidovy dětské inscenace, které vznikly ještě společně s libereckým loutkovým divadlem nebo už v samotném Ypsilonu, se zrodil nápad uspořádat pro děti v Ypsilonce nově celý festiválek a jako hosta přizvat právě liberecké Naivní divadlo.

Text: Eva Kulová
Foto: archiv divadla

age. 3–4/2022

K televiznímu záznamu Prodané nevěsty odvysílanému na ČT art 8. 8. 2022

To je aspoň prodaná nevěsta. Marek Eben je jako Jeníček neodolatelný. A což teprve Mařenka a Kecal.

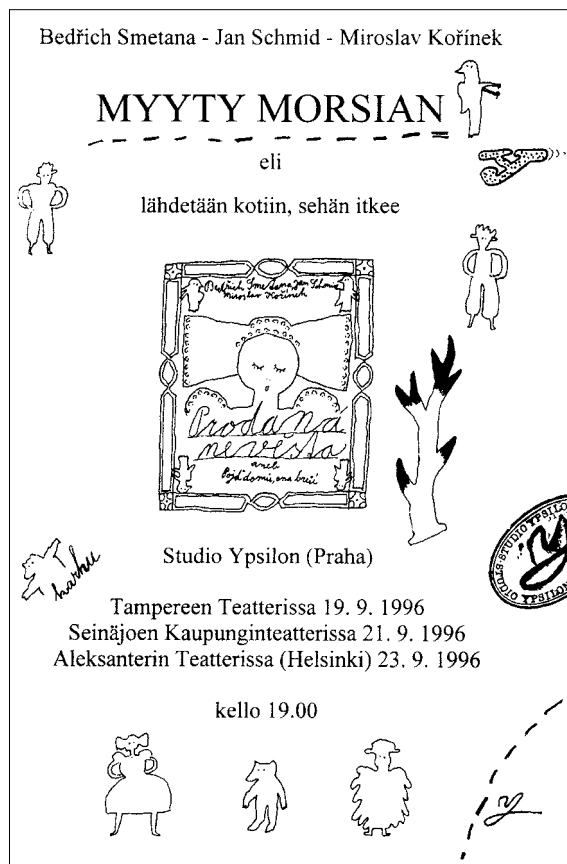
Zatímco nejnovější nastudování opery Bedřicha Smetany Prodaná nevěsta část publika v Národním divadle vypískala, inscenaci Studia Ypsilon v režii Jana Schmidta, uváděnou s podtitulem Pojd' domů, ona brečí, si diváci zamilovali. Ti, kteří neměli to štěstí vidět ji přímo na jevišti této výjimečné scény, se mohli se záznamem kultovního představení seznámit na kanálu ČT art, který ho připomíná v rámci cyklu „Slavné divadelní komedie“.

Za dvacet let, co byla tato mimořádně úspěšná inscenace na repertoáru Ypsilonky, se hrála více než čtyřistakrát. A zdaleka nejen u nás, ale také například v Jihoafrické republice, Rusku, Egyptě nebo na Tchaj-wanu. Ačkoliv se za ta léta několikrát muselo změnit herecké obsazení, v hlavních rolích Jeníčka a Mařenky stále vytrvali Marek Eben a Jaroslava Kretschmerová. Stejně neodolatelný jako oni je i Jiří Lábus coby Kecal a jen stěží si lze představit někoho věrohodnějšího. Právě on se během turné na Tchaj-wanu těšil nebývalé popularitě, tamější děti ho totiž poznaly jako Rumburaka. V jejich stínu ale rozhodně nezůstávají další zdařilé kreace, které předvádí Petr Vacek, Jan Jiráň, Jana Synková a další.

Duchovní otec Ypsilonky Jan Schmid přiznává, že to s uvedením „Prodanky“ vůbec nebylo jednoduché, snažil se o ni v minulosti několikrát, avšak nadřízené orgány mu to nedovolily kvůli nebezpečí „prznění“ nedotknutelného národního díla. Není bez zajímavosti, že původně počítal s tím, že by Jeníka měl hrát Ondřej Havelka. A jako režisér zdůrazňuje, že v žádném případě nejde o parodii, ale objevování „Prodané nevěsty“ ze všech stran. Ostatně, od začátku ujišťoval, že v jeho verzi vše dopadne tak, jak to dopadnout má a publikum skutečně není o nic ochuzeno, ba naopak. Vše, co k tolik populární opeře patří, včetně dobových krojů či cirkusových scén.

Tak jako ve všech inscenacích Ypsilonky i v tomto případě samozřejmě hraje významnou roli hudba: „Já myslím, že v divadle se má zpívat,“ říká Jan Schmid. Není náhodné, že právě proto je herecký soubor studia pěvecky velmi dobře vybavený a mezi jeho členy nechybí hudebníci či skladatelé, ať už jde o Marka Ebena, Jana Jiráň nebo Miroslava Koříňka. Slavné árie z „Prodané nevěsty“ (například „Znám jednu dívku“ nebo „Věrné milování“) mají v jejich podání mimořádné kouzlo a vůbec nelze pochybovat o jejich upřímnosti, když sborově zpívají: „Jen ve zpěvu, jen ve zpěvu, jsme všichni našli úlevu.“

(Adéla Hofmanová, tvguru.cz, 10. 8. 2022)

Kresba z programu k Prodané nevěstě, s níž bylo Studio Ypsilon v roce 1996 ve Finsku.

K blížícím se šedesátinám Studia Ypsilon

Ypsilonka oslaví šedesátiny!

Studio Ypsilon, familiárně zvané Ypsilonka, je přední divadelní scénou sídlící v centru Prahy. Brzy se dočká šedesáti let své existence, přesto jakoby nestárlo. Zajisté i díky své osobité poetice a stylu, pro které je dnes oblíbené všemi generacemi.

Soutěž o vstupenky

Ve spolupráci se Studiem Ypsilon jsme pro vás připravili soutěž o vstupenky na hru **Spálená 16**, která se bude konat **19. 12. od 19:30**.

SOUTĚŽNÍ OTÁZKA:

Od jakého roku žije u našich sousedů v ulici Spálená 14 v budově České pojišťovny úhoř Pepík?

Odpovědi můžete posílat do **12. 12.** na redakce@praha1.cz.

Magazín Jedna, listopad 2022

Ypsilonka slaví
šedesátiny.

Na čerstvé vlně aneb S Ypsilonkou stále nejdál dojdeš

Přední česká divadelní scéna Studio Ypsilon, tato živoucí „legenda v srdci Prahy“ se sídlem v raně funkcionalistickém paláci Olympic ve Spálené ulici, si bude po celé příští dva roky připomínat neuvěřitelných šedesát let. Zatímco v roce 2023 uplyne právě tolik let od vlastního založení Ypsilonky, která vznikla v roce 1963 v Liberci, v roce 2024 budou šedesátiny vztaženy k výročí uvedení první inscenace Encyklopedické heslo XX. století, která měla premiéru v únoru 1964.

„Mám rád divadlo, které usiluje o to být všemi prostředky a za všech okolností překvapivou událostí,“ prohlašuje Jan Schmid, zakladatel a tvůrce divadla pověstného svou múzičností, autenticitou výrazu a komunikativností. Už delší dobu je mu vlastní také vícegeneračnost, zaměření se na diváky různého věku, na které působí sice různě rozlišeně, tj. s vědomím mentálního pohybu doby, ale vždy se společným jmenovatelem kulturnosti a sounáležitosti. Také v samotném souboru se odehrává týž proces, kdy ti nejmladší mohou nalézat vzor u starších kolegů a ti známí a už slavní se zase naopak mohou poučit na

tom, jak k divadelní tvorbě přistupují ti mladší a nejmladší. Stále je naplňována prvotní vize divadla jako volně pěstěné zahrady, již lze chápat i jako zmenšený model světa se vši jeho pestrostí a rozmanitostí, ovládaného nejen zákonitostmi přírody, ale i pravidly, která ctí každé společenství slušných lidí, fungující i přes jinakost jednotlivců v příbuznosti a vzájemnosti.

V Ypsilonce si každý najde to své

Tomu odpovídá také současný neobyčejně pestrý ypsilonský repertoár, kde si každý může

^
Z představení Národní tragédie
aneb Překrásný nadhasič pražský

age. 6/2022

najít to své, od nejmladších diváků až po ty nejstarší. Šanci oslovit diváky širšího věkového rozpětí má také nejnovější titul (s premiérou 2. prosince) AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU, příběh z Werichovy knihy Fimfárum pro děti a velké „děti“, pro který svrchovaně platí známý autorův citát: „Kdo se umí smát sám sobě, má právo se smát všemu ostatnímu, co mu k smíchu připadá.“ Bude zajímavé sledovat, jak příběh o sedláku Čuperovi, který si musel projít peklem při cestě za nepitím, budou číst děti, jejich učitelé, rodiče či prarodiče.

Nutno ovšem říci, že i večerní repertoár Studia Ypsilon nevylučuje v hledišti větší děti a mládež, když se připomene, že už léta se zde hraje například Arnoštem Goldflamem zpracovaná Babička Boženy Němcové, a to pod názvem BABIČKA SE VRACÍ. Ještě déle pak jiná klasika, kterou je Dvořákova opera Rusalka, uváděná v posunutém smyslu pod názvem RUSALKA NEJEN PODLE DVOŘÁKA, či novější SEŽEŇTE MOZARTA! o vzniku poslední Mozartovy opery Kouzelná flétna anebo teprve nedávno odpremiérovaná Shakespearova nejslavnější komedie o bláznivých proměnách lásky, jež byla v Ypsilonu přejmenována na SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ, JAK SE NÁM ZDÁ, s podtitulem: poněkud i jako Svátek osla. Více pro mládež je pak hra od Ivy Perinové NÁRODNÍ TRAGÉDIE ANEB PŘEKRÁSNÝ NADHASIČ PRAŽSKÝ, znamenitá komedie inspirovaná skutečnou událostí, požárem Národního divadla. Hravě ironický příběh, který propojuje historická fakta a dobové souvislosti s fiktivním lidským osudem, s radostmi i strastmi.

Samo místo je magické

A na co pozvat dále? Třeba na z nedávné doby velmi originální titul Jana Schmida SPÁLENÁ 16. Je o místě a budově, kde Ypsilonka sídlí a už léta hraje. Jde právě o palác Olympic od architekta Jaromíra Krejčara, jehož ženou byla provokativní novinářka Milena Jesenská. Také je však o domech, které zde stály ještě dříve, například o tom, kde žil a zemřel malíř Josef Mánes, anebo o vedlejším, kde žila rodina J. E. Purkyně, v němž on sám zároveň vybudoval první fyziologický ústav u nás. A takto se představení na způsob objevné procházky zabývá historií celé ulice Spálené od doby Karla IV. až po sametovou revoluci 1989, včetně stavby stanice metra Národní. Jde o velkolepé představení s až pětadvaceti účinkujícími, což je snad největší počet v historii Ypsilonky. Kromě herců zde vystupuje například i jeden z našich předních operních pěvců Roman Janál, dále swingová zpěvačka Jitka Vrbová, klavírní virtuos Tomáš Víšek, kontrabasista František Uhlíř anebo historik Petr Koura se svými živými vstupy. SPÁLENÁ 16 je představení zážitkové, plné humoru, zároveň povznášející z poznání věcí, na něž můžeme být hrdi.

Divadlo je zážitek okamžiku. Pokud s člověkem trochu pohne a setrvá v něm, pak splnilo své poslání. Asi tak, jak nedávno napsala Ypsilonce jedna divačka: „Jsem vám velmi vděčná, že přinášíte lidem kulturu, která potěší a naplní člověka nadějí, že kultura, cit pro umění a úžasní herci ještě stále jsou.“

Text: Eva Kulová
Foto: Jiří Kottas

< Sežeňte Mozarta!

✓ Spálená 16

Divadlo
je zážitek
okamžiku.

6/2022 age.

Časopis Age, 6 / 2022

Divadelní legenda slaví šedesátku

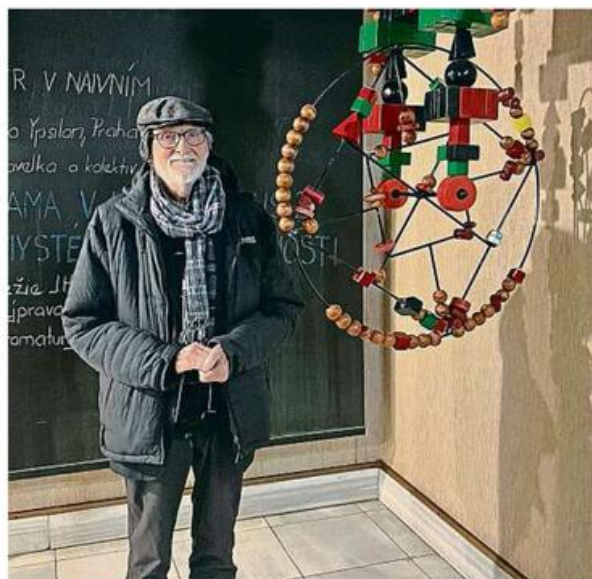
NOVÉ MĚSTO V roce 1963 bylo založeno a odehrálo první zkušební představení - tehdy ještě v Liberci - Studio Ypsilon. Do dnešní doby prošlo několika vývojovými fázemi. „Nejtěžší byla doba za socialismu, ale je důležité podotknout, že i tehdy, jako po všechna období její existence, Ypsilonu vždy spojoval jakýsi vnitřní rámec svobody. Tak se i v reálné nesvobodě mohla sama i s diváky chovat jako pod deštníkem naděje. Což ostatně trvá i nadále ve smyslu živosti a opravdovosti této nestárnoucí scény,“ uvedl Jan Schmid, zakladatel, ředitel a umělecký šéf Studia Ypsilon.

Kromě roku 1963 je pro ně památný i rok 1964, kdy uvedli první autorskou inscenaci Encyklopedické heslo XX. století. Ta se stala jednou z prvních kultovních inscenací, které na této scéně vznikly. Následovala o dva roky později Carmen nejen podle Bizeta, kterou posléze jako středometrážní film natočil Ewald Schorm.

Divadlo, výstavy, knihy

Aktuálně na sebe největší pozornost strhává Schmidův opus Spálená 16 z roku 2019, současná kmenová inscenace Ypsilonu, věnovaná historii domu (paláci Olympic) a ulice, kde divadlo sídlí. „I zde se uplatňuje způsob týmové improvizace, kterou se Studio Ypsilon od počátku lišilo od ostatních divadel a která je dosud jeho tvůrčí metodou. Studio Ypsilon představuje coby „legenda v srdci Prahy“ novodobou tradici. Je jednou z předních českých divadelních scén, jež má své nezastupitelné místo ve vývoji současného divadla,“ podotkl Schmid.

Osłavy jubilea plánují rozložit do tří divadelních sezon. „Chceme

Pocit svobody Ypsilonu vždy spojoval jakýsi vnitřní rámec svobody. Tak se i v reálné nesvobodě mohla sama i s diváky chovat jako pod deštníkem naděje. Což ostatně trvá i nadále ve smyslu živosti a opravdovosti této nestárnoucí scény,“ říká Jan Schmid, zakladatel, ředitel a umělecký šéf Studia Ypsilon. Foto: Eva Kulová

uskutečnit samostatné výroční představení o povaze, stylu a poetice Ypsilonu a trochu i improvizovaně letem světem o celé jeho dosavadní historii, které bychom v průběhu trvání oslav několikrát zopakovali. Pro paměť bychom toto výroční představení také natočili, jako možná i jiná vybraná představení, která máme na repertoáru, a dosud žádný záznam nemají,“ nastínil Jan Schmid s tím, že mají v plánu také vydat v Nakladatelství Studia Ypsilon několik převážně obrazových publikací. Tou největší bu-

dou Divadelní plakáty Jana Schmidy.

Dále připravují Bedekr Spálenou 16, fotografickou knihu věnovanou současné kmenové inscenaci Spálená 16, i s tím, co se nevešlo do samotného představení. Další podobně obrazová kniha bude chronologicky navazovat na poslední výpravou publikaci Ypsilonka přítomnosti aneb Divadlo vzájemnosti, která končí rokem 2019.

„Kniha je zatím pracovně pojmenována Co nás překvapilo a na co jsme přišli a zabývá se náročným

obdobím covidu a z toho pramenícími proměnami a dalšími možnostmi tvořivosti, a vůbec elementárním smyslem divadla,“ přiblížil Jan Schmid.

Rozpracovaný mají také titul Archiv Y, navazující na předchozí Skripta Ypsilon, půjde tedy o další výbor teoretických textů a recenzí o Studiu Ypsilon. V plánu je i velká výstava věnovaná historii Studia Ypsilon, kde budou k vidění plakáty i další obrazová a jiná dokumentace, včetně určitých atraktivních zastavení. Místo konání výstavy je zatím v jednání.

Tři letošní premiéry

V letošním roce připravují tři premiéry. Od března začnou zkoušet hru Černá voda od Rolanda Schimmelpfenniga, jednoho z nejvýraznějších německých dramatiků své generace, v režii Terezie Řihové, s hudbou Matěje Štrunce a výpravou Jany Hauskrechtové. Dramaturgie se ujal Patrik Boušek. Předpokládána premiéra se chystá v červnu.

Druhou inscenací, kterou rovněž začnou zkoušet, v nejbližší době, bude titul Martina Tichého a Daniela Petra Není houba jako houba (kdo nevěří, tak je trouba) v režii Martina Tichého, s předpokládanou premiérou brzy na podzim.

Velkým a náročným titulem bude na konec roku 2023 posunutý a už delší dobu rozpracovaný autorský text Rose-Marie aneb Jak neznáme Frimla, který je plánovaný jako hlavní titul sezony 2023/2024. Půjde o téměř celosouborovou záležitost s několika hosty v režii Jana Schmidy a skladateli a virtuózním klavíristovi Rudolfovi Frimlovi, jehož světový význam není u nás stále doceněn. – Eva Jarošová

Mladá fronta Dnes, 20. 2. 2023

SOUPIS PR ČLÁNKŮ, TELEVIZNÍCH A ROZHLASOVÝCH ŠOTŮ

(Mediální ohlasy k dalšímu dění ve Studiu Ypsilon – výběr zpráv)
leden – prosinec 2022

Únorové divadelní tipy ze Studia Ypsilon

Datum vydání: 20.01.2022 | Zdroj: divadlo.cz | Autor: Dominika Kučinská | Téma: Studio Ypsilon | Vydavatel: divadlo.cz | AVE: 5 000,00 Kč | Originál: URL

Příjemné zpestření dlouhých únorových večerů nabízí legendární Studio Ypsilon ve Spálené ulici v centru Prahy.

Ve stopách osudů proslulé Babičky se na Staré bělidlo vydají herci, herečky a hosté Studia Ypsilon v úterý 1. února od 19.30. Inscenace Babička se vrací (Dichtung und Wahrheit čili vybášená a pravdivá) patří k léty a příznivými ohlasy diváků i kritiky prověřeným stálým repertoáru Ypsilonky. Režisér Arnošt Goldflam říká, že je to Babička na rožni Ypsilonky. Babička Boženy Němcové, vysněná a taky trochu skutečná – neboli Babiččin příběh ve třech variantách, jak ho viděla Božena Němcová, jak se s největší pravděpodobností skutečně udál, a jak ho vidíme dnes. A k tomu ještě řada zvláštností a pikantních souvislostí, například dvě Babičky v jedné postavě, ale v několika příbězích.

Zpestření zimních večerů

Datum vydání: 07.02.2022 | Zdroj: Ona DNES | Strana: 4 | Autor: Václava Blahovcová | Téma: Studio Ypsilon | Vytlačeno: 87 270 | Prodáno: 75 077 | Čtenost: 310 753 | Vydavatel: Mafra, a.s. | Rubrika: Inspirace | AVE: 130 955,00 Kč | Periodicita: týdeník

Do divadla chodím ráda a věřím, že kulturní život se brzy zase naplno rozběhne. Teď v únoru bych chtěla stihnout některé z představení pražského Studia Ypsilon. Novinkou v programu je totiž vydařená adaptace Shakespearovy nejhranější komedie – Sen noci svatojánské, jak se nám zdá (poněkud i jako Svátek osla). Hra je o bláznivých proměnách lásky, které se můžeme smát, zoufat si nebo se z ní radovat. Prožijte ji na představení 18. února. Na oblíbenou komorní komedii o manželské nevěře Hlava Medúzy s Jaroslavou Kretschmerovou a Jiřím Lábusem v hlavních rolích si můžete zajít 23. února. Hra Spálená 16, kterou lze vidět 24. února, zase odkrývá genia loci domu i ulice, v níž Ypsilonka sídlí. Od dob Karla IV. až po listopad 1989. Spálená 16 je velkolepé představení s až pětadvaceti účinkujícími, což je snad největší počet v historii studia. Vstupenky koupíte na ypsilonka.cz

Ypsilonka připravuje autorskou inscenaci Arnošta Goldflama

Datum vydání: 09.02.2022 | Zdroj: i-divadlo.cz | Téma: Pavel Nový, Oldřich Navrátil, Petr Vršek, Jan Bradáč, Kryštof Mende, Paulína Labudová, Jiřina Vacková, Bára Skočdoplová, Veronika Soumarová | Celková návštěvnost: 63 800 | AVE: 750,00 Kč | Originál: URL

Repertoár legendární pražské scény, Studia Ypsilon, v březnu obohatí novinka Let do nebe aneb Fata morgana. Premiéry autorské inscenace Arnošta Goldflama jsou na programu 4. a 6. března. „V této bláznivé době při mně stůj, zpívá se v jedné písni. A když je to tak, pak taky občas děláme bláznivé věci. A tak jsem se rozhodl připravit scénář z mých oblíbených autorů K. Poláčka, I. Wernische, D. Charmse a též z jedné mé aktovky. Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také tam bude malá opera, několik písni i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice. Doufám, že to bude herce a herečky bavit a potažmo hlavně diváky,“ říká před premiérou inscenace Let do nebe aneb Fata morgana její autor a režisér Arnošt Goldflam. Oceňovaný režisér, herec, dramatik, pedagog a také spisovatel Arnošt Goldflam v Ypsilonce

poprvé inscenoval už v roce 1986, kdy spolu se Zdeňkem Hořínkem připravil Dostojevského Krokodýla. Pár let na to (1997) následovala dramatinizace textu Edmondo De Amicise Srdce. Režiroval také hry Babička se vrací, Proměna aneb Řehoř už toho má dost, Vratká prkna a nyní novinku Let do nebe aneb Fata morgana.

Tipy na víkend: Líbánky skončily, ukážou v neděli herci

Datum vydání: 11.02.2022 | Zdroj: Mladá fronta DNES | Strana: 12 | Autor: (rob) | Téma: Studio Ypsilon | Vytlačeno: 96 663 | Prodáno: 83 136 | Čtenost: 439 555 | Vydavatel: Mafra, a.s. | Rubrika: Střední Čechy AVE: 183 006,61 Kč | Periodicita: deník

Ypsilonka připomene požár divadla

V kolínském městském divadle uvede dnes od 19 hodin Studio Ypsilon komedii Národní tragédie aneb Překrásný nadhasič pražský. Hudební retrospektiva připomínající 55 let od první inscenace a 56 let od založení legendární Ypsilonky je zároveň věnovaná 30. výročí sametové revoluce. Příběh je inspirovaný skutečnou událostí – požárem Národního divadla. Vypráví o hrdinovi, jehož vlastní pohřeb se stal příčinou fatálního zpoždění pražských hasičů, kvůli němuž lehlo v roce 1881 Národní divadlo popelem.

Goldflam zkouší v Ypsilonce Let do nebe

Datum vydání: 17.02.2022 | Zdroj: Právo | Strana: 19 | Téma: Studio Ypsilon | Autor: (rh) | Vytlačeno: 79 895 | Prodáno: 51 615 | Čtenost: 172 094 | Vydavatel: Borgis, a.s., | Rubrika: Kultura | Periodicita: deník IAVE: 28 036,99 Kč

„Když jsme s HaDivadlem hrávali v Praze na Chmelnici, chodil na nás taky Honza Schmid a Zdeněk Hořínek. Viděli nějaké představení, které se jim zamlouvalo, a tak mě oslovili, jestli bych tady nechtěl něco dělat. A já jsem byl samozřejmě nadšen, protože Ypsilonka bylo jedno z divadel, ke kterým člověk jako mladý vzhlížel, a tak jsem hned řekl, že ano. No a od té doby jednou za čas tady hostuju,“ vzpomíná na zrod své spolupráce s legendární scénou Goldflam. V inscenaci jeho hry Let do nebe se na jevišti objeví Pavel Nový, Oldřich Navrátil či třeba Petr Vršek, Paulína Labudová, Jiřina Vacková a další herci souboru.

Let do nebe aneb Fata morgana

Datum vydání: 02.03.2022 | Zdroj: Mladá fronta DNES | Strana: 11 | Vytlačeno: 96 663 | Prodáno: 83 136 | Datum importu: 02.03.2022 | 02:17 | Čtenost: 439 555 | Rubrika: Kultura | Periodicita: deník | AVE: 18 509,43 Kč | Země: Česko | GRP: 4,88

Své oblíbené autory Karla Poláčka, Ivana Wernische, Daniila Charmse, ale i vlastní aktovku využil Arnošt Goldflam při práci na svém novém autorském kusu. „Jsou to věci vesměs žertovné, hravé, trochu bizarní, s lehkým podtónem smutku. Také tam bude malá opera, několik písni i hudební podkresy. Živá hudba i zpěv, herecké exhibice,“ láká sám režisér na hravou novinku, kde se objeví Pavel Nový, Oldřich Navrátil či třeba Petr Vršek. „Nekorektní kus do nekorektní doby“ uvede pražská Ypsilonka v premiérách 4. a 6. března.

PAVEL NOVÝ: Neodbytný jako stáří

Datum vydání: 08.03.2022 | Zdroj: Divadelní noviny | Strana: 8 | Autor: JIŘÍ LANDA | Téma: Studio Ypsilon | Vytlačeno: 2 000 | Vydavatel: Společnost pro Divadelní noviny o.s. | Periodicita: čtrnáctideník | Rubrika: Rozhovor IAVE: 49 419,52 Kč

Studiu Ypsilon jste věrný přes třicet let. Vzpomenete si, kdy jste se s ním začal sbližovat?

První setkání s Ypsilonkou mě doslova očarovalo. Československý svaz dramatických umělců pořádá pod záštitou soudružky Švorcové Festival divadelního mládí v Prešově, na kterém Divadlo Vítězslava Nezvala Karlovy Vary, kde jsem měl právě angažmá, hostovalo s inscenací Scherhaufervy hry 11 dní křižníku Kníže Potěmkin v režii Zdeňka Pospíšila. A právě tam jsem jednoho rána viděl Ypsilonku hrát na ulici nějakou féerii o Michelangelovi. Pouliční divadlo se vším všudy, skvělá podívaná. Večer pak uvedli Schmidovu hru Třináct vůní (Z deníku žákyně), kterou režíroval Evald Schorm, tedy klasické kukátkové divadlo. Fascinovalo mě jejich velké rozpětí, a tak jsem se rozhodl, že chci v Ypsilonce hrát. Nelenil jsem, zašel za Schmidem do tamního divadelního klubu a požádal ho o angažmá. Nevzal mě. Asi deset let jsem se pak do Ypsilonky pravidelně dobýval. Vždy tak jednou dvakrát za rok, možná i víckrát jsem tam zašel a optal se Schmidu, jestli už mě vezme. Byl jsem neodbytný jako stáří.

Studio Ypsilon pokřtilo knihu Ypsilonka přítomnosti aneb Divadlo vzájemnosti

Datum vydání: 18.03.2022 | Zdroj: divadlo.cz | Autor: Dominika Kučinská | Téma: Studio Ypsilon, Jan Schmid | Originál: URL | AVE: 5 000,00 Kč

Pozoruhodná fotografická kniha Ypsilonka přítomnosti aneb Divadlo vzájemnosti, mapující nedávno uplynulé pětiletí legendární pražské scény, se po odkladech způsobených covidovou pandemií dočkala slavnostního křtu. Na ten navázalo kmenové představení Spálená 16, jež obrazově celou knihu uzavírá. Křtilo se vesele, ve čtvrtek 17. března, s vyprávěním, živou hudbou a zpěvem v rytmu swingu. Úvodního slova se ujal ředitel Ypsilonky Jan Schmid, k hostům dále promluvil Jan Dvořák, který se spolu s Janem Jiráňem a Jiřím Lábusem ujal také role kmotra. Kniha, jejíž celý název zní Ypsilonka přítomnosti aneb Divadlo vzájemnosti, s přesahem do minulosti, aby nám budoucnost neutekla, navazuje na předchozí výpravnou publikaci Cesta Ypsilon. Ta historii Ypsilonky chronologicky představila v celkem 119 titulech, jež toto divadlo uvedlo od svého počátku až do roku 2014. Nová kniha jedinečným způsobem shrnuje především dění let 2015 až 2019, s pokračujícím číslováním dalších nových inscenací. Úvodní zasvěcující text zakladatele Studia Ypsilon Jana Schmidu se soustřeďuje zejména, kromě malého odkazu na minulost této scény, na pět posledních let etapy Divadlo vzájemnosti. Historický kontext a přehledné uvedení i do předchozích vývojových období divadla – od počátečního Třesku (1963 až 1968) přes etapy Divadlo svět (1969 až 1974), Divadlo člověk (1974 až 1988) a Divadlo souvislosti (1989 až 2014) – nabízí závěrečná shrnující studie Historie Studia Ypsilon v kostce od Evy Kulové (i v anglické verzi). Autorem většiny fotografií je Jiří Kottas. Vydání knihy o 216 stranách předcházela dlouhá a pečlivá příprava a její dokončení zpomalily události spojené s pandemií covidu-19.

DĚLAT DIVADLO JINAK. OSUDY ZAKLADATELE YPSILONKY

Datum vydání: 11.04.2022 | Zdroj: Týdeník Rozhlas | Strana: 10 | Autor: Alena Zemančíková | Téma: Studio Ypsilon, Jan Schmid | Vytiskeno: 6 000 | Vydavatel: Radioservis, a. s. | Rubrika: Naladte si | AVE: 28 925,15 Kč

Vyprávění o dětství v myslivně v jižních Čechách, o dospívání v Jizerských horách, o Sklářském učilišti i o studiu na Vysoké škole umělecko-průmyslové, o angažmá v Severočeském loutkovém divadle v Liberci a samozřejmě o legendě jménem Ypsilonka. To jsou vltavské osudy divadelníka a výtvarníka Jana Schmidu.

Slavné narozeniny a my

Datum vydání: 03.05.2022 | Zdroj: informuji.cz | Autor: Spotify Informuji | Téma: Studio Ypsilon | Datum importu: 03.05.2022 14:50 | Celková návštěvnost: 876 321, RU / měsíc: 763 514, RU / den: 42 365 | Vydavatel: Informuji s.r.o. | Země: Česko | AVE: 15 000,00 Kč | GRP: 0,47

Benny Goodman, Irving Berlin, Fred Astaire a jiní velikáni zazní v podání Jakuba Šafra a jeho Tria, Jitky Vrbové, Dáji Šimíčkové, Jiřího Korna, Ondřeje Havelky, Jiřího Štědrone, Jaroslavy Kretschmerové, Jana Jiráňe, Miroslava Koříňka, Tomáše Víška a dalších vynikajících hudebníků. Večerem provedou hudební publicista Aleš Benda, Jan Jiráň a režisér Jan Schmid. Přijďte na oslavu, která se už nebude opakovat. Sláva květnovým!

Host Lucie Výborné – Roman Janál

Datum vydání: 24.05.2022 | Zdroj: ČRo Radiožurnál | Zpráva: 1 | Datum importu: 24.05.2022 11:29 | Poslechovost pořadu: 306 273 | Pořad: 09:05 Host Lucie Výborné | Téma: Studio Ypsilon, Roman Janál | AVE: 1 954 806,00 Kč | Země: Česko | GRP: 3,40 | Provozovatel: Český rozhlas

Rusalka z Ypsilonky svůj původ nezapřela a povolala hajného z Jablonce

Datum vydání: 07.06.2022 | Zdroj: nasejablonecko.cz | Autor: Archiv Městského divadla Jablonec nad Nisou | Téma: Studio Ypsilon | Datum importu: 07.06.2022 20:59, RU / měsíc: 36 536, RU / den: 2 752 | Vydavatel: Naše Jablonecko, s.r.o. | Země: Česko | Rubrika: Divadla | AVE: 1 500,00 Kč, GRP: 0,03

Kdo by neznal veleznámou operu Antonína Dvořáka Rusalka. Ta se dočkala mnoha světových zpracování, objevuje se v nejznámějších operních dómeh po celém světě a uchvátí i filmaře. Tentokrát se ovšem na prknech jabloneckého divadla objevila Rusalka z Ypsilonky. Respektive, jednalo se o ypsilonskou travestie slavné opery s názvem Rusalka nejen podle Dvořáka, aneb Kdo je stará Háta?

Divadelní tipy 32. týden

Datum vydání: 31.07.2022 | Zdroj: scena.cz | Datum importu: 01.08.2022 00:44 | RU / den: 15 000 | Vydavatel: scena.cz | Země: Česko | AVE: 14 000,00 Kč IGRP: 0,17 | Originál: URL

Prodaná nevěsta aneb Pojď domů, ona brečí.

Národní opera trochu jinak. Kulturní inscenace Studia Ypsilon (2015). Hrají: M. Eben, J. Kretschmerová, J. Lábus, J. Synková, J. Jiráň, M. Kořínek, P. Vacek, P. Vršek a další. Divadelní režie J. Schmid. Kamera D. Marek. Televizní režie A. Kisil. Slavná opera Bedřicha Smetany na libreto Karla Sabiny, jak ji hraje venkovský soubor, kterému se do toho ovšem sem tam připele Jakobín Antonína Dvořáka, a hlavně situace ze života členů tohoto souboru. Vysílání: 8.8., 20.15 hod., ČT art

Na čerstvé vlně aneb s Ypsilonkou stále nejdál dojdeš

Datum vydání: 05.09.2022 | Zdroj: svethospodarstvi.cz | Vydavatel: SH media, spol. s r.o. | Rubrika: ČTK Protext | Téma: Studio Ypsilon | AVE: 1 500,00 Kč | Originál: URL

Zvesela a s hudbou v zádech se do nové SEZONY 2022/23 chystá Studio Ypsilon vstoupit v pondělí 12. září ve 12:00 hodin. Jako již tradičně se v pravé poledne rozezní živou hudbou a zpěvem v podání herců Ypsilonky pasáž funkcionalistického paláce Olympic, už neodmyslitelně spjatého s legendární pražskou scénou, která si bude po celé příští dva roky připomínat neuvěřitelných ŠEDESÁT LET. Zatímco v roce 2023 uplyne právě tolik let od vlastního založení Studia Ypsilon, které vzniklo v roce 1963 v Liberci, v následujícím roce 2024 budou šedesátiny vztaženy k výročí uvedení první inscenace Encyklopedické heslo XX. století, která měla premiéru v únoru 1964. Prvním představením nadcházející sezony bude kmenová inscenace Spálená 16, objevně odkrývající genius loci celé ulice a zvláště jednoho domu, který se Ypsilonce a jejím věrným divákům už dávno stal domovem.

Poctěný Jan Schmid

Datum vydání: 31.10.2022 | Zdroj: divadelni-noviny.cz | Datum importu: 31.10.2022 23:25 | RU / den: 25 000 | Téma: Studio Ypsilon, Jan Schmid | Vydavatel: divadelni-noviny.cz | Země: Česko | AVE: 5 000,00 Kč | GRP: 0,28

Principál Studia Ypsilon Jan Schmid spolu s dalšími osobnostmi převzal 20. října 2022 v Oblastní galerii v Liberci z rukou Martina Půty Poctu hejtmána Libereckého kraje. Získávají ji lidé, kteří svou činností vtiskli nesmazatelnou stopu do historie regionu – a takovou Ypsilonka v Liberci zanechala. Za nemocného oslavence cenu převzala a jeho vzkaz přečetla Jana Kopecká: Je to pocta. Vždyť liberecká léta byla tím nejkrásnějším a zřejmě i nejdůležitějším časem v mém životě, samotné místo, město, hory, čarovný kraj, lidé, ale co hlavně: to divadlo. Že se mi podařilo z lásky, ale i z dobové nutnosti založit divadlo, které umělo komunikovat – přes veškeré omezení a zákazy – s veřejností natolik svobodně skrze metaforickou řeč a autenticitu jednání. Což dokonce mohlo tenkrát proměňovat i samotné divadlo k dalším jeho výrazovým možnostem a hlavně k životu. To vše začalo právě tady v Liberci. Děkuji, jsem dojat.

DIVADLO: Jan Schmid z Ypsilonky ještě poslední slovo neřekl

Datum vydání: 09.11.2022 | Zdroj: neviditelnypes.cz | Autor: Ivo Fencel, Neviditelný pes, Datum importu: 09.11.2022 00:22 | RU / měsíc: 243 470, RU / den: 18 339 | Téma: Studio Ypsilon, Jan Schmid | Vydavatel: O. NEFF s.r.o. | Země: Česko | Rubrika: Kultura | AVE: 5 000,00 Kč | GRP: 0,20

Možná znáte Jana Schmidu (*1936) jako milovníka knih z televizní Literární revue 333. Jinak je herec a režisér, profesor na DAMU, principál legendárního divadla Ypsilon, které sám založil (1963). Napsal i nějakých patnáct knih a přiřadil k nim v poslední dekádě i Epištoly v kapitolkách (2012) a skutečně objemný svazek Improvizace, náhoda a jiné vyhlídky (2018). Titul této publikace je pro Jana Schmidu víc než příznačný a improvizaci nad prkny, které znamenají svět, vysvětluje jako způsob myšlení a orientace v prostoru; protože jen tento přístup dává životu pravý smysl.

Ypsilonka oslaví šedesátiny!

Datum vydání: 24.11.2022 | Zdroj: Jedna | Strana: 26 | Téma: Studio Ypsilon | Datum importu: 24.11.2022 02:23 | Rubrika: Jubileum | Země: Česko

Studio Ypsilon, familiárně zvané Ypsilonka, je přední divadelní scénou sídlící v centru Prahy. Brzy se dočká šedesátí let své existence, přesto jakoby nestárlo. Zajisté i díky své osobité poetice a stylu, pro které je dnes oblíbené všemi generacemi. Ypsilonka vznikla roku 1963 jako nezávislá experimentální skupina v Liberci, o patnáct let později se přesunula do Prahy, odkdy ji najdeme v pasáži Olympic ve Spálené 16. Divadlem od počátku procházely významné osobnosti jako Jana Synková, Luděk Sobota, Jiří Wimmer, Oldřich Kaiser, Ondřej Havelka, Miroslav Vladyka, Lenka Termerová, Jiří Schmitzer, Jitka

Schneiderová, Jiří Havelka a mnoho dalších. V čele Studia Ypsilon stojí jeho zakladatel Jan Schmid, dosud leader souboru a kmenový režisér. V současné době se můžete v Ypsilonu potkat s předními umělci české kulturní scény, mezi které mimo jiné patří Jiří Lábus, Martin Dejdar, Jaroslava Křetšmerová, Petr Vršek, Jan Jiráň, Petr Vacek, Markéta Častváj Plánková, Ondřej Ruml, Jitka Zelenková, Jiří Korn nebo Jan Onder. K oblíbeným titulům v repertoáru zaručeně patří jeden z novějších ypsilonkovských počinů, a to Spálená 16, představení s více než pětadvaceti účinkujícími, což je snad největší počet v historii divadla. Inscenace odkrývá tajemný genius loci Spálené ulice, ve které Ypsilonka už dlouhou dobu sídlí. Představení je svým způsobem procházkou celou ulicí, během níž diváci poznají řadu zajímavých míst a domů, kterých by si jinak možná ani nevšimli. Inscenace je navíc doplněna i o filmové dotáčky, což jí přidává na životnosti a originalitě. V představení vystupují postavy skutečné i bájně, zachyceny jsou třeba i reálné vzpomínky herců na 17. listopad 1989, kdy se v Ypsilonce hrála Kafkova Amerika, při níž Jana Synková s Jiřím Lábusem vyběhali na Národní, těsně sousedící se Spálenou, a jednou se dokonce málem nestihli vrátit na svůj výstup včas. V březnu měla premiéru zatím nejnovější hra Arnošta Goldflama, kterou je Let do nebe aneb Fata morgana. Nenechte si ujít toto absurdní crazy představení, místy možná „neslušné“ a kruté, zároveň však něžné a poetické. Originální počín. Nejen milovníci

Shakespeara pak jistě ocení osobitou adaptací nehranější komedie všech dob, v Ypsilonce přejmenované na Sen noci svatojánské, jak se nám zdá. Naočkujete se při ní láskou a ještě se skvěle pobavíte. Z plánovaných premiér Studia Ypsilon je zatím nejbližší pohádka pro malé i velké Až opadá listí z dubu, příběh vybraný z knihy Jana Wericha Fimfárum. Premiéra se koná již 2. prosince.

Až opadá listí z dubu v Ypsilonce

Datum vydání: 26.12.2022 | Zdroj: casopisczechindustry.cz | Datum importu: 26.12.2022 22:25 | RU / měsíc: 34 710, RU / den: 2 314 | Autor: Jaromír a Věra Hamploví | Vydavatel: casopisczechindustry.cz | Země: Česko | AVE: 2 500,00 Kč | GRP: 0,03

První premiérou sezony 2022/23 byla ve Studiu Ypsilon na začátku prosince inscenace pro celou rodinu Až opadá listí z dubu. Komedialní příběh z oblíbené knihy Jana Wericha Fimfárum upravil pro divadlo i režisoval Jan Večeřa. Kniha pohádek pro malé i velké děti vyšla v nakladatelství Československý spisovatel v roce 1960. Tehdy vycházely knihy ve čtvrtkách a stály se na ně fronty. Na tuto knihu jsem stál dokonce v Československém spisovatelství na Národní třídě dvakrát. Jednou na vlastní nákup knihy a podruhé na podpisy autora Jana Wericha a ilustrátora Jiřího Trnky. Děj hry Příběh o tom, jak si sedlák Čupera musel projít peklem při cestě za „nepitím“. Jak je ve Werichově díle zvykem, hrdinovu nápravu sledujeme s laskavým pohledem, nadhledem a smyslem pro humor. A jak je v Ypsilonce zvykem hodně se při tom muzicíruje. Sedlák Čupera hodně pil až propil krávy, koně, zadlužil statek. Měl hezkou ženu Julinku, která mu kolikrát říkala, aby se rozhodl mezi ní a kořalkou. Nic nepomáhalo. Až potkal čerta, který slíbil pomoc, ale ne zadarmo. Čupera nabídl půl úrody, čert ale znal pohádku, jak si sedlák vzal z obilí vrchní polovinu a z brambor a řepy si vzal spodní polovinu a čertovi dal vrchní polovinu – nať. Tak se upsal, že dá to, o čem neví, že je doma. Čert si pro upsané přijede na prapodivném tvor, ale Čupera přijede ještě na podivnější žebračce Pompadúrce, která je pomazaná medem a vyválená v peří. Tím se jeho závazek ruší. Čupera ale po čase zase všechno propil. Znovu požádá čerta, aby ho odnačil pít. Projde peklem a upíše svou duši čertu. Navrhne atsi čert přijde pro duši až opadá listí z dubu. To ale opadá až vpučí na jaře nové. Čert ze zlosti listí rval, a tak jsou dubové listy odobané. Herci a tvůrci V hlavní roli Čupery je výborný Miroslav Novotný, jeho ženu Julinku dobře ztvárnila Veronika Soumarová. Lenka Š. Loubalová se velmi dobře zhostila své dvojrole vypravěčka a hostinské. Pompadúrku skvěle zahrála Renáta Rychlá. Své dvojrole velmi dobře zahráli i Kryštof Mende-čert-1. soused a Jan Bradáč-Eda pamatovák a 2. soused. Jak je v Ypsilonce zvykem hodně se muzicíruje, hudba Jana Bradáče hezky podbarvuje celé představení. Povedené jsou i kostýmy a scéna Ondřeje Zichy. Výborná inscenace, která potěší svým laskavým pohledem a humorem nejen malé diváky ale i jejich rodiče.

OHLASY DIVÁKŮ (VÝBĚR Z FACEBOOKU)

TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ ČT

Během roku 2022 bylo Českou televizí odvysíláno vícero pořadů spjatých se Studiem Ypsilon. Kromě už připomenutého odvysílání záznamu inscenace **Sežeňte Mozarta!** 31. října, byl 7. 5. na ČT art odvysílán např. také záznam slavnostního večera **Kdo nevěří, ať tam běží**, který se konal u příležitosti půlkulatých narozenin Jana Schmida v červnu 2021, anebo 8. 8. rovněž na Čt art záznam kultovní inscenace **Prodaná nevěsta**.

JIŘÍ LÁBUS NA OBÁLCE REFLEXU

1. září se objevil Jiří Lábus na titulní straně nového čísla časopisu Reflex č. 35, kde jsme si v rozhovoru s ním přečetli: „Jsem unavený pokaždý, když jdu do divadla, to si říkám, radši bych byl doma nebo v hospodě. Ale když pak do té Spálené ulice přijedu a začnu hrát, nastane taková proměna a přívál energie, že tomu sám nevěřím ani nerozumím.“ Letos v září to bylo padesát let, co Jiří Lábus hraje ve Studiu Ypsilon, kam nastoupil do svého prvního a jediného angažmá v září 1972.

VÁNOČNÍ VEČERY ŽIVĚ I NA DRAMOXU

Vánoční večery jsme v roce 2022 živě odehráli celkem čtyřikrát. A protože v tomto roce oslavily padesátiny a v divadle bývají pravidelně každý rok už hodně dopředu vyprodány, rozhodli jsme se také diváky, na které se třeba opět nedostalo, potěšit ypsilonovými Vánoce online. Od první adventní neděle 27. 11. 2022 do Tří králů 6. 1. 2023 byl na největší streamovací platformě s divadelními představeními Dramox k vidění záznam streamu *Vánoční večery živě z Ypsilonky*, který se odvážně uskutečnil čtvrtou adventní nedělí 20. 12. 2020, když se v době pandemie covidu-19 skoro nehrálo a Studio Ypsilon zůstalo po většinu času stejně jako ostatní divadla zavřené.

Studio Ypsilon
12. 12. 2022 · 🌐

🎄 Momentky z letos prvních Vánočních večerů 8. 12. 2022, na kterých byla hostem úžasná Zuzana Kronerová. Nálada byla skvělá, kapr výborný, už se těšíme na příště! 🐟

Foto: D. Dostál

83 83 1 2

Studio Ypsilon
21. 12. 2022 · 🌐

🎄 Přišlo nám z Trenčína...

"Vo štvrtok sme boli súčasťou jedného nádherného večera s nónšalantnou atmosférou, akú vie vyčaríť len Ypsilonka. Ypsilonka, to je tak šťastné zoskupenie ľudí s pozitívnu energiou a človečnosťou, že divák sa na predstavení cíti ako na návštevu u starých známych. Poďakujte sa prosím za našu trenčiansku skupinu páňovi profesorovi Schmidovi, páňovi Lábusovi, mladším i starším členkám a členom Ypsilon studia, za neskutočnú dávku energie, ktorá hreje na duši nielen počas vykurovacej sezóny. Táto "Energia Ypsilon" nepodlieha turbulenciám na trhu, je závislá len na priazni divákov a preto je to obnoviteľný, a trvalo udržateľný zdroj pozitívnej energie. Prajem všetkým distribútorom tejto Ypsilon energie priateľstvá, viadne Vianoce a nech je pre Vás jubilejný rok 2023 plný trvalo udržateľnej inšpirácie." :-)

Za trenčiansky fan klub
Eva Eliášová

Děkujeme za tak krásná a milá slova! ❤️

Fotografie z Vánočních večerů 15. 12.: Dušan Dostál

Studio Ypsilon
27. 12. 2022 · 🌐

🌟 Ještě jedno malé ohlédnutí za letos posledními dvěma Vánočními večery z 20. a 22. 12. 2022. Krásná atmosféra, radost, veselí i rozjímání. Pro všechny zážitek z opravdové pospolitosti, na který se jen tak nezapomíná. 🥰

Foto: Dušan Dostál

84 84 2 3

Studio Ypsilon
11. 12. 2022 · 🌐

VÁNOČNÍ SOUTĚŽ 🎁🎁🎁

Překvapení! Na 3. adventní neděli vyhlášíme soutěž o měsíční vouchery na Dramox!

Tento lákavý dárek pod stromeček můžete získat, odpovíte-li správně na otázku: ... Zobrazit další

Vánoční večery živě z Ypsilonky
Studio Ypsilon

43 43 47 1

Studio Ypsilon
11. 12. 2022 · 🌐

VÁNOČNÍ SOUTĚŽ 🎁🎁🎁

Překvapení! Na 3. adventní neděli vyhlášíme soutěž o měsíční vouchery na Dramox!

Tento lákavý dárek pod stromeček můžete získat, odpovíte-li správně na otázku:

🎄 KDY BYLA PREMIÉRA PRVNÍCH VÁNOČNÍCH VEČERŮ? 🎄

a) 1972
b) 1993
c) 1964

Své odpovědi pište do komentářů do dnešní půlnoci, zítra vylosujeme 3 vítěze. 🥰

Kdo navíc připiše osobní vzpomínku na některý z Vánočních večerů v Ypsilonce, bude zvlášť odměněn!

Přejeme krásný a poklidný advent všem! 🎄

Krtek Kalhotka
Zapomněla jsem připsat komentář, takže znova:
1972
Přestože už víc jak 40 let žiju v Kanadě, Vánoční večery jsem viděla nejmní!!! 10x. (Tak jako každé jiné představení Ypsilonky.)
Vždycky vzpomínám na kapra Petra Popelky a jednou jsem i kapra ochutnala! Nezapomenutelnými zážitky pro mě zůstávají například konflikty při mši mezi Jirkou Lábusem a Oldřichem Kaiserem.
Fandím ti Ypsilonko, jen tak dál!

3 měs. To se mi líbí Odpovědět

Jaroslava Matysova
1972
Se synem chodíme už několik let pravidelně. Až na covid období online to není ta atmosféra na živo, letos jsem hledala vstupenky a už se moc těším. možná zas ochutnáme kapříka 🐟❤️🎄

3 měs. To se mi líbí Odpovědět

Klára Ludvíčková
72-zrovna ten rok v prosinci jsem se narodila. 🥰 Několik Vánočních večerů jsem zažila - vždy mne mrzelo, že se na mne nedostal kapr- jinak jsem si je moc užila !!!

3 měs. To se mi líbí Odpovědět 1

Milan Baláz
a) 1972

3 měs. To se mi líbí Odpovědět 1

Ludmila Vilimová
a) 1972 Smát se s Jiřím Lábusem, vánoční atmosféra, kapr.

Miroslav Kasan
a) 1972
To mi bylo devět a neměl jsem o tom ani tušení. O mnoho let později jsem ale měl coby zvukař Ypsilonky možnost být osobně u toho a moc rád na to vzpomínám. ❤️ To k nám ještě chodil Mistr Josef Kemr, který se se svou violou stával členem orchestru při Paschových vánoční mši. Na živý podkrkonošský betlém divák jen tak nezapomene. A příprava vánočního kapra na jevišti přímo před diváky nemá na našich divadelních scénách obdoby. Mimochodem, až o další léta později, kdy jsem se naučil připravit kapra tak, aby v ... Zobrazit další

3 měs. To se mi líbí Odpovědět

2

Studio Ypsilon

Dramox
27. 11. 2022 · 🌐

S první adventní nedělí pro vás máme první dárek! Zapomeňte na chvíli na předvánoční shon a nalaďte se do pohodové nálady s Jiřím Lábu. ... Zobrazit další

153 153 1 15

GRATULACE

Během roku jsme ze srdce a rádi společně s diváky a fanoušky poblahopřáli ke kulatým a půlkulatým narozeninám několika členům a stálým hostům Studia Ypsilon. Mezi nimi byli například:

Studio Ypsilon
2. 2. 2022

Gratuluje Janu Jiráňovi k narozeninám! Krásné půlkulaté narozeniny dnes slaví Jan Jiráň, v Ypsilonce spjatý hlavně s rolí geniální... Zobrazit víc

361

41 komentářů • 3 sdílení

Studio Ypsilon
13. 2. 2022

Gratuluje! Krásné kulaté narozeniny dnes slaví Lenka Šebek Loubalová, kterou v Ypsilonce vidíte v... Zobrazit víc

67

2 komentáře

Studio Ypsilon
16. 3. 2022

MIROSLAV MELENA 85 Právě dnes 16. března si připomínáme nedožitě 85. narozeniny kmenového scénografa Yp... Zobrazit víc

50

2 komentáře • 3 sdílení

Studio Ypsilon
17. 4. 2022

Všechno nejlepší "jezince" Zuzaně Kronerové k dnešním kulatým narozeninám a totéž i další "jezince" Janě Synkové, která nekulaté narozeniny slaví hned zítra, přeje z celého srdce celá Ypsilonka.

100

6 komentářů • 1 sdílení

Studio Ypsilon
17. 5. 2022

Kdopak má dnes narozeniny? Přece JIŘÍ KORN, kterému můžete popřát nejen dnes 17. května, ale osobně přímo v Ypsilonce také na imp... Zobrazit víc

225

11 komentářů • 7 sdílení

Studio Ypsilon
23. 5. 2022

Gratuluje dalšímu květnovému zrozenci JIŘIMU ŠTĚDRŮNOVI, který dnes 23. 5. slaví krásné kulaté narozeniny. Kdo jste si stihli zav... Zobrazit víc

454

32 komentářů • 15 sdílení

Studio Ypsilon
30. 5. 2022

Půlkulaté narozeniny dnes slaví známý český pianista Tomáš Víšek, který je léta naším milým stálým hostem už ve dvou inscenacích... Zobrazit víc

90

1 komentář • 2 sdílení

Studio Ypsilon
19. 9. 2022

Gratuluje! Dnes má narozeniny BARBORA SKOČDOPOLOVÁ, která slaví kulatiny, ale podle toho, j... Zobrazit další

30

30

PF 2023

Studio Ypsilon
30. prosinec 2022

PF 2023

147

13 komentářů • 5 sdílení

Miroslav Kasan
Přeji vám hodně zdraví a štěstí do nového roku! S humorem, Ypsilonce tak vlastním, ho zvládneme snadněji.

10 T To se mi líbí Odpovědět

Daniela Chytráková
Hlavně zdraví všem

10 T To se mi líbí Odpovědět 1

Miloslava Strnadová
Přeji vám všem hodně radosti do nového roku vaší činností a krásné oslavy.

10 T To se mi líbí Odpovědět 1

Jana Remková

10 T To se mi líbí Odpovědět 1

Regina Vrubelová
Přeji vám zdraví a parádní jízdu rokem 2023.

10 T To se mi líbí Odpovědět

Přední fanoušek
Ilona Krejčí

10 T To se mi líbí Odpovědět

10 T To se mi líbí Odpovědět

10 T To se mi líbí Odpovědět

10 T To se mi líbí Odpovědět

10 T To se mi líbí Odpovědět

10 T To se mi líbí Odpovědět

OCENĚNÍ

Jan Schmid obdržel ocenění Pocta hejtmána Libereckého kraje za celoživotní přínos v oblasti divadelního umění.

Předání hejtmanského dukátu z rukou Martina Půty se konalo ve čtvrtek 20. října 2022 v Oblastní galerii Liberec. K ceně se Jan Schmid vyjádřil slovy: „*Je to pocta. Vždyť liberecká léta byla tím nejkrásnějším a zřejmě i nejdůležitějším časem v mém životě, samotné místo, město, hory, čarovný kraj, lidé, ale co hlavně: to divadlo. Že se mi podařilo z lásky, ale i z dobové nutnosti založit divadlo, které umělo komunikovat – přes veškeré omezení a zákazy – s veřejností natolik svobodně skrze metaforickou řeč a autenticitu jednání. Což dokonce mohlo tenkrát proměňovat i samotné divadlo k dalším jeho výrazovým možnostem a hlavně k životu. To vše začalo právě tady v Liberci. Děkuji, jsem dojat.*“

24. 10. 2022

Gratulujeme JANU SCHMIDOVÍ k ocenění Pocta hejtmána Libereckého kraje (Liberecký kraj).

Předání hejtmanského dukátu z rukou... Zobrazit další

Richard Biegel a 165 dalších

166

5

4

Pocta hejtmána Libereckého kraje pro Jana Schmidu očima Jany Kopecké

20. 10. 2022 byl Jan Schmid, zakladatel, umělecký šéf a ředitel Studia Ypsilon, oceněn spolu s dalšími skvělými osobnostmi mužů a žen různých oborů, kteří svou činností vtiskli nesmazatelnou stopu do historie regionu, Poctou hejtmána Libereckého kraje.

Cenu jsem z důvodu jeho aktuální zdravotní indispozice přebírala v Liberci já a tento okamžik ve mně probudil amalgám vzpomínek.

Narodila jsem se ve stejném roce jako Ypsilonka. Její první krůčky a hledání jsem trávila v pražských jeslích a školce, zatímco moje maminka Jana Synková ještě studovala DAMU. Její umělecký kurs na sever pak zásadně ovlivnil i můj život. Moje nejstarší vzpomínka na Liberec má v mé paměti navždy podobu strašidelných železných oblud dunících na kočících hlavách, jak se 21. srpna 1968 za ranního rozbřesku valí Zhořeleckou ulicí. Chodník před hereckou ubytovnou byl plný zděšených dospělých v pyžamech a já ve svých pěti letech zpanikařila, že jsem ztratila maminku. Natrvalo jsem přišla do Liberce až o 3 roky později, ale následující léta byla pro mne z odstupu let nejdůležitějším obdobím mého života. Dospívala jsem doslova v zákulisí Ypsilonky, kterou v Liberci každý znal, a zároveň jako každý v tomto věku jsem si vytvářela svoji vlastní identitu. Dýchala jsem vzduch prosycený barvami a naivními liniemi ypsilonkovských plakátů, nezaměnitelnou vůní zkušeben a jeviště, zvláštní pospolitosti a soužití celého ansámblu divadla od herců po techniku, i hmatatelného souznění večerního jeviště a hlediště, v němž diváci spoluvytvářeli divadelní zážitek svým zájmem a porozuměním pro nevšední metaforický jazyk tohoto divadla. V době přituhující normalizace, kdy se hroutily životy a ideály, byla adresa Moskevská 18 bránou do naděje, úlevy a víry, že se Sovětským svazem to nemůže být na věčné časy, protože živá skutečnost je jiná, v humoru se skrývá pravda a všechno je vždycky trochu jinak. Divadlo se každý večer otřásalo smíchy, bavili se diváci i herci, ale domů se vraceli s hřejivým pocitem, že v tom šedivém světě totality se aspoň na chvíli nadechli v prostoru, kde lze vést svobodný dialog o skutečně důležitých věcech a tématech, ať už to byl Michelangelo nebo Hašek... nebo Večery na přidanou.

Ypsilonka vytvořila ostrůvek svobodného komedianství ve městě, jehož charakter v mnohém tvoří okolní hory i složitá poválečná historie. Ve městě, kde si normalizační moc po 1968 obzvlášť hlídala jakékoliv projevy občanské svobody. Hory však rodí lidi tvrdé a paličaté, s vysokou schopností přežít. V libereckém ateliéru Karla Hubáčka se zrodil projekt vrcholného díla architektury a techniky, které bylo vyznamenáno Cenou Augusta Perreta Mezinárodní unie architektů, a navzdory době, která utlumovala vše hravé a lehké, už v 70. letech stál nad Liberem originální televizní vysílač jako dílo nespoutané kreativity, vynalézavosti a zároveň pokory ke svému okolí. V Liberci žily další skvělé osobnosti a spousta svobodných lidí, kteří hledali svou pravdu a útěchu v horách a činnostech, ve kterých nacházeli pro sebe smysl navzdory režimu.

Liberečtí diváci Ypsilonce porozuměli a nebyl večer, kdy by nebylo vyprodáno. V tom jsem vyrostla a považovala jsem to za normální. Tak to má být. Svou identitu jsem prožívala v srdci dalšího libereckého fenoménu, v pěveckém sboru Severáček, v náruči osobností, které pro mne stejně jako pro každého, kdo touto školou prošel, znamenaly kromě nezapomenutelných prožitků zpěvu a života sboru doživotní vzor zejména v přístupu k práci, umění a životu vůbec. Byla jsem liberecký patriot a jsem jím dodnes. Našla jsem tam sestru, narodil se tam můj bratr.

Ypsilonka se koncem 70. let přestěhovala do Prahy a zanedlouho se tam přesunul i můj život. Teprve v hlavním městě, kde jsem se vlastně narodila, jsem po letech pochopila, že atmosféra, v níž jsem prožila své formativní roky, vůbec nebyla tak samozřejmá. Praha je jedno z nejkrásnějších měst Evropy, dnes leckterí turisté tvrdí, že i světa, byla taková i tehdy, kdy barokní paláce pomalu chátraly a všudypřítomné transparenty s věčnými sliby vazalství sovětským „bratrům“ hyzdily nemilosrdně kdejaký kout. Je to srdce naší historie. Je to můj domov. Domovy mám ale dva. Kdykoliv uvidím zdálky siluetu ještědského hřebene s Ještědem, jsem také doma.

Ypsilonka má tedy svou libereckou historii a svou pražskou. Přestože ta pražská dnes lety převažuje nad libereckou, vše, co jí tvoří, se narodilo tam. Ze starých členů dnes zbývají poslední matadoři, Ypsilonkou od té doby prošla předlouhá řada herců, scénografů, hostujících režisérů, divadlo měnilo zřizovatele i prostory, než zakotvilo definitivně v budově České spořitelny na adrese Spálená 16. Mnozí, co Ypsilonkou prošli, se stali slavnými hvězdami i mimo divadlo, ale všichni na své působení v ní vzpomínají s velkou vděčností. Ypsilonka se proměňovala celých 60 let zároveň s dobou, nebo lépe, vždy o krůček před dobou. V uvolněnosti hledání témat a výrazu, v důrazu na rozvinutí potenciálu jednotlivých hereckých osobností (o němž často neměli ani tušení, že jej mají), unikátní metodě kolektivní improvizace, díky níž vznikaly scénické tvary, které nelze vytvořit u psacího stolu, zůstávalo divadlo stále živé, autentické a o něčem. To něco bylo a je schopnost Jana Schmida provokovat herecký potenciál, cítit v kontrastech jevů a situací nový, běžně nevnímaný záblesk pravdy, bořit schémata reality a měnit úhly pohledu na věci a děje, o kterých si třeba myslíme, že je známe, ale jak říká sám s oblibou: „ono je všechno ještě taky trochu jinak“. Představení Ypsilonky se nepodobá žádnému jinému divadelnímu tvaru, ať je téma jakékoliv, vždy bude nahlíženo trochu shora, trochu ze strany, s humorem a spoustou muziky, bude to zážitek světského komedianství, kde je na jevišti důležitý každý a zároveň všichni a stejně tak důležití jsou i diváci v sále, protože jen ve společném zážitku se rodí divadlo. A dobré divadlo se rodí tam, kde mu diváci rozumějí, kde vyjadřuje něco autentického a živě pociťovaného v nich samých.

Takto jsem se naučila v Liberci chápat smysl divadelního zážitku. Teprve po letech jsem si uvědomila v celém rozsahu, jak unikátní divadlo v té době nesvobody a daleko od hlavního města se v Liberci narodilo a působilo, a jak obrovský význam muselo mít pro všechny diváky s otevřeným vztahem k životu a světu, žijících tehdy v začarované pevnosti vládnoucí dělnické quasikultury. Tehdejší schizofrenie „co je venku a co doma“ byla obecná a celkem samozřejmá. Jenže moje doma byla Ypsilonka. Doslova. Herecké ubytovny jsou dodnes v té samé budově v nejvyšším patře.

Jako pro všechny, kdo Ypsilonkou prošli, se i pro mne stala podstatnou součástí mé identity a nejen proto, že je to moje rodina. Divadlo je umění okamžiku, každý den umírá a znovu se rodí. Nikdy nelze vrátit autentické zážitky zpět. Zbývá výtvarná tvář divadla, fotografie, texty o divadle. Ale já věřím, že každý, koho Ypsilonka kdy pobavila a komu otevřela nové pohledy, si tuto zkušenost nese v sobě jako každý silný životní zážitek, který obohacuje a formuje a který nelze nikomu nikdy vzít.

Ypsilonka je výjimečný divadelní fenomén a její zakladatel, autor výtvarné tváře divadla, tvůrce základního tvůrčího principu metody kolektivní improvizace, autor textů, pedagog, spisovatel, herec a režisér, rozhodně patří k osobnostem, které se výrazně zapsaly do historie Liberce a jeho kulturních dějin. Pocta hejtmana Libereckého kraje je důstojným oceněním jeho přínosu tomuto magickému a hrdému městu v kotlině mezi Lužickými a Jizerskými horami.

92
93

Text Stanislav Doubava, emeritní ředitel Národního divadla Liberec • Foto Eva Kulová

JAN SCHMID [*1936]

YPSILONKA V LIBERCI

TO BYLA UŽASNÁ LÉTA

Jan Schmid je režisér, výtvarník, ilustrátor, spisovatel, textař, scenárista, dramatik, herec, kulturní publicista, moderátor, divadelní manažer a organizátor, divadelní pedagog. Určitě jsem na některou profesí zapomeněl, věř mi, Jene, úmysl v tom není! O Janu Schmidovi bylo již napsáno a řečeno opravdu hodně. Přesto nás, kteří ho máme rádi, vždy znovu úspěšně přesvědčuje, jak výjimečnou osobností je, a my jen zíráme, jak neobyčejně široký tvůrčí potenciál lze nalézt u jediného člověka.

Do Severočeského loutkového divadla v Liberci (pouštějího Nainního) nastoupil jako výmaršník v roce 1961, za ředitelování Dr. Františka Sokola. Od začátku projevoval svůj mimořádný talent. Vrcholem jeho „úvodní tvůrčí etapy“ byla v roce 1963 inscenace podle knihy Ladislava Dvořského *Poklad babby Mračnice*. V něm se Jan Schmid představil nejen coby scenograf, ale poprvé i jako režisér, v profesi, která se později stala jeho uměleckou doménou. Reakce tehdejší kritiky nadšeně vítala novátorské uplatnění loutky a herce, režisérův vztah k dramatickému textu či adaptaci literární předlohy

i využití koláže prvků z nejrůznějších druhů umění. Byl to zkrátka průlom, který ovlivnil další rozvoj loutkového divadla v naší zemi.

V roce 1963 založil Jan Schmid experimentální soubor, který se od roku 1964 nazývá Studio Ypsilon. Je jeho uměleckým šéfem a od roku 1990 i ředitelem. Liberecká etapa Ypsilonky trvala sedmáct let. A takhle na ni Jan Schmid vzpomíná:

„Ypsilonka v Liberci – to byla úžasná léta. Asi proto, že všeobecně svítala naděje na uvolnění a změnu, prostě byla to léta šedesátá. Ypsilonku jsem si vymyslel v roce 1963. (Nejdlíh bez názvu, vlastně jen náhodně, a hle, drží mě dodnes. A je to s ní jako s dětstvím – to Ypsilonka prožila v Liberci – a dětství si člověk nějakým způsobem podrží celý život, když na to má.)

V Liberci jsme byli doma, ale současně jsme hojně hostovali v Praze. A doba záhy přála tomu, že byla šance soubor profesionalizovat. Jelikož základ tohoto divadelního společenství byl v Severočeském loutkovém divadle, stalo se to právě na půdě tohoto divadla. Navrhni jsem teh-

dy řediteli Augustovi nový název – Nainní divadlo. Ypsilonka byla v té době často označována jako naivistická a v činnosti pro děti jsem určitě jinými, dětskému vnímání blízký způsob sám propagoval, takže se to hodilo jako společný jmenovatel, aby vedle sebe mohli pracovat soubor Krajské loutkové scény a soubor Studia Ypsilon – dohromady tedy Nainní divadlo! Byla to šťastná léta pro oba kolektivy. Je pravděpodobné, že kdyby byla Ypsilonka v té době v Praze, asi by normalizaci nepřežila. Ani v Liberci to nebylo jednoduché, i když plece jen trochu za bukem. I zde se ale časem problémy nahromadily a staly se natolik neřešitelné, že bylo nakonec nutné přijmout nabídku k přestěhování do Prahy. Nicméně než k tomu došlo, mohly v Liberci vzniknout inscenace jako třeba Rousseauova *Nápis na vjezdě*. Rád vzpomínám na svou hru O tom jak ona – na absurdnosti, kterých jsme se tu ještě mohli zjevně dopouštět. Potom přišla Picasova *Touha* chycená za ocas, Don Juan podle Tirsade Moliny a Gráboho *Zert, satira, ironie a hubší vtipem*. Organizovaly se tu rovněž „řízené“ improvizace, Večery Iswingové,

POCTA HEJTMANA ZA CELožIVOTNÍ PŘÍNOS V OBLASTI DIVADELNÍHO UMĚNÍ

Jan Schmid při zahájení své výstavy Plakáty pro Ypsilonku v červnu 2021 ■

na přidanou, pod lampou), často podobné happeningu. Anebo improvizace Pánská jízda. Mou největší láskou rozhodně byla autorská inscenace Michelangelo Buonarroti. Byla o údělu umělce, který předbíhá svou dobu, což bylo zároveň mé osobní téma. V liberecké éře režisovali v Ypsilonce indexoví Evald Schorm, Jan Kačer a Jan Grossman. Ve Večerech pod lampou vystupovaly takové osobnosti jako Ivan Vyskočil, Pavel Bošek, Miloš Nedbal, Josef Hlinomaz, Bohuš Záhorský. Hlavně samotný Liberec byl v té době velmi kulturní a duchovní. Měl atmosféru, nebyl žádným okrajovým městem, vytvořil svůj genius loci. Jména z širšího uměleckého okruhu – Miloslav Nuska, Hana Seifertová, Vojtěch Ron, Karel Hubáček, Miroslav Masák, Miloš Zapletal, Jaroslav Malina, Miloslav Nevrlý, Vratislav Habr, Vladimír Komárek a samozřejmě Zdeněk Hořínek

(snad mi odpustí ti, které jsem nejmenoval), ti všichni byli součástí vynikajícího lidského společenství, které umělo fungovat jako tiché, ale někdy i hlasité teritorium svobody."

Na závěr své vzpomínky připomíná Jan Schmid dvě pro něj důležité inscenace – hlavně proto, že po nich se už nad libereckou Ypsilonkou definitivně stahovala mračna. Byly to Macbeth a Život a smrt Karla Hynka Máchy.

Studio Y opustilo Liberec v roce 1978, aby se stalo součástí tehdejšího Státního divadelního studia v Praze. Wikipedie a mnoho knih vám nabídne o Ypsilonce tolik informací, že se z nich budete těšit celé týdny. Hvězdná plejáda herců a spolutvůrců ypsilonkovské éry je ohromující. Co je ale nejpodstatnější, že divadlo skvěle funguje i dnes. V příštím roce oslaví neuvěřitelných šedesát let od svého vzniku.

Do Naivního se Jan Schmid vrátil i po Sametové revoluci, a já měl tu šťastnou příležitost zažít jeho dvojí režijní hostování. Obě inscenace – Obr Gargantua (1992) a Zachýsek Rumělka (1996) úspěšně obohatily repertoárovou nabídku pro „teenagery“ a dodnes jsou „hitem“ výstav, na kterých se představuje scénografie z Naivního. Ypsilonka a Jan Schmid do Naivního divadla přijíždějí pravidelně, a my se těšíme, že si v něm v příštím roce 2023 připomeneme její slavné výročí.

A že se Naivní divadlo k Ypsilonce trvale hlásí, je zřejmé i z jeho loga – loutkáři prostě obrátili Y vzhůru nohama a bylo! Za sebe i za Naivní divadlo Liberec chci k ocenění upřímně pogratulovat. Pocta hejtmana Libereckého kraje Janu Schmidovi bezesporu náleží a bude ve správných rukou. ■

HOSTÉ (spolupořadatelství)

Divadlo VOSTO5: Slzy ošlehaných mužů

V roce 2022: 4 představení

Premiéra: 12. 12. 2013

Cabaret Calembour: Plejtvák

V roce 2022: 6 představení

Premiéra: 19. 2. 2013

ROZBORY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2022

Výkonové ukazatele

(návštěvnost, tržebnost, náklady na jednotlivé inscenace)

Přehled návštěvnosti a tržebnosti za měsíce leden až prosinec 2022

název organizace: Studio Ypsilon, Spálená 16, 110 00 Praha 1	počet před- stav.	počet nabídnu- tých míst	počet ná- vštěv.	procento návštěv- nosti	100 % výnosy tržby v Kč	skutečné výnosy tržby v Kč	procento tržeb	počet zruše- ných představ.
– na vlastní scéně – vl. soubor (název představení):								
Rusalka nejen podle Dvořáka	6	970	725	74,74%	261779	195536	74,70%	2
Babička se vrací	6	908	433	47,69%	298772	115926	38,80%	
Vratká prkna	9	1036	668	64,48%	248987	133785	53,7%	2
Škaredá středa	9	1486	886	59,62%	489191	227957	46,60%	1
Pánská šatna	14	2346	1926	82,10%	725756	575297	79,27%	
Sežeňte Mozarta	7	1032	645	62,50%	282968	99042	35,00%	4
Swing se vrací	5	860	342	39,77%	280340	64362	22,96%	7
Varieté Freda A.	6	1001	430	42,96%	326932	67794	20,74%	2
Kostky jsou vrženy	5	829	493	59,47%	276461	88585	32,04%	3
Utíkejte, slečno Nituš	3	516	319	61,82%	167256	77925	46,59%	5
Spálená 16	12	1971	1177	59,72%	598761	203487	33,98%	2
Národní tragédie	8	1376	660	47,97%	449689	140051	31,14%	
Sen noci svatojánské	11	1830	1011	55,25%	587012	185409	31,59%	6
Slavné narozeniny a my	2	309	301	97,41%	117865	111577	94,67%	
Let do nebe	11	1796	1105	61,53%	409729	113080	27,60%	2
Hlava Medúzy	15	1734	1605	92,56%	609030	534694	87,79%	2
Až opadá listí z dubu	4	503	491	97,61%	41364	39860	96,36%	
Proměna	5	578	272	47,06%	134540	41053	30,51%	3
Škola Ypsilon	2	240	222	92,50%	28260	25890	91,61%	
Drama v kostce 2	11	1298	1007	77,58%	325138	190747	58,67%	
Noc divadel	4	120	112	93,33%	6000	5600	93,33%	
Vánoční večery	4	688	688	100,00%	267666	267666	100,00%	
Zažít město jinak	1	30	30	100,00%	1460	1460	100,00%	
Večery na přidanou	1	172	90	52,33%	56428	25564	45,30%	
Vosička	3	360	202	56,11%	41044	21282	51,85%	1
Hudbajky	9	1058	734	69,38%	135630	78341	57,76%	2
celkem ze vstupného (vlastní soubor)	173	25 047	16 574	66,17%	7 168 058	3 631 970	50,67%	44

název organizace: Studio Ypsilon, Spálená 16, 110 00 Praha 1	počet před- stav.	počet nabídnu- tých míst	počet ná- vštěv.	procento návštěv- nosti	100 % výnosy tržby v Kč	skutečné výnosy tržby v Kč	procento tržeb	počet zruše- ných představ.
VOSTO 5 – Slzy ošlehaných mužů	4	399	322	80,70%	115206	88128	76,50%	2
Plejtvak – C. Calabour	6	669	606	90,58%	190265	162690	85,51%	
Večer s básněmi J. Šalamouna	1	120	120	100,00%	15000	15000	100,00%	
Naivní div. Liberec – Lišák Renard	1	172	93	54,07%	24906	2593	10,41%	
DFS Kytice – Vánoční koncert	3	516	516	100,00%	50000	50000	100,00%	
celkem ze spolupořa- datelství / koprodukce	15	1876	1657	88,33%	395377	318411	80,53%	46
celkem na vl. scéně – vl. soubor a spolupoř.	188	26923	18231	67,72%	7563435	3950381	52,23%	
z toho premiérováná představení	3							
z toho derniérováná před- stavení								
– zájezdy tuzemské a za- hraniční :								
Národní tragédie	2					185000		
Utíkejte, slečno Nituš	3					240000		2
Rusalka nejen podle Dvořáka	1					100000		
Proměna	1					100000		
Drama v kostce	1					65000		
Vratká prkna	4					420000		
Let do nebe	1					100000		
celkem ze zájezdů	13					1210000		2
Výnosy – tržby z hlavní činnosti celkem						5160381		
Výnosy – tržby z hlavní činnosti celkem						1625505		
– ostatní výnosy z hlavní činnosti:						638153		
celkem ostatní výnosy						638153		
Výnosy – tržby z hlavní činnosti celkem						5 798 534		
výnosy z pronájmů divadelního sálu								
výnosy z pronájmů ostatních prostor – bar						306 120		
ostat.výnosy z DČ								
Výnosy – tržby z doplň. činnosti celkem						306 120		

NÁKLADY NA INSCENACE V ROCE 2022

Sál / zkuš.	Titul:	Datum premiéry	Pořizovací náklady		Autorské honoráře		Náklady celkem	
			věcné	inscenátoři	hosté / 1 repríza	tantiémy %	tantiemy	
VS	Let do nebe aneb Fata morgana	04. 03. 2022	280,00	175,00	0,00	11,50	6,60	461,60
VS	Slavné narozneniny a my aneb Večerní jazz je lásky čas	26. 05. 2022	0,00	0,00	35,00	0,00	0,00	35,00
MS	Až opadá listí z dubu	02. 12. 2022	133,00	0,00	0,00	9,00	1,30	134,30

Vypracoval: Ing. Bc. B. Pechová,
Dne: 7. 2. 2023

Schválil: prof. J. Schmid

KOMENTÁŘ K ROZBORU HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2022

Rozpis ukazatelů schváleného rozpočtu na rok 2022:

Neinvestiční příspěvek PO celkem ÚZ 91	28 434,3 tis. Kč
z toho:	
Příspěvek na odpisy	719,0 tis. Kč
Limit prostředků na platy PO	21 680,0 tis. Kč
Limit počtu zaměstnanců	53 přepočtených osob
Odpisový plán – limit (HČ + DČ)	719,0 tis. Kč
z toho: hlavní činnost	719,0 tis. Kč
Kapitálové výdaje – investiční transfer (ÚZ 94) – v roce 2022 nebyly poskytnuty	

Rozpočtová opatření (úpravy rozpočtu) na rok 2022:

1. Rozpočtové opatření č. 4229 – převod z fondu finančního vypořádání určený na krytí provozních nákladů souvisejících s propadem příjmů v I. čtvrtletí roku 2022 způsobených pandemií COVID-19

- rozpočtové opatření ze dne 28. 4. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 959 ze dne 25. 4. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 130: částka: **360.600,- Kč** – splněno a vyčerpáno

2. Rozpočtové opatření č. 4294 – finanční prostředky (odvod z fondu investic SY) určené na krytí nákladů spojených s běžnou a mimořádnou údržbou, hlavně generální opravou jevištních zvedacích stolů na Malé scéně

- rozpočtové opatření ze dne 18. 5. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 1188 ze dne 16. 5. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 91: částka: **420.000,- Kč** – splněno a vyčerpáno

3. Rozpočtové opatření č. 4293 – finanční prostředky určené na krytí zvýšených provozních nákladů spojených se zdražováním energií

- rozpočtové opatření ze dne 18. 5. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 1187 ze dne 16. 5. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 91: částka: **4.170.000,- Kč** – splněno a vyčerpáno

4. Rozpočtové opatření č. 4659 – finanční prostředky určené na zvýšení platových tarifů na základě nařízení vlády č. 264 ze dne 31. 8. 2022 včetně zákonných odvodů, a to od 1. 9. 2022

- rozpočtové opatření ze dne 4. 10. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 2643 ze dne 26. 9. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 91: částka: **1.200.000,- Kč** – splněno a vyčerpáno
- zvýšení limitu prostředků na platy o 886.600,- Kč, tj. z 21.680.000 Kč na 22.563.600 Kč.

5. Rozpočtové opatření č. 4674 – finanční prostředky určené na krytí provozních nákladů v hlavní činnosti spojené s propadem příjmů, nárůstem cen energií a zvyšující se inflací

- rozpočtové opatření ze dne 5. 10. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 2691 ze dne 3. 10. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 91: částka: **2.930.000,- Kč** – splněno a vyčerpáno

6. Rozpočtové opatření č. 4676 – převod z fondu finančního vypořádání - finanční prostředky určené na krytí provozních nákladů v hlavní činnosti spojené s propadem příjmů, nárůstem cen energií a zvyšující se inflací

- rozpočtové opatření ze dne 5. 10. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 2691 ze dne 3. 10. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 11: částka: **2.502.000,- Kč** – splněno a vyčerpáno

7. Úprava limitu odpisového plánu na rok 2022 (č.j. MHMP 2240120/2022) ze dne 1. 12. 2022 na základě usnesení RHMP č. 3086 ze dne 28. 11. 2022

- navýšení o **7.000,- Kč** - výše limitu odpisového plánu po úpravě: **726.000 Kč**
- plnění viz komentář

8. Rozpočtové opatření č. 4812 – finanční prostředky určené jako kompenzace vstupného v rámci akce pro seniorské publikum za období březen až říjen 2022

- rozpočtové opatření ze dne 7. 12. 2022 – na základě usnesení RHMP č. 3143 ze dne 5. 12. 2022
- neinvestiční účelový příspěvek – ÚZ 91: částka: **27.500,- Kč** – splněno a vyčerpáno

9. Změna účelu neinvestičních prostředků v roce 2022 – ze dne 23. 12. 2022 (Č.j. MHMP 2405937/2022)

- usnesení RHMP č. 557 ze dne 14. 3. 2022
- neinvestiční příspěvek ÚZ 91: snížení o 1.000,- Kč
- neinvestiční příspěvek ÚZ 127: zvýšení o 1.000,- Kč
- čerpání: 918,- Kč
- rozdíl (vzniklý z důvodu zaokrouhlování) ve výši: 82,- Kč bude předmětem finančního vypořádání za rok 2022

10. Povoleno čerpání finančních prostředků z fondu investic ve výši 454.000,- Kč

- podrobný rozpis je uveden dále v komentáři
- schváleno: dne 30. 8. 2022 (č.j. MHMP 1577455/2022)

Schválení vyúčtování výsledků hospodaření za rok 2021 (č.j. MHMP 1110286/2022)

1. do FFV PO hl. m. Prahy byla převedena úspora NIP za rok 2021 ve výši 2.502.026,05 Kč.
2. Zisk z doplňkové činnosti ve výši 17.997,50 Kč byl přidělen do Rezervního fondu Studia Ypsilon.
3. Na základní běžný účet hl. m. Prahy byla odvedena odpočitatelná položka (nižší tvorba odpisů) ve výši 6,80 Kč.

A. BĚŽNÉ VÝDAJE (Tabulka č. 1)

Výsledky hospodaření:

Výnosy celkem (v tis. Kč): **46.067,2** % plnění SR: 122,1 % plnění UR: 100

z toho:

Výnosy vlastní HČ v tis. Kč:	5.798,5	% plnění SR: 62,4	% plnění UR: 96,3
NIP zřizovatele HMP (ÚZ 91) v tis. Kč:	28.434,3	% plnění SR: 100	% plnění UR: 100
NIP účelový zřizovatele HMP (ÚZ 91) v tis. Kč	8.970,8		% plnění UR: 100
NIP účelový zřizovatele HMP (ÚZ 130) v tis. Kč	360,6		% plnění UR: 100
NIP účelový zřizovatele HMP (ÚZ 11) v tis. Kč	2.502		% plnění UR: 100
NIP účelový zřizovatele HMP (ÚZ 127) v tis. Kč	1		% plnění UR: 100

Náklady celkem (v tis. Kč): **44.557,7** % plnění SR: 118,8 % plnění UR: 96,3

Kladný (zlepšený) výsledek hospodaření: 1.287.109,65 Kč (ÚZ 91)

Kladného (zlepšeného) výsledku hospodaření ve výši 1.287.109,65 Kč (ÚZ 91 - úspora) bylo dosaženo především tím, jak se vyvíjelo nájemné a služby s ním spojené (energie, teplo apod.) v roce 2022. Na základě smluv, které má Studio Ypsilon uzavřené s majitelem pronajímaných prostor probíhá každoroční pravidelná valorizace nájemného a služeb s tím spojených (vždy o 1. 7.), která je odvislá od výše inflace v prosinci předchozího roku. Inflace v prosinci 2021 činila pouze 4 %, což znamenalo v podmínkách roku 2022 velice nízkou valorizaci nájemného a služeb s tím spojených (včetně energií). Nic méně pronajímatel chtěl zvýšit na 2. pololetí nájemné a především služby s tím spojené (kvůli zvyšujícím se cenám energií a značně rostoucí inflaci) i nad tuto pravidelnou valorizaci, a to dost razantně. Po dlouhých a složitých jednáních se Studiu Ypsilon nakonec podařilo tento trend zvrátit (a to především na základě velmi dobrých a dlouholetých vztahů mezi oběma subjekty a především i k té skutečnosti, že se Studiu Ypsilon, se značnou pomocí svého zřizovatele, o pronajaté prostory vzorně stará). Ve 4. čtvrtletí bylo následně dohodnuto, že se do cen nájmu a služeb s tím spojených za 2. pololetí zvýšení cen energií nepromítne a výše nájemného a služeb s tím spojených zůstane i v 2. pololetí navýšená pouze o pravidelnou valorizaci z 1. 7. 2022. Tím se Studiu Ypsilon podařilo v rozpočtu „uchránit“ téměř 900 tisíc Kč.

Zvýšení cen za služby spojené s nájemným (energie, teplo apod.) které souvisí se zdražováním energií a vysokou inflací se tedy plně a razantně projeví v hospodaření Studia Ypsilon až od 1. 1. 2023 s tím, že se pronajímatel rozhodl toto zvýšení provést pouze u jedné nájemní smlouvy (na divadlo a prostory přilehlé) a pouze u služeb. Samotné nájemné v rámci této smlouvy trvale snížil (v roce 2023 toto snížení činí 450 tisíc Kč). Zbývající nájemní smlouvy žádným takovýmto navýšením neprošly a ceny od 1. 1. 2023 zůstaly stejné, jako po valorizaci od 1. 7. 2022. Nic méně, další zvýšení cen nájemného a služeb s tím spojených u všech smluv nás čeká v rámci pravidelné valorizace od 1. 7. 2023 a bude se odvíjet od výše inflace v prosinci 2022, kdy tato činila 15 % - tedy dojde k navýšení cen u všeho o 15%. Další úspor bylo dosaženo úspornými opatřeními a velmi dobrými tržbami v listopadu a prosinci.

Tento **kladný hospodárský výsledek ve výši 1.287.109,65 Kč tedy navrhujeme převést do FFV PO hl. m. Prahy** s tím, že budeme žádat o jeho uvolnění pro navýšení rozpočtu roku 2023, a to především k pokrytí nákladů spojených se zvýšením nájemného a služeb s tím spojených, případně na krytí zvýšení dalších provozních nákladů spojených s nárůstem inflace - konkrétní využití bude pak specifikováno v žádosti o uvolnění těchto prostředků.

Komentář k plnění dosažených výnosů HČ (dle jednotlivých druhů)

Schválený rozpočet na výnosových účtech byl upravován (UR) v souvislosti s vývojem situace v průběhu roku 2022 – především se stále probíhající pandemií COVID-19, zvyšováním cen energií, cen všech nákladových vstupů a stále rostoucí inflací, a dále v souvislosti s přidělováním mimořádných a účelových NIP.

Vlastní příjmy byly ovlivněny skutečnostmi, které vyplývaly z vládních opatření v souvislosti s pandemií COVID-19 – v prvních měsících roku musela být kapacita obou scén divadla snížena o 25% (opatření – dodržování předepsané vzdálenosti mezi jevištěm a hledištěm), dále v průběhu 1. čtvrtletí došlo k obrovské nemocnosti zaměstnanců studia (COVID-19) a musela být rušena představení. Tyto skutečnosti přispěly ke značnému propadu tržeb v 1. čtvrtletí roku a nadále je v průběhu celého roku prohluboval negativní vývoj celospolečenské situace. A posléze muselo být zrušeno i několik představení v říjnu a listopadu – opět z důvodu nemoci. Celkem tedy muselo být z plánovaných 238 představení na vlastní scéně zrušeno 44 vlastních představení a 2 představení spolupořadatelská. Z 18 plánovaných zájezdů musely být z důvodů COVID-19 zrušeny 2 zájezdy a další 3 zájezdy zrušili pořadatelé – odběratelé z důvodů jejich finančních problémů i problémů s COVID-19. Propad na tržbách z těchto důvodů pak činil 3.500 tisíc Kč.

Vlastní výnosy – plnění (v tis. Kč):

- výnosy z vlastních výkonů a zboží:	5.798,5	% plnění SR: 62,3	% plnění UR: 96,3
- ostatní výnosy:	11,0	% plnění SR: 272	% plnění UR: 93,2
- finanční výnosy:	0,6	% plnění SR: 46,7	% plnění UR: 70

Komentář k čerpání dosažených nákladů HČ

SR nákladů byl v roce 2022 značně upravován na základě:

- stále velmi nízkého NIP na rok 2022 (byl nižší téměř o 4 miliony Kč oproti roku 2020 – nepokryval ani mandatorní výdaje) a i se zapojením vlastních výnosů nebylo možné pokrýt v SR všechny potřebné a nezbytné výdaje související s provozem divadla)
- přidělování mimořádných účelových NIP (ÚZ 130, ÚZ 91, ÚZ 11, ÚZ 127)

Významné rozdíly mezi UR a skutečností byly víceméně řízené – ve snaze dosáhnout úspory v čerpání nákladů, a tím si zajistit prostředky na rok 2023, kdy je schválený NIP mírně vyšší než v roce 2021, ale celospolečenská situace, vzrůst veškerých cen a inflace bude nadále i v roce 2023 pokračovat.

- spotřeba materiálu – plněno pouze na 85 % - docíleno úspornými opatřeními, opravami apod.
- služby – plněno pouze na 89,5 % UR (účty 518) – z toho:
 - nájemné a služby s tím spojené – plněno pouze na 87,4 % - zdůvodnění je popsáno v odstavci ke kladnému hospodářskému výsledku
 - úklid – plněno pouze na 75,6 % UR – v době uzavření divadla jsme úklid prováděli sami
 - výkony spojů – plněno pouze na 86 % - docíleno úspornými opatřeními
 - honoráře externích umělců – plněno pouze na 79,4 % - některé akce byly výjimečně zajištěny zaměstnanci divadla + snížení počtu představení
- ostatní zdánlivě významné rozdíly mezi ÚR a skutečností jsou způsobeny systémem zaokrouhlování částek v rámci rozpočtu.

Odpisový plán

Limit odpisového plánu v rámci SR ve výši 719 tis. Kč byl splněn na 100 %. Z důvodu realizace investičních nákupů v roce 2022 došlo k navýšení limitu odpisového plánu o 7 tisíc Kč, tedy na 726 tisíc Kč (v rámci UR). Limit odpisového plánu pak byl vzhledem k UR splněn na 99,6 %. Rozdíl ve výši 3.052,17 Kč bude předmětem finančního vypořádání za rok 2022.

K tomu rozdílu došlo, protože nemohly být realizovány všechny plánované investiční nákupy, neboť i když bylo o povolení čerpání finančních prostředků žádáno v červnu 2022, povoleno bylo toto čerpání až 30. 8.

2022. Následně se ukázalo, že nákup jednoho investičního souboru zařízení nebude moci být realizován (dovoz specializovaných zvukařských zařízení ze zahraničí), protože se nepodařilo zajistit jeho dodání do konce kalendářního roku (stav na trhu těchto zařízení se v roce 2022 vyvinul tak, že na požadované zboží jsou nyní čekací lhůty půl až jeden rok, což v době žádosti o navýšení odpisu nebylo zcela zřejmé). Pak se podařilo ostatní soubory zařízení zakoupit za mírně nižší ceny, než bylo rozpočtováno a než by byly nabídky prodejců. Tyto skutečnosti opět nebyly v době podávání žádosti o navýšení limitu známy.

Komentář k čerpání účelových prostředků

Všechny přidělené účelové prostředky byly čerpány v souladu s rozpočtovými opatřeními a byly vyčerpány, s výjimkou čerpání na ÚZ 127, kdy muselo být z důvodu zaokrouhlování žádáno 1.000 Kč, byť bylo známo, že je potřeba pouze 918 Kč. Rozdíl ve výši 82,- Kč tedy bude předmětem finančního vypořádání za rok 2022. Dále viz 1. strana rozboru – rozpočtová opatření.

Komentář k čerpání finančních prostředků z fondu investic:

- investiční nákupy: na základě žádosti o povolení čerpání finančních prostředků z fondu investic, která byla vyřízena 30. 8. 2022, byly provedeny tyto investiční nákupy:
 - soubor zařízení pro bezdrátový přenos DMX signálu – 68.084,53 Kč
 - soubor zařízení a licencí pro odbavování videoobsahu – 99.774,- Kč
 - výměna zvukového zařízení vč. příslušenství – 55.866,- Kč
 - reklamní zařízení do výlohy Cafe Ypsilon obchodního centra – 55.350,- Kč
- údržba a opravy – finanční prostředky ve výši 420.000 Kč, které byly uvolněny z fondu investic a převedeny do provozních nákladů byly využity především ke generální opravě zvedacích jevištních stolů na Malé Scéně (300.000 Kč) a dále k opravám a údržbě hudebních nástrojů a různých scénických prvků, u kterých hrozilo, že se vzhledem k opotřebovanosti budou muset pořídit nové a opravy byly finančně výhodnější.

B. MZDOVÁ OBLAST (tabulka č. 2)

- limit prostředků na platy byl zvýšen v souladu se zvýšením platových tarifů na základě nařízení vlády č. 264 ze dne 31. 8. 2022 včetně zákonných odvodů, a to od 1. 9. 2022
- Počet zaměstnanců (přepočtených osob): 52,9 – plnění: 99,8 %
- Prostředky na platy – plnění: 100 %, z toho platové tarify – plnění: 97,3 %
 - nižší plnění v oblasti platových tarifů bylo způsobeno obrovskou nemocností prvních měsíců roku v souvislosti s pandemií COVID-19 (v jednu dobu bylo ve Studiu Ypsilon práce neschopných 26 zaměstnanců – což je téměř polovina všech zaměstnanců), dlouhodobou nemocí u dvou zaměstnanců a v měsících říjnu a listopadu náhlým a závažným onemocněním u tří stěžejních zaměstnanců hereckého souboru
- Ostatní osobní náklady – plnění: SR 386,2 % / UR 99,99 %
 - vysoká odchylka v plnění u SR byla způsobena tím, že v rámci SR nemohly být rozpočtovány skutečně potřebné náklady, protože na ně v době stanovování SR nebyly prostředky – důvodem bylo snížené NIP na rok 2022 (dle roku 2021, kdy došlo ke snížení o téměř 4 miliony oproti roku 2020). Rozpočet byl následně navýšením NIP (úspora z roku 2021 a mimořádné navýšení NIP) upraven dle skutečné potřeby na 772,4 tisíce (v roce 2019 – poslední normální rok před COVIDEM-19) tato částka činila 750 tisíc Kč.

V rámci Doplnkové činnosti Studio Ypsilon zaměstnance a s tím spojené prostředky na platy a OON nemá.

C. DOPLŇKOVÁ ČINNOST (tabulka č. 3)

Doplnková činnost Studia Ypsilon spočívala v roce 2022 v pronajímání divadelního baru.

Výnosy: 306,1 tis. Kč - SR/UR splněno na 100 %

Náklady: 253,7 tis. Kč - SR/UR splněno na 82,9 %

Kladný (zlepšený) výsledek ve výši 52.400,- Kč navrhujeme převést do Rezervního fondu Studia Ypsilon.

D. KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Kapitálové výdaje v roce 2022 nebyly požadovány ani poskytnuty.

Závěr

Průběh roku 2022 byl opět poznamenán pandemií COVID-19 a omezeními a restrikcemi s tím spojenými a v neposlední řadě i problémy s vysokou nemocností zaměstnanců (především z řad umělců) – především 1. čtvrtletí roku. Po té se k tomu přidal válečný konflikt na Ukrajině a následně razantní zvyšování cen energií, raketově stoupající inflace a zdražení všech vstupů, což vyústilo v celospolečenské problémy, jejichž následky jako první pocítila právě kultura a propad tržeb byl velmi významným prvkem hospodaření. V druhé polovině roku jsme museli přistoupit k téměř stoprocentní personální výměně na obchodním oddělení, kdy se nám podařilo sestavit mladý, progresivní a schopnější tým, jehož výsledky práce se začaly projevovat od měsíce října a listopadu (kdy to sice nebylo tak markantní, protože se kvůli náhlému a závažnému onemocnění 3 stěžejních členů uměleckého souboru muselo zrušit či přesunout na rok 2023 několik plně vyprodaných představení). K standardním tržbám a návštěvnosti se Studio Ypsilon přiblížilo v měsíci prosinci a předběžné výsledky z ledna 2023 napovídají, že by tento trend mohl i nadále pokračovat, i když je situace, vzhledem k celospolečenskému klimatu, inflaci a cenám energií, stále složitá. Již v roce 2022 započaly přípravy na oslavy 60. výročí založení Studia Ypsilon, které by měly být započaty v září 2023 a pokračovat v průběhu dvou následujících divadelních sezón. Časový rámec je zvolen v souladu s historickou posloupností, neboť zatímco k vlastnímu založení Studia Ypsilon došlo ještě v roce 1963 v Liberci, výročí se také zároveň vztahuje k uvedení první inscenace Encyklopedické heslo XX. století v únoru roku 1964, v jehož souvislosti se záhy začíná hovořit o ypsilonské poetice a stylovosti, vyplývajících ze Schmidovy objevené metody kolektivní improvizace.

Přehled mimořádných a významných akcí:

- v průběhu roku 2022 byly zahájeny přípravy na oslavy 60. výročí založení Studia Ypsilon
- 3. – 16. 1. se Studio Ypsilon zapojilo do **Tříkrálové sbírky Charity Česká republika**. Součástí akce byl i **Malý tříkrálový koncert** na podporu sbírky, který se konal ve spolupráci se Základní uměleckou školou Vadima Petrova, Praha 4 – Spořilov. Po odevzdání kasičky Charitě a sečtení výsledků, Studio Ypsilon obdrželo tuto zprávu: „Dobrý den, v kasičce bylo 11 148 korun, skvělý výsledek, největší ze všech statických kasiček, které jsme měli po Praze rozmístěné. Ještě jednou děkujeme za skvělou spolupráci a pomoc. Myslím, že zpráva o Vaší podpoře veřejnost zaujala, měli jsme pěkné ohlasy na sociálních sítích i mezi lidmi, s kterými jsme se potkávali. S přáním všeho dobrého Jarmila Lomozová, Arcidiecézní charita Praha.“
- 25. 2. byl zahájen projekt „Kartička věrného diváka Studia Ypsilon“.
- 7. 3. 2022, se konala přidaná **premiéra pro UKRAJINU inscenace Let do nebe aneb Fata morgana**, kdy bylo na pomoc Ukrajině za jediný večer vybráno 18 020 Kč! Sběrka proběhla v rámci veřejné sbírky Pomozte Ukrajině, kterou pořádá **Paměť národa - Post Bellum**. Sběrka pak pokračovala až do 30. 6..
- v rámci pomoci Ukrajině Studio Ypsilon zaměstnalo jednu válečnou uprchlici.
- 17. 3. se konal slavnostní křest **knihy YPSILONKA PŘÍTOMNOSTI** aneb Divadlo vzájemnosti
- 7. a 9. května odvysílala v premiéře **Česká televize** inscenaci „**Kdo nevěří, ať tam běží**“ jejíž záznam byl pořízen v roce 2021
- 1. 6. se Studiu Ypsilon připojilo k mezinárodní akci na památku dětí zabitých na Ukrajině.
- 9. až 12. června se Studio Ypsilon zúčastnilo Mezinárodního knižního veletrhu a literárního festivalu „**Svět knihy Praha**“.
- proběhl 8. ročník soutěže **Srdce s láskou darované**, které je Studio Ypsilon od počátku patronem.
Slavnostní předávání cen se konalo 20. 6. v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.
Oceněným dětem s radostí poblahopřáli také předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Markéta Pekarová Adamová a ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka. Studio Ypsilon skvěle zastoupili Jan Onder, Jiřina Vacková a Ondřej Zicha. Také letos zasedali v odborné porotě i herci Studia Ypsilon - Martin Dejdar, Jiří Lábus, Jan Jiráň a ředitel divadla Jan Schmid, který je jejím předsedou. Vybíralo se ze stovek soutěžních týmů, tisíců dětí z celého Česka i z českých škol v zahraničí.
- 27. června se ve Studiu Ypsilon konal poprvé „**Festiválek pro děti**“, v rámci něhož proběhla 3 představení – „Lišák Renard“ – představení hostujícího Naivního divadla Liberec a 2 představení z produkce Studia Ypsilon. Součástí Festiválu byly i taneční hrátky s Janem Onderem.
- v průběhu měsíce června bylo dle **požadavku MHMP poskytnuto 70 ks vstupenek** na různá představení dobrovolníkům pomáhajícím ukrajinským uprchlíkům – **KACPU**.
- 26. srpna se Studio Ypsilon zúčastnilo s inscenací „Vratká prkna“ **mezinárodního festivalu** humoru a satiry „**Kremnické gagy**“ v Kremnici na Slovensku

- 17. září se Studio Ypsilon se zapojilo do celonárodního projektu „Zažít město jinak“ s programem:
11:00 hod. „**Po stopách avantgardy I.**“ - komentovaná procházka Spálenou ulicí po stopách architektonické avantgardy s historikem umění doc. Richardem Bieglem
14:00 hod. „**Po stopách avantgardy II.**“ - komentovaná procházka Spálenou ulicí po stopách architektonické avantgardy s historikem umění doc. Petrem Kourou
17:00 hod. „**Ypsilon Pub Quiz**“ – živý vědomostní kvíz v Ypsilon CAFÉ
19:30 hod. „Kostky jsou vrženy“ – představení k poctě Jaroslava Ježka
V rámci této akce byl natočen a 12. listopadu zveřejněn videodokument „**Po stopách avantgardy**“, který měl jen na Facebooku více jak 10 000 shlédnutí.
- 31. října odvysílala v premiéře **Česká televize** inscenaci „**Sežeňte Mozarta!**“ jejíž záznam byl pořízen únoru roku 2022
- 19. listopadu se Studio Ypsilon připojilo k celonárodní akci **Noc divadel 2022**. Speciální programové schéma tvořila 4 představení odehraná dne 19. 11. 2022 od podvečerních až do pozdních nočních hodin, která byla spojena s prohlídkou prostor divadla (včetně zákulisí) a odbornými přednáškami z historie a provozu divadla.
- **akce MHMP „představení pro seniory“** - v průběhu měsíců března až října 2022 bylo (dle pokynů MHMP) poskytnuto seniorům v rámci této akce 183 vstupenek na 8 různých představení v celkové výši 27.450,- Kč.
- 27. listopadu - na první adventní neděli bylo na **Dramoxu** zpřístupněno představení Studia Ypsilon „**Vánoční večery**“, které v roce 2022 oslavily padesátiny
- v roce 2022 odvysílala Česká televize starší záznamy těchto představení Studia Ypsilon: 45 let Ypsilonky (3.1.) Ypsilonka se baví – Takzvaný večer na přidanou (22.1.), Prodaná nevěsta (8.8.)
- **on-line aktivity** – i v roce 2022 probíhaly různé on-line aktivity – speciálně natáčené podcasty, videa, inscenace v on-line prostoru a pod., které probíhají na internetových platformách: Facebook, Spotify, Podcasts Applea Google Podcasts, Instagram, Ecomail a také v České televizi a Českém Rozhlase. On-line aktivity vykazaly v roce 2022 téměř 900.000 shlédnutí.

V Praze dne 3. 2. 2023

Ing.Bc. Blanka Pechová
vedoucí ekonom Studia Ypsilon

ROZBORY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2022

Hlavní činnost

Tabulka č. 1

	Schválený plán 2022	Upravený plán k 31. 12. 2022	Skutečnost k 31. 12. 2022	Skutečnost k 31. 12. 2021
VÝNOSY CELKEM	9 297,8	6 022,8	5 798,5	2 182,8
60X Výnosy z vlastních výkonů a zboží	9 292,3	6 010,0	5 786,8	2 171,0
64X Ostatní výnosy	4,0	11,8	11,0	11,2
66X Finanční výnosy	1,5	1,0	0,7	0,6
NÁKLADY CELKEM	37 732,1	46 067,2	44 555,7	40 753,5
50X Spotřebované nákupy	81,7	869,4	738,9	344,2
51X Služby	6 730,5	12 090,4	10 817,7	8 964,3
z toho: 512 Cestovné	1,7	46,5	42,3	0,4
513 Náklady na reprezentaci	4,0	47,0	46,3	19,5
52X Osobní náklady	29 765,4	31 823,2	31 759,8	30 050,0
z toho: 521 030X platy zaměstnanců	21 680,0	22 563,6	22 563,6	21 680,0
521 031X ostatní osobní náklady	200,0	773,6	772,4	389,6
53X Daně a poplatky	0,0	0,0	0,0	0,0
54X Ostatní náklady	35,5	35,5	35,5	38,0
z toho: 541 Smluvní pokuty a úroky z prodlení	0,0	0,0	0,0	0,0
542 Jiné pokuty a penále	0,0	0,0	0,0	0,0
547 Manka a škody	0,0	0,0	0,0	0,0
55X Odpisy, rezervy a opravné položky	1 119,0	1 248,5	1 203,6	1 356,9
z toho: 551 03XX-08XX odpisy jako zdroj 416	719,0	726,0	723,0	873,5
551 09XX odpisy kryté státní dotací (403/672)	0,0	0,0	0,0	0,0
56X Finanční náklady	0,0	0,1	0,1	0,0
59X Daň z příjmů	0,0	0,1	0,1	0,1
Výsledek hospodaření	-28 434,3	-40 044,4	-38 757,2	-38 570,7
(výnosy - náklady)				
672 Neinv. příspěvek z rozpočtu zřizovatele – ÚZ 91	28 434,3	37 180,8	37 180,8	39 271,7
672 Neinv. přisp. prostřednictvím rozpočtu zřizovatele	0,0	2 863,6	2 863,6	
672 Ostatní dotace mimo rozpočet zřizovatele				1 801,0
Výsledek hospodaření celkem	0,0	0,0	1 287,2	2 502,0

ROZBORY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2022

Doplňková činnost

Tabulka č. 2

	Schválený plán 2021	Skutečnost k 31.12.2022
VÝNOSY CELKEM	306,0	306,1
NÁKLADY CELKEM	306,0	253,7
50X Spotřebované nákupy		
51X Služby	306,0	253,7
52X Osobní náklady	0,0	0,0
z toho: 521 003X mzdy a platy (bez OON)	0,0	0,0
521 0XXX ostatní osobní náklady	0,0	0,0
53X Daně a poplatky	0,0	0,0
54X Ostatní náklady	0,0	0,0
55X Odpisy, rezervy a opravné položky	0,0	0,0
z toho: 551 00XX odpisy jako zdroj 416	0,0	0,0
551 009X odpisy kryté státní dotací (403/672)	0,0	0,0
56X Finanční náklady	0,0	0,0
59X Daň z příjmů	0,0	0,0
Výsledek hospodaření	0,0	52,4
(+ zisk, - ztráta)		

VÝKONOVÉ UKAZATELE DIVADEL

– skutečnost r. 2022

Tabulka č. 4

ukazatel Studio Ypsilon	měrná jednotka	plán 2022	skutečnost k 31.12.2022	procento plnění k plánu roku 2022
Představení na vlastní scéně	počet	238	188	79,0%
z toho: vlastním souborem	počet	198	173	87,4%
spolupořadatelství–hostování	počet	22	15	68,2%
Představení na zájezdech	počet	18	13	72,2%
Představení hostujících souborů		0	0	
tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	0	0	
Návštěvníci na vl. scéně celkem :	počet	26 925	18 231	67,7%
z toho : vlastním souborem	počet	24 285	16 574	68,2%
spolupořadatelství – hostování	počet	2 640	1 657	62,8%
z toho: počet diváků – děti	počet		1 015	
počet diváků – studenti	počet		1 401	
počet diváků – senioři	počet		1 712	
počet diváků – dospělí	počet		14 103	
Tržby – výnosy z hl. činnosti celkem :	tis. Kč	9 298	5 798	62,4%
z toho: ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	6 694	3 632	54,3%
ze spolupořadatelství	tis. Kč	440	318	72,4%
ze zájezdů	tis. Kč	1 620	1 210	74,7%
ostatní výnosy	tis. Kč	544	638	117,3%
Tržby – výnosy z doplň. činnosti celkem:	tis. Kč	306	306	100,0%
z toho : za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	0	0	
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	306	306	100,0%
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	0	0	
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	129 247	202 017	156,3%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	1 056	2 125	201,2%
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	34 304	26 923	78,5%
Návštěvnost na vl. scéně	%	80,0%	67,7%	84,6%
Tržebnost na vl. scéně	%	75,7%	55,4%	73,2%
Průměrná cena vstupenky	Kč	265	219,1	82,7%
Počet premiér	počet	3	3	100,0%

PLNĚNÍ POČTU ZAMĚSTNANCŮ A PROSTŘEDKŮ NA PLATY ZA ROK 2022

Tabulka č. 5

Ukazatel	Měrná jedn.	Rok 2022 limit	Skutečnost 2022	% plnění	Skutečnost 2021
a	b	1	2	3	4
Hlavní činnost					
Počet zaměstnanců	přep. os.	53,0	52,9	99,8	53,0
Prostředky na platy	tis. Kč	22 563,6	22 563,6	100,0	21 680,0
z toho: platové tarify	tis. Kč			0,0	
Průměrný plat	Kč	35 477,4	35 544,4	100,2	34 088,1
Ostatní osobní náklady	tis. Kč	773,6	772,4	99,8	372,0
Doplňková činnost					
Počet zaměstnanců	přep. os.	x	0,0	x	0,0
Prostředky na platy	tis. Kč	x	0,0	x	0,0
Průměrný plat	Kč	x	0,00	x	0,0
Ostatní osobní náklady	tis. Kč	x	0,0	x	0,0

FINANČNÍ VYPOŘÁDÁNÍ ZA ROK 2022

Fond odměn

Tabulka č. 1

1.	Stav fondu odměn k 31. 12. 2021 (dle rozvahy)	49 317,00 Kč
2.	Příděl do fondu odměn z finančního vypořádání roku 2021	- Kč
3.	Účelové dary určené na platy	- Kč
4.	Zdroje roku 2022 celkem (ř. 1+2+3)	49 317,00 Kč
5.	Použití fondu odměn v r. 2022 Ostatní (např. čerpání účelových darů určených na platy):	- Kč
6.	Zůstatek fondu odměn k 31. 12. 2022 (dle rozvahy)	49 317,00 Kč
7.	Návrh na příděl do fondu odměn	- Kč
8.	Stav fondu odměn po finančním vypořádání roku 2022 (ř. 6 + 7)	49 317,00 Kč

FINANČNÍ VYPOŘÁDÁNÍ ZA ROK 2022

Fond kulturních a sociálních potřeb

Tabulka č. 2

I.	Vyúčtování základního přídělu za rok 2022	
	1) Roční objem nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů	
	skutečnost k 31. 12. 2022 (bez OON)	22 753 120,00 Kč
	a) v hlavní činnosti – platy	22 563 600,00 Kč
	b) v hlavní činnosti – náhrady platů	189 520,00 Kč
	c) v doplňkové činnosti – platy	- Kč
	d) v doplňkové činnosti – náhrady platů	- Kč
	2) Náhrady mezd vyplacených na izolaci	- Kč
	a) v hlavní činnosti	- Kč
	b) v doplňkové činnosti	- Kč
	3) Roční objem nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů	
	skutečnost k 31. 12. 2022 (bez OON a náhrad mezd na izolaci)	
	a) v hlavní činnosti	22 753 120,00 Kč
	b) v doplňkové činnosti	- Kč
	4) Nárok - základní příděl 2 % celkem, z toho:	455 062,40 Kč
	a) z hlavní činnosti	455 062,40 Kč
	b) z doplňkové činnosti	- Kč
	5) Příděl zaúčtovaný do nákladů celkem	455 062,40 Kč
	z toho: a) z hlavní činnosti	455 062,40 Kč
	b) z doplňkové činnosti	
	6) Doplatek +	- Kč
	a) z hlavní činnosti	- Kč
	b) z doplňkové činnosti	- Kč

II.	Finanční vypořádání FKSP	
	a) Stav FKSP k 31. 12. 2021 (dle rozvahy)	602 137,29 Kč
	b) + Doplatek	- Kč
	- Vratka z finančního vypořádání FKSP za rok 2021 – hlavní činnost	- Kč
	c) + Doplatek	- Kč
	- Vratka z finančního vypořádání FKSP za rok 2021 – doplňková čin.	- Kč
	d) Základní příděl do FKSP (2 %) – zaúčtovaný do nákladů k 31. 12. 2022 z hlavní i doplňkové činnosti – celkem (viz bod I.3)	455 062,40 Kč
	e) Další zdroje FKSP	- Kč
	f) Zdroje FKSP r. 2022 celkem (a+b+c+d+e)	1 057 199,69 Kč
	g) Čerpáno z FKSP v r. 2022	21 039,71 Kč
	h) Zůstatek k 31. 12. 2022 (f – g) (dle rozvahy)	1 036 159,98 Kč
	i) Doplatek základního přídělu za rok 2022 (z hlavní i DČ) – viz bod I.4) +	- Kč
	a) z hlavní činnosti	- Kč
	b) z doplňkové činnosti	- Kč
	j) Stav FKSP po finančním vypořádání r. 2022	1 036 159,98 Kč

Tabulka č. 3

FINANČNÍ VYPOŘÁDÁNÍ ZA ROK 2022

Fond investic

Tabulka č. 4

1.	Stav fondu investic k 31. 12. 2021 (dle rozvahy)			1 177 915,75 Kč	
	z toho: přijaté dary			- Kč	
2.	Odvod při finančním vypořádání za rok 2021				
3.	Vytvořené odpisy hmotného a nehmotného majetku za rok 2022 (účet 551), zůst.cena DM vyřaz.z důvodu manka a škody a zmař. invest. (účet 547) – z HČ i DČ z toho: opravy majetku chybně financovaného v minulých letech			722 947,83 Kč - Kč	
4.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku (účet 552, 553)			- Kč	
5.	Investiční transfer (skutečně převedené investiční prostředky na účet organizace)			- Kč	
6.	Převedené prostředky z rezervního fondu			- Kč	
7.	Přijaté dary za rok 2022 celkem			- Kč	
8.	Zdroje roku 2022 celkem (ř. 1 až 7)			1 900 863,58 Kč	
9.	Použití (investice, opravy a údržba, nařízené odvody) – skutečnost za rok 2022 celkem			699 074,53 Kč	
	z toho jmenovitě				
	akce č.	UR 2022 (poskytnuto/ schváleno – zaokrouhlo na 100 do korun)	Skutečnost 2022 (celkem)	Ze skutečnosti	
		v Kč	v Kč	vlastní zdroje (ÚZ 610, ÚZ 710)	investiční transfer (ÚZ 94, ÚZ 99)
	investiční akce				
		420 000,00	420 000,00		420 000,00
	Soubor zařízení pro bezdrátový přenos pro bezdrátový přenos DMX signálu				
		70 000,00	68 084,53	68 084,53	
	Soubor zařízení a licencí pro odbavování videoobsahu				
		110 000,00	99 774,00	99 774,00	
	Výměna zvukového zařízení vč. příslušenství				
		57 000,00	55 866,00	55 866,00	
	Reklamní zařízení do výlohy Cafe Ypsilon a obchodního centra				
		60 000,00	55 350,00	55 350,00	
			0,00		
			0,00		
			0,00		
			0,00		
			0,00		
			0,00		
			0,00		
10.	Zůstatek fondu k 31. 12. 2022 (dle rozvahy) (ř. 8 – ř. 9)			1 201 789,05 Kč	
	z toho: nevyčerpané dary			- Kč	
	nevyčerpané inv. prostředky OPP PR, Norských fondů aj.			- Kč	

PODPOROVATELÉ

Zřizovatel hlavní město Praha

 Český rozhlas

Hlavní
mediální partner

Česká televize

Marissa West, a.s., Praha 1

OBSAH

Poslání a status Studia Ypsilon **3**

Úvodní slovo ředitele **5**

Organizační struktura **7**

Významné tvůrčí počiny roku (chronologicky) **11**

Premiéry roku podrobněji **17**

Mezinárodní spolupráce (festivaly) **31**

Doprovodné, edukační, motivační, podpůrné a jiné aktivity **33**

Přehled digitálních aktivit **42**

Dramaturgický výhled 2023 s přesahem k širěji směřované vizi **45**

Reprízované tituly **47**

Ohlasy v tisku a na internetu **51**

- Recenze, rozhovory, články (v plném znění) **51**
- Soupis PR článků, televizních a rozhlasových šotů **72**
- Ohlasy diváků **75**

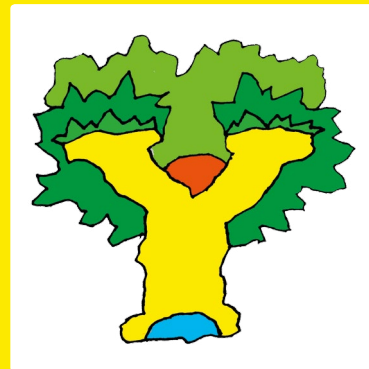
Ocenění **78**

Hosté (spolupřátelství) **82**

Rozbory hospodaření za rok 2022 **83**

Podporovatelé **101**

Výroční zpráva 2022 © Studio Ypsilon

Studio Ypsilon

Spálená 16, 110 00 Praha, telefon: 224 053 201

e-mail: ypsilonka@ypsilonka.cz, www.ypsilonka.cz

Ředitel: Jan Schmid

Vedoucí ekonom: Blanka Pechová

Art Manager: Ondřej Zicha

Theatre Curator: Eva Kulová

Vedoucí provozu: Zuzana Měsíčková

Produkce: Kateřina Kovandová

Zpracovali: E. Kulová, J. Schmid, B. Pechová

Kresby a grafická úprava: J. Schmid

Repro: J. Hladovec

Foto: J. Černochoch, D. Dostál, J. Kottas, E. Kulová, T. Novák, R. Prorok, O. Zicha, archiv divadla